Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011

2011 mccc 4

Mesur gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru i wneud darpariaeth ar gyfer ac mewn cysylltiad â hybu aelodaeth a rhoi cymorth i aelodaeth cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol; darparu staff ac adnoddau eraill gan gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol mewn cysylltiad â gwasanaethau democrataidd y cynghorau; absenoldeb teuluol i aelodau o gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol; trefniadau llywodraethu cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol; cyflawni swyddogaethau cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol gan bwyllgorau a chan aelodau; pwyllgorau trosolwg a chraffu cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol; pwyllgorau archwilio cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol; cymunedau a chynghorau cymuned; pensiynau a thaliadau eraill i aelodau o gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol, cynghorau cymuned, awdurdodau Parciau Cenedlaethol, ac awdurdodau tân ac achub; cydlafurio mewn llywodraeth leol; ac at ddibenion cysylltiedig.

Mae'r Mesur hwn, a basiwyd gan Gynulliad Cendlaethol Cymru ar 15 Mawrth 2011 ac a gymeradwywyd gan Ei Mawrhydi yn Ei Chyngor ar 10 Mai 2011, yn deddfu'r darpariaethau a ganlyn:—

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

RHAN 1

ATGYFNERTHU DEMOCRATIAETH LEOL

PENNOD 1

HYBU A CHEFNOGI AELODAETH O AWDURDODAU LLEOL

Arolwg o gynghorwyr ac ymgeiswyr na fu iddynt lwyddo i gael eu hethol yn gynghorwyr

1 Dyletswydd i gynnal arolwg

(1) Rhaid i awdurdod lleol, yn unol â rheoliadau o dan yr adran hon, gynnal arolwg—
- (a) o gynghorwyr yn ei ardal, a
- (b) o ymgeiswyr na fu iddynt lwyddo i gael eu hethol i swydd cynghorydd yn ei ardal.

(2) Rhaid i awdurdod lleol gynnal arolwg **[**[F1], neu drefnu i gynnal arolwg, mewn perthynas â phob**]** etholiad cyffredin—
- (a) ar gyfer cyngor y sir neu'r fwrdeistref sirol, a
- (b) ar gyfer cyngor cymuned yn ardal yr awdurdod lleol.

(3) Rhaid i'r arolwg gael ei gynnal—
- (a) drwy ofyn cwestiynau rhagnodedig ar unrhyw ffurf ragnodedig neu mewn unrhyw ddull rhagnodedig, a
- (b) drwy grynhoi'r wybodaeth ar unrhyw ffurf ragnodedig neu mewn unrhyw ddull rhagnodedig.

[[F2](3A) Yn achos etholiad cyffredin caniateir i arolwg gael ei gynnal—
- (a) yn llwyr ar ôl yr etholiad cyffredin, neu
- (b) drwy ofyn i'r ymgeiswyr i gael eu hethol i swydd cynghorydd ateb y cwestiynau rhagnodedig cyn yr etholiad cyffredin a chrynhoi'r wybodaeth a ddarparwyd wedi hynny.**]**

(4) Mae'r cwestiynau y caniateir eu rhagnodi o dan is-adran (3) yn cynnwys cwestiynau (ond heb fod yn gyfyngedig iddynt) ynglŷn â'r unigolyn y maent wedi eu cyfeirio ato ynghylch—
- (a) rhywedd;
- (b) cyfeiriadedd rhywiol;
- (c) iaith;
- (d) hil;
- (e) oedran;
- (f) anabledd;
- (g) crefydd neu gred;
- (h) iechyd;
- (i) addysg a chymwysterau;
- (j) cyflogaeth;
- (k) gwaith fel cynghorydd.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(5) Nid oes dim yn yr adran hon sy'n gosod dyletswydd ar **[**[F3]unrhyw unigolyn**]** i ddarparu unrhyw wybodaeth.

[F4](6) . . . .

(7) Yn yr adran hon—

ystyr "anabledd" (*"disability"*) yw amhariad corfforol neu feddyliol a chanddo effaith andwyol sylweddol a hirdymor ar allu person i gyflawni gweithgareddau beunyddiol normal;

ystyr "cred" ("*belief*") yw unrhyw gred grefyddol neu athronyddol ac mae cyfeiriad at gred yn cynnwys cyfeiriad at ddiffyg cred;

ystyr "crefydd" ("*religion*") yw unrhyw grefydd ac mae cyfeiriad at grefydd yn cynnwys cyfeiriad at ddiffyg crefydd;

ystyr "cyfeiriadedd rhywiol" (*"sexual orientation"*) yw cyfeiriadedd rhywiol person—

(a) tuag at bersonau o'r un rhyw,

(b) tuag at bersonau o'r rhyw arall, neu

(c) tuag at bersonau o'r naill ryw neu'r llall;

mae "cynghorydd" ("*councillor*") yn cynnwys cynghorydd cymuned;

ystyr "hil" (*"race"*) yw lliw, cenedligrwydd neu darddiad ethnig neu genedlaethol.

Diwygiadau Testunol

F1 Geiriau yn a. 1(2) wedi eu hamnewid (25.1.2016) gan Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 (anaw 6), **aau. 42(2)**, 46(1)

F2 A. 1(3A) wedi ei fewnosod (25.1.2016) gan Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 (anaw 6), **aau. 42(3)**, 46(1)

F3 Geiriau yn a. 1(5) wedi eu hamnewid (25.1.2016) gan Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 (anaw 6), **aau. 42(4)**, 46(1)

F4 A. 1(6) wedi ei hepgor (25.1.2016) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 (anaw 6), **aau. 42(5)**, 46(1)

Gwybodaeth Cychwyn

I1 A. 1 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

2 Cwblhau arolwg a chyhoeddi gwybodaeth

(1) Rhaid i awdurdod lleol gwblhau ei arolwg a darparu'r wybodaeth sy'n cael ei chrynhoi ganddo i Weinidogion Cymru cyn pen chwe mis ar ôl dyddiad yr etholiad cyffredin y mae'n ymwneud ag ef.

(2) Rhaid i awdurdod lleol ddarparu'r wybodaeth ar unrhyw ffurf ragnodedig neu mewn unrhyw ddull rhagnodedig.

(3) Caiff awdurdod lleol gyhoeddi'r wybodaeth sy'n cael ei chrynhoi gan arolwg yn y dull y mae o'r farn ei bod yn briodol ei chyhoeddi, yn ddarostyngedig i is-adran (6).

(4) Rhaid i Weinidogion Cymru—

(a) crynhoi'r wybodaeth a gânt oddi wrth awdurdodau lleol o dan yr adran hon, a

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(b) ei chyhoeddi cyn pen deuddeng mis ar ôl dyddiad yr etholiad cyffredin y mae'n ymwneud ag ef.

(5) Caiff Gweinidogion Cymru—

(a) cyhoeddi gwybodaeth o dan is-adran (4)(b) yn y dull y maent o'r farn ei bod yn briodol ei chyhoeddi, yn ddarostyngedig i is-adran (6);

(b) rhannu unrhyw wybodaeth a ddarperir iddynt o dan is-adran (1) ag unrhyw gorff sy'n cynrychioli buddiannau cynghorau sir, cynghorau bwrdeistref sirol neu gynghorau cymuned yng Nghymru.

(6) Nid yw unrhyw wybodaeth a geir o dan adran 1 neu'r adran hon i'w chyhoeddi na'i rhannu ar unrhyw ffurf sydd, naill ai ar ei phen ei hun neu ar y cyd ag unrhyw wybodaeth arall, yn datgelu pwy yw unrhyw unigolyn y mae'n ymwneud ag ef neu'n ei gwneud yn bosibl i'r unigolyn hwnnw gael ei adnabod.

Gwybodaeth Cychwyn

I2 A. 2 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

3 Canllawiau ynghylch arolygon

Wrth arfer ei swyddogaethau o dan adrannau 1 a 2, rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I3 A. 3 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Cefnogi aelodaeth

F5 4 Mynychu cyfarfodydd o bell

. . . .

Diwygiadau Testunol

F5 A. 4 wedi ei hepgor (1.5.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 4 para. 23(2)**; O.S. 2021/354, ergl. 2(c)

5 Adroddiadau blynyddol gan aelodau o awdurdod lleol

(1) Rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau—

(a) i bob person sy'n aelod o'r awdurdod lunio adroddiad blynyddol ynghylch gweithgareddau'r person fel aelod o'r awdurdod yn ystod y flwyddyn y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi,

(b) i bob person sy'n aelod o weithrediaeth yr awdurdod lunio adroddiad blynyddol ynghylch gweithgareddau'r person fel aelod o'r weithrediaeth yn ystod y flwyddyn y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi, ac

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(c) i'r awdurdod gyhoeddi pob adroddiad blynyddol sy'n cael ei lunio gan ei aelodau a chan aelodau ei weithrediaeth.

(2) Caiff y trefniadau gynnwys amodau o ran cynnwys adroddiad y mae'n rhaid iddynt gael eu bodloni gan y person sydd yn ei lunio.

(3) Rhaid i awdurdod lleol roi cyhoeddusrwydd i'w drefniadau.

(4) Wrth arfer ei swyddogaethau o dan yr adran hon rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I4 A. 5 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

6 Amseru cyfarfodydd cyngor

(1) Caiff Gweinidogion Cymru roi canllawiau ynghylch amser cynnal cyfarfodydd awdurdod lleol.

(2) Rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddir o dan is-adran (1).

(3) Yn is-adran (1), ystyr "cyfarfodydd awdurdod lleol" yw—

(a) cyfarfodydd yr awdurdod lleol;

(b) cyfarfodydd unrhyw bwyllgor neu is-bwyllgor i'r awdurdod.

Gwybodaeth Cychwyn

I5 A. 6 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

7 Hyfforddi a datblygu aelodau o awdurdod lleol

(1) Rhaid i awdurdod lleol sicrhau y darperir cyfleoedd hyfforddi a datblygu rhesymol i'w aelodau.

(2) Rhaid i awdurdod lleol sicrhau bod adolygiad blynyddol o anghenion hyfforddi a datblygu'r aelod ar gael i bob aelod o'r awdurdod.

(3) Rhaid i'r adolygiad gynnwys cyfle am gyfweliad gyda pherson sydd, ym marn yr awdurdod, yn briodol gymwys i roi cyngor am anghenion hyfforddi a datblygu aelod o awdurdod lleol.

(4) Wrth arfer ei swyddogaethau o dan yr adran hon rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru.

(5) Yn achos awdurdod sy'n gweithredu gweithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru), nid yw cyfeiriad yn yr adran hon at aelod o awdurdod lleol yn cynnwys yr arweinydd gweithrediaeth.

Gwybodaeth Cychwyn

I6 A. 7 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

PENNOD 2

GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD AWDURDOD LLEOL

8 Pennaeth gwasanaethau democrataidd

(1) Rhaid i awdurdod lleol—

(a) dynodi un o'i swyddogion i gyflawni'r swyddogaethau yn adran 9 ("swyddogaethau gwasanaethau democrataidd");

(b) darparu i'r swyddog hwnnw y staff, y llety a'r adnoddau eraill sydd, ym marn yr awdurdod, yn ddigon i ganiatáu i swyddogaethau'r swyddog hwnnw gael eu cyflawni.

[F6(1A) Rhaid i awdurdod lleol roi sylw i unrhyw ganllawiau a ddyroddir gan Weinidogion Cymru ynghylch swyddogaeth yr awdurdod lleol o dan is-adran (1)(b).]

(2) Caiff pennaeth gwasanaethau democrataidd drefnu i swyddogaethau gwasanaethau democrataidd gael eu cyflawni gan staff a ddarperir o dan yr adran hon.

(3) Mae swyddog a ddynodir gan awdurdod lleol o dan yr adran hon i'w alw'n bennaeth gwasanaethau democrataidd.

(4) Ni chaiff awdurdod lleol ddynodi unrhyw un neu ragor o'r canlynol o dan yr adran hon—

[F7(a) prif weithredwr yr awdurdod a benodwyd o dan adran 54 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021;]

F8(b) . . . .

(c) prif swyddog cyllid yr awdurdod, o fewn ystyr [F9adran 5 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989] .

Diwygiadau Testunol

F6 A. 8(1A) wedi ei fewnosod (4.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 161(1)**, 175(7); O.S. 2021/231, ergl. 2(h)

F7 A. 8(4)(a) wedi ei amnewid (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 5 para. 13**; O.S. 2021/231, ergl. 6(s)

F8 A. 8(4)(b) wedi ei hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 161(2)(a)**, 175(7); O.S. 2021/231, ergl. 6(p)

F9 Geiriau yn a. 8(4)(c) wedi eu hamnewid (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 161(2)(b)**, 175(7); O.S. 2021/231, ergl. 6(p)

Gwybodaeth Cychwyn

I7 A. 8 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

9 Swyddogaethau gwasanaethau democrataidd

(1) Y canlynol yw swyddogaethau pennaeth gwasanaethau democrataidd—

(a) rhoi cymorth a chyngor i'r awdurdod mewn perthynas â'i gyfarfodydd, yn ddarostyngedig i is-adran (2);

(b) rhoi cymorth a chyngor i bwyllgorau'r awdurdod (ac eithrio'r pwyllgorau a grybwyllir ym mharagraff (e)) ac i aelodau o'r pwyllgorau hynny, yn ddarostyngedig i is-adran (2);

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(c) rhoi cymorth a chyngor i unrhyw gyd-bwyllgor y mae awdurdod lleol yn gyfrifol am ei drefnu ac i aelodau o'r pwyllgor hwnnw, yn ddarostyngedig i is-adran (2);

(d) hybu rôl pwyllgor neu bwyllgorau trosolwg a chraffu'r awdurdod;

(e) rhoi cymorth a chyngor—

(i) i bwyllgor neu bwyllgorau trosolwg a chraffu'r awdurdod ac i aelodau o'r pwyllgor hwnnw neu'r pwyllgorau hynny, a

(ii) i bwyllgor gwasanaethau democrataidd yr awdurdod ac i aelodau o'r pwyllgor hwnnw;

(f) rhoi cymorth a chyngor mewn perthynas â swyddogaethau pwyllgor neu bwyllgorau trosolwg a chraffu'r awdurdod i bob un o'r canlynol—

(i) aelodau o'r awdurdod;

(ii) aelodau gweithrediaeth o'r awdurdod;

(iii) swyddogion yr awdurdod;

(g) rhoi cymorth a chyngor i bob aelod o'r awdurdod wrth iddo gyflawni rôl aelod o'r awdurdod, yn ddarostyngedig i is-adran (3);

(h) llunio adroddiadau a gwneud argymhellion mewn cysylltiad ag unrhyw un neu ragor o'r canlynol—

(i) nifer y staff y mae eu hangen i gyflawni swyddogaethau gwasanaethau democrataidd, a'u graddau;

(ii) penodi staff i gyflawni swyddogaethau gwasanaethau democrataidd;

(iii) trefnu a rheoli'n briodol staff sy'n cyflawni swyddogaethau gwasanaethau democrataidd;

(i) unrhyw swyddogaethau eraill a ragnodir.

(2) Nid yw cyfeiriadau at "gyngor" ym mharagraffau (a) i (c) yn cynnwys cyngor ynghylch a ddylai neu sut y dylai swyddogaethau'r awdurdod gael eu harfer, neu fod wedi eu harfer.

(3) Nid yw'r mathau canlynol o gymorth a chyngor i'w hystyried yn gymorth a chyngor at ddibenion is-adran (1)(g)—

(a) cymorth a chyngor i aelod o'r awdurdod wrth i'r aelod hwnnw gyflawni ei swyddogaethau fel rhan o weithrediaeth yr awdurdod (ac eithrio fel y darperir ar ei gyfer o dan is-adran (1)(f));

(b) cyngor ynghylch a ddylai neu sut y dylai swyddogaethau'r awdurdod gael eu harfer, neu fod wedi eu harfer, mewn perthynas ag unrhyw fater sy'n cael ei ystyried, neu sydd i'w ystyried, mewn un o gyfarfodydd yr awdurdod, un o gyfarfodydd pwyllgor y cyfeiriwyd ato yn is-adran (1)(b) neu un o gyfarfodydd cyd-bwyllgor y mae awdurdod lleol yn gyfrifol am ei drefnu.

(4) Nid oes dim yn is-adran (1)(h) sy'n effeithio ar ddyletswydd **[**[F10]prif weithredwr yn adran 54(2) o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021**]** .

(5) Yn yr adran hon, mae cyfeiriadau at bwyllgor (neu gyd-bwyllgor) yn cynnwys cyfeiriadau at unrhyw is-bwyllgor i'r pwyllgor hwnnw.

Diwygiadau Testunol

F10 Geiriau yn a. 9(4) wedi eu hamnewid (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 5 para. 14**; O.S. 2021/231, ergl. 6(s)

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I8 A. 9 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

10 Dyletswydd i fabwysiadu rheolau sefydlog ynghylch rheoli staff

(1) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol drwy reoliadau i awdurdod lleol—

(a) ymgorffori darpariaeth ragnodedig sy'n ymwneud â rheoli staff a ddarperir o dan adran 8(1)(b) yn ei reolau sefydlog;

(b) gwneud addasiadau eraill i'r rhai o blith ei reolau sefydlog sy'n ymwneud â rheoli staff.

(2) Yn yr adran hon nid yw "rheoli staff" yn cynnwys penodi staff neu ddiswyddo staff neu gymryd camau disgyblu eraill yn erbyn staff.

Gwybodaeth Cychwyn

I9 A. 10 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

11 Awdurdodau lleol i benodi pwyllgorau gwasanaethau democrataidd

(1) Rhaid i awdurdod lleol benodi pwyllgor ("pwyllgor gwasanaethau democrataidd")—

(a) i arfer swyddogaeth yr awdurdod lleol o dan adran 8(1)(a) ("dynodi pennaeth gwasanaethau democrataidd"),

(b) i adolygu pa mor ddigonol yw'r ddarpariaeth gan yr awdurdod o ran staff, llety ac adnoddau eraill i gyflawni swyddogaethau gwasanaethau democrataidd, a

(c) i lunio adroddiadau a gwneud argymhellion i'r awdurdod mewn perthynas â'r ddarpariaeth honno.

(2) Mater i bwyllgor gwasanaethau democrataidd ei benderfynu yw sut i arfer y swyddogaethau hynny.

Gwybodaeth Cychwyn

I10 A. 11 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

[F11 11A Adolygiadau ar gais awdurdod lleol

(1) Caiff pwyllgor gwasanaethau democrataidd awdurdod lleol, ar gais yr awdurdod, adolygu unrhyw fater sy'n berthnasol i—

(a) y cymorth a'r cyngor sydd ar gael i aelodau'r awdurdod hwnnw, a

(b) telerau ac amodau swydd yr aelodau hynny.

(2) Rhaid i bwyllgor gwasanaethau democrataidd lunio adroddiadau ac argymhellion i'r awdurdod yn dilyn adolygiad.

(3) Mater i bwyllgor gwasanaethau democrataidd yw penderfynu sut i arfer ei swyddogaethau o dan yr adran hon.]

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Diwygiadau Testunol

F11 A. 11A wedi ei fewnosod (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 60(1)**, 75(2)(d)

12 Aelodaeth

(1) Mae awdurdod lleol i benodi aelodau o'i bwyllgor gwasanaethau democrataidd.

(2) Rhaid i awdurdod lleol sicrhau—

(a) bod pob aelod o'i bwyllgor gwasanaethau democrataidd yn aelod o'r awdurdod;

(b) nad oes mwy nag un o aelodau ei bwyllgor gwasanaethau democrataidd yn aelod o weithrediaeth yr awdurdod **[**[F12](ond gweler is-adran (6))**][**[F13]neu'n gynorthwyydd i'w weithrediaeth**]**;

(c) yn achos awdurdod lleol sy'n gweithredu gweithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru), nad yw'r arweinydd gweithrediaeth yn aelod o'i bwyllgor gwasanaethau democrataidd.

(3) Ni fydd penodi person yn aelod o bwyllgor gwasanaethau democrataidd yn cael unrhyw effaith os bydd aelodaeth y pwyllgor yn mynd yn groes i is-adran (2) yn union ar ôl ei benodi (p'un ai yn rhinwedd y penodiad ai peidio).

(4) Mewn achos pan fo un person neu ragor, ar adeg neilltuol, i'w wneud neu i'w gwneud yn aelod neu'n aelodau o bwyllgor gwasanaethau democrataidd, neu i beidio â bod yn aelod neu'n aelodau o bwyllgor gwasanaethau democrataidd, mae'r newidiadau hynny yn yr aelodaeth i'w hystyried wrth benderfynu a fyddai aelodaeth y pwyllgor yn mynd yn groes i is-adran (2).

(5) Mae pwyllgor gwasanaethau democrataidd i awdurdod lleol i'w drin fel corff y mae adran 15 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 (dyletswydd i ddyrannu seddau i grwpiau gwleidyddol) yn gymwys iddo.

[[F14](6) Os penodir dau neu ragor o aelodau awdurdod lleol i'r weithrediaeth i rannu swydd, caniateir penodi mwy nag un o'r aelodau hynny i bwyllgor gwasanaethau democrataidd yr awdurdod (ac os y'u penodir hwy felly, gyda'i gilydd maent yn cyfrif fel un aelod gweithrediaeth at ddibenion is-adran (2)(b)).**]**

Diwygiadau Testunol

F12 Geiriau yn a. 12(2)(b) wedi eu mewnosod (13.5.2022) gan Rheoliadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Diwygiadau Canlyniadol) (Rhannu Swydd a Chynorthwywyr Gweithrediaeth) 2022 (O.S. 2022/533), rhlau. 1(2), **2(2)(a)**

F13 Geiriau yn a. 12(2)(b) wedi eu mewnosod (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 6 para. 6(2)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(t) (as wedi eu hamnewid gan O.S. 2021/1249, ergl. 3(2))

F14 A. 12(6) wedi ei fewnosod (13.5.2022) gan Rheoliadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Diwygiadau Canlyniadol) (Rhannu Swydd a Chynorthwywyr Gweithrediaeth) 2022 (O.S. 2022/533), rhlau. 1(2), **2(2)(b)**

Gwybodaeth Cychwyn

I11 A. 12 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

13 Is-bwyllgorau

(1) Caiff pwyllgor gwasanaethau democrataidd—
- (a) penodi un neu ragor o is-bwyllgorau, a
- (b) trefnu i unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau gael ei chyflawni neu eu cyflawni gan is-bwyllgor o'r fath.

(2) Ni chaiff is-bwyllgor i bwyllgor gwasanaethau democrataidd gyflawni swyddogaethau ac eithrio'r rhai a roddwyd iddo o dan is-adran (1)(b).

Gwybodaeth Cychwyn

I12 A. 13 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

14 Trafodion etc

(1) Mae awdurdod lleol i benodi'r person sydd i gadeirio'r pwyllgor gwasanaethau democrataidd (a rhaid iddo beidio â bod yn aelop o grŵp gweithrediaeth).

(2) Os nad oes unrhyw grwpiau gwrthblaid, caiff y person sydd i gadeirio'r pwyllgor gwasanaethau democrataidd fod yn aelod o grŵp gweithrediaeth ond rhaid iddo beidio â bod yn aelod o **[**[F15]neu'n gynorthwyydd i'w weithrediaeth**]** .

(3) Mae pwyllgor gwasanaethau democrataidd i benodi'r person sydd i gadeirio unrhyw is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath.

(4) Caiff pob aelod o bwyllgor gwasanaethau democrataidd, neu o is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath, bleidleisio ar unrhyw gwestiwn y mae'n dod i ran y pwyllgor i benderfynu arno.

[[F16](4A) Os yw dau neu ragor o aelodau pwyllgor gwasanaethau democrataidd yn aelodau o'r weithrediaeth sy'n rhannu swydd, mae gan yr aelodau hynny un bleidlais rhyngddynt at ddibenion is-adran (4).**]**

(5) Caiff pwyllgor gwasanaethau democrataidd i awdurdod lleol, neu is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath—
- (a) ei gwneud yn ofynnol i aelodau a swyddogion yr awdurdod ddod ger ei fron i ateb cwestiynau, a
- (b) gwahodd personau eraill i fynychu cyfarfodydd y pwyllgor.

(6) Mae'n ddyletswydd ar unrhyw aelod o awdurdod lleol neu unrhyw swyddog i awdurdod lleol i gydymffurfio ag unrhyw ofyniad a osodir o dan is-adran (5)(a).

(7) Nid yw person yn cael ei orfodi gan is-adran (6) i ateb unrhyw gwestiwn y byddai ganddo hawl i wrthod ei ateb mewn achos llys yng Nghymru a Lloegr neu at ddibenion achos llys o'r fath.

(8) Mae pwyllgor gwasanaethau democrataidd, neu is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath, i'w drin fel pwyllgor, neu is-bwyllgor, i brif gyngor at ddibenion Rhan 5A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 (cael mynd i gyfarfodydd a chael gweld dogfennau awdurdodau, pwyllgorau ac is-bwyllgorau penodol).

(9) At ddibenion is-adrannau (1) a (2), mae i'r ymadroddion "grŵp gweithrediaeth" a "grŵp gwrthblaid" yr un ystyr ag yn adran 75.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Diwygiadau Testunol

F15 Geiriau yn a. 14(2) wedi eu mewnosod (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 6 para. 6(3)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(t) (as wedi eu hamnewid gan O.S. 2021/1249, ergl. 3(2))

F16 A. 14(4A) wedi ei fewnosod (13.5.2022) gan Rheoliadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Diwygiadau Canlyniadol) (Rhannu Swydd a Chynorthwywyr Gweithrediaeth) 2022 (O.S. 2022/533), rhlau. 1(2), **2(3)**

Gwybodaeth Cychwyn

I13 A. 14 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

15 Cynnal cyfarfodydd: pa mor aml

(1) Rhaid i bwyllgor gwasanaethau democrataidd gyfarfod unwaith ym mhob blwyddyn galendr.

(2) Rhaid i bwyllgor gwasanaethau democrataidd i awdurdod lleol gyfarfod hefyd—

(a) os yw'r awdurdod lleol yn penderfynu y dylai'r pwyllgor gyfarfod, neu

(b) os yw traean o leiaf o aelodau'r pwyllgor yn hawlio cyfarfod drwy gyfrwng un neu ragor o hysbysiadau ysgrifenedig a roddir i'r person sy'n cadeirio'r pwyllgor.

[F17(2A) Os yw dau neu ragor o aelodau pwyllgor gwasanaethau democrataidd yn aelodau o'r weithrediaeth sy'n rhannu swydd, nid yw'r aelodau hynny gyda'i gilydd ond yn cyfrif fel un aelod o'r pwyllgor at ddibenion is-adran (2)(b).**]**

(3) Mae dyletswydd ar y person sy'n cadeirio pwyllgor gwasanaethau democrataidd i sicrhau bod cyfarfodydd y pwyllgor yn cael eu cynnal fel y mae is-adrannau (1) a (2) yn ei gwneud yn ofynnol.

(4) Nid yw'r adran hon yn atal pwyllgor gwasanaethau democrataidd rhag cyfarfod ac eithrio fel y mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol.

Diwygiadau Testunol

F17 A. 15(2A) wedi ei fewnosod (13.5.2022) gan Rheoliadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Diwygiadau Canlyniadol) (Rhannu Swydd a Chynorthwywyr Gweithrediaeth) 2022 (O.S. 2022/533), rhlau. 1(2), **2(4)**

Gwybodaeth Cychwyn

I14 A. 15 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

16 Cyflawni swyddogaethau

(1) Ni chaiff pwyllgor gwasanaethau democrataidd arfer unrhyw swyddogaethau ac eithrio ei swyddogaethau o dan y Bennod hon.

(2) Wrth arfer unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau, neu benderfynu ai i'w harfer, rhaid i bwyllgor gwasanaethau democrataidd, neu is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath, roi sylw i ganllawiau a roddwyd gan Weinidogion Cymru.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I15 A. 16 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

17 Terfynu aelodaeth pan fo person yn peidio â bod yn aelod o awdurdod

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i berson (P)—

(a) a benodir yn aelod o bwyllgor gwasanaethau democrataidd awdurdod lleol, neu o is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath, a

(b) sy'n aelod o'r awdurdod ar adeg y penodiad hwnnw.

(2) Os yw P yn peidio â bod yn aelod o'r awdurdod, mae P hefyd yn peidio â bod yn aelod o'r pwyllgor neu'r is-bwyllgor gwasanaethau democrataidd.

(3) Ond nid yw is-adran (2) yn gymwys os yw P—

(a) yn peidio â bod yn aelod o'r awdurdod oherwydd iddo ymddeol, a

(b) yn cael ei ailethol yn aelod o'r awdurdod heb fod yn hwyrach na diwrnod ei ymddeoliad.

(4) Mae is-adran (3) yn ddarostyngedig i reolau sefydlog yr awdurdod neu rai'r pwyllgor neu'r is-bwyllgor gwasanaethau democrataidd.

Gwybodaeth Cychwyn

I16 A. 17 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

18 Adroddiadau ac argymhellion gan bennaeth y gwasanaethau democrataidd

(1) Rhaid i bennaeth gwasanaethau democrataidd ar gyfer awdurdod lleol, cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl llunio adroddiad neu wneud argymhelliad o dan adran 9(1)(h), anfon at bob aelod o bwyllgor gwasanaethau democrataidd yr awdurdod gopi o'r adroddiad neu o'r argymhelliad.

(2) Rhaid i bwyllgor gwasanaethau democrataidd ystyried, mewn cyfarfod a gynhelir heb fod yn fwy na thri mis ar ôl i gopïau o'r adroddiad gael eu hanfon gyntaf at aelodau'r pwyllgor, unrhyw adroddiad neu argymhelliad a anfonir at aelodau'r pwyllgor o dan yr adran hon.

Gwybodaeth Cychwyn

I17 A. 18 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

19 Adroddiadau ac argymhellion gan bwyllgorau gwasanaethau democrataidd

(1) Rhaid i bwyllgor gwasanaethau democrataidd ar gyfer awdurdod lleol, cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl iddo lunio adroddiad neu wneud argymhelliad o dan adran 11(1)(c) **[**F18neu 11A(2)**]** , drefnu bod copi ohono'n cael ei anfon at bob aelod o'r awdurdod nad yw'n aelod o'r pwyllgor.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(2) Rhaid i awdurdod lleol ystyried unrhyw adroddiad neu argymhellion mewn cyfarfod a gynhelir heb fod yn fwy na thri mis ar ôl i gopïau o'r adroddiad neu'r argymhelliad gael eu hanfon gyntaf at aelodau'r awdurdod.

Diwygiadau Testunol

F18 Geiriau yn a. 19 wedi eu mewnosod (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 60(2)**, 75(2)(d)

Gwybodaeth Cychwyn

I18 A. 19 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

20 Swyddogaethau awdurdod lleol nad ydynt i'w dirprwyo

Nid yw swyddogaethau awdurdod lleol o dan adrannau 8(1), 11, 12(1) a (2), 14(1), 15(2)(a) a 19(2) i'w dirprwyo o dan adran 101 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

Gwybodaeth Cychwyn

I19 A. 20 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

21 Swydd pennaeth gwasanaethau democrataidd i fod yn swydd o dan gyfyngiadau gwleidyddol

(1) Diwygir adran 2(1) o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 fel a ganlyn.

(2) Ym mharagraff (f) hepgorer "and".

(3) Ar ôl "delegated)" ym mharagraff (g) mewnosoder—

"; and

(h) the head of democratic services designated under section 8 of the Local Government (Wales) Measure 2011".

Gwybodaeth Cychwyn

I20 A. 21 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

PENNOD 3

DEHONGLI

22 Ystyr "aelod"

Mae cyfeiriad yn y Rhan hon at aelod o awdurdod lleol yn cynnwys cyfeiriad at aelod gweithrediaeth etholedig (o fewn ystyr adran 39(4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000).

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I21 A. 22 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

RHAN 2

ABSENOLDEB TEULUOL AR GYFER AELODAU AWDURDODAU LLEOL

23 Yr hawl i absenoldeb teuluol

(1) Caiff aelod o awdurdod lleol a chanddo hawl i gyfnod o absenoldeb teuluol fod yn absennol o gyfarfodydd o'r awdurdod yn ystod y cyfnod hwnnw o absenoldeb teuluol.

(2) Os aelod o weithrediaeth yr awdurdod lleol yw'r aelod, caiff yr aelod fod yn absennol o gyfarfodydd o'r weithrediaeth yn ystod y cyfnod hwnnw o absenoldeb teuluol.

(3) Mae is-adrannau (1) a (2) yn ddarostyngedig i reoliadau o dan y Rhan hon.

(4) At ddibenion y Rhan hon, mae gan aelod hawl i gyfnod o absenoldeb teuluol os oes gan yr aelod hawl i gyfnod—

(a) o absenoldeb mamolaeth (gweler adran 24),
(b) o absenoldeb newydd-anedig (gweler adran 25),
(c) o absenoldeb mabwysiadydd (gweler adran 26),
(d) o absenoldeb mabwysiadu newydd (gweler adran 27), neu
(e) o absenoldeb rhiant (gweler adran 28).

Gwybodaeth Cychwyn

I22 A. 23 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

24 Absenoldeb mamolaeth

(1) Mae gan aelod o awdurdod lleol hawl i gyfnod o absenoldeb ("absenoldeb mamolaeth") os yw'r aelod yn bodloni amodau rhagnodedig o ran mamolaeth.

[F19(2) Rhaid i reoliadau gynnwys darpariaeth ar gyfer penderfynu—

(a) i ba raddau y mae gan aelod hawl i absenoldeb mamolaeth mewn cysylltiad â phlentyn;
(b) pryd y caniateir cymryd absenoldeb mamolaeth.**]**

F20(3) . . . .

F21(4) . . . .

(5) Caiff rheoliadau ganiatáu i aelod ddewis, yn ddarostyngedig i gyfyngiadau rhagnodedig, y dyddiad pryd y bydd cyfnod o absenoldeb mamolaeth yn dechrau.

(6) Caiff rheoliadau ragnodi amgylchiadau pan gaiff yr aelod o awdurdod lleol, neu pan gaiff yr awdurdod lleol—

(a) terfynu cyfnod o absenoldeb mamolaeth, neu
(b) diddymu cyfnod o absenoldeb mamolaeth.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Diwygiadau Testunol

F19 A. 24(2) wedi ei amnewid (21.1.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(2)(a)**, 175(1)(d)

F20 A. 24(3) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(2)(b)**, 175(1)(d)

F21 A. 24(4) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(2)(b)**, 175(1)(d)

Gwybodaeth Cychwyn

I23 A. 24 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

25 Absenoldeb newydd-anedig

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i aelod o awdurdod lleol sy'n bodloni amodau rhagnodedig—

(a) o ran perthynas â phlentyn newydd-anedig neu blentyn a ddisgwylir, a

(b) o ran perthynas â mam y plentyn.

(2) Mae gan yr aelod hawl i gyfnod o absenoldeb ("absenoldeb newydd-anedig") at ddibenion—

(a) gofalu am y plentyn, neu

(b) cynorthwyo'r fam.

(3) Rhaid i reoliadau gynnwys darpariaeth ar gyfer penderfynu—

(a) i ba raddau y mae gan aelod hawl i absenoldeb newydd-anedig mewn cysylltiad â phlentyn;

(b) pryd y caniateir cymryd absenoldeb newydd-anedig.

F22(4) . . . .

(5) Rhaid i reoliadau ei gwneud yn ofynnol i absenoldeb newydd-anedig gael ei gymryd cyn diwedd cyfnod rhagnodedig.

F23(6) . . . .

(7) Caiff rheoliadau ragnodi amgylchiadau pan gaiff aelod o awdurdod lleol, neu pan gaiff yr awdurdod lleol—

(a) terfynu cyfnod o absenoldeb newydd-anedig, neu

(b) diddymu cyfnod o absenoldeb newydd-anedig.

(8) Caiff rheoliadau—

(a) (at ddibenion is-adran (2)) ragnodi pethau sydd i'w barnu neu beidio a'u barnu yn bethau sydd wedi eu gwneud at ddibenion gofalu am blentyn neu gynorthwyo mam y plentyn;

(b) caniatáu i aelod ddewis, yn ddarostyngedig i gyfyngiadau rhagnodedig, y dyddiad pryd y bydd cyfnod o absenoldeb newydd-anedig yn dechrau;

(c) gwneud darpariaeth sy'n eithrio hawl i absenoldeb newydd-anedig mewn cysylltiad â phlentyn pan fo mwy nag un plentyn yn cael ei eni o ganlyniad i'r un beichiogrwydd;

(d) gwneud darpariaeth ynghylch sut y ceir cymryd absenoldeb newydd-anedig.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

F24(9) . . . .

(10) Yn yr adran hon—

mae "plentyn newydd-anedig" (*"newborn child"*) yn cynnwys plentyn marw-anedig ar ôl 24 o wythnosau o feichiogrwydd;

F25...

Diwygiadau Testunol

F22 A. 25(4) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(3)(a)**, 175(1)(d)

F23 A. 25(6) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(3)(b)**, 175(1)(d)

F24 A. 25(9) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(3)(c)**, 175(1)(d)

F25 Geiriau yn a. 25(10) wedi eu hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(3)(d)**, 175(1)(d)

Gwybodaeth Cychwyn

I24 A. 25 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

26 Absenoldeb mabwysiadydd

(1) Mae gan aelod o awdurdod lleol hawl i gyfnod o absenoldeb ("absenoldeb mabwysiadydd") os yw'r aelod yn bodloni amodau rhagnodedig o ran mabwysiadu plentyn.

(2) Rhaid i reoliadau gynnwys darpariaeth ar gyfer penderfynu—

(a) i ba raddau y mae gan aelod hawl i absenoldeb mabwysiadydd mewn cysylltiad â phlentyn;

(b) pryd y caniateir cymryd absenoldeb mabwysiadydd.

F26(3) . . . .

(4) Caiff rheoliadau ganiatáu i aelod ddewis, yn ddarostyngedig i gyfyngiadau rhagnodedig, y dyddiad pryd y bydd cyfnod o absenoldeb mabwysiadydd yn dechrau.

(5) Caiff rheoliadau ragnodi amgylchiadau pan gaiff aelod o awdurdod lleol, neu pan gaiff yr awdurdod lleol—

(a) terfynu cyfnod o absenoldeb mabwysiadydd, neu

(b) diddymu cyfnod o absenoldeb mabwysiadydd.

Diwygiadau Testunol

F26 A. 26(3) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(4)**, 175(1)(d)

Gwybodaeth Cychwyn

I25 A. 26 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

27 Absenoldeb mabwysiadu newydd

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i aelod o awdurdod lleol sy'n bodloni amodau rhagnodedig—

(a) o ran perthynas â phlentyn a gafodd ei leoli, neu y disgwylir iddo gael ei leoli, ar gyfer ei fabwysiadu o dan gyfraith unrhyw ran o'r Deyrnas Unedig, a

(b) o ran perthynas â pherson y lleolir y plentyn gydag ef, neu y disgwylir iddo gael ei leoli gydag ef, ar gyfer ei fabwysiadu.

(2) Mae gan yr aelod hawl i gyfnod o absenoldeb ("absenoldeb mabwysiadu newydd") at ddibenion—

(a) gofalu am y plentyn, neu

(b) cynorthwyo'r person y mae'r aelod o'i herwydd yn bodloni'r amod o dan is-adran (1)(b).

(3) Rhaid i reoliadau gynnwys darpariaeth ar gyfer penderfynu—

(a) i ba raddau y mae gan aelod hawl i absenoldeb mabwysiadu newydd mewn cysylltiad â phlentyn;

(b) pryd y caniateir cymryd absenoldeb mabwysiadu newydd.

F27(4) . . . .

(5) Rhaid i reoliadau ei gwneud yn ofynnol i absenoldeb mabwysiadu newydd gael ei gymryd cyn diwedd cyfnod rhagnodedig.

F28(6) . . . .

(7) Caiff rheoliadau ragnodi amgylchiadau pan gaiff aelod o awdurdod lleol, neu pan gaiff yr awdurdod lleol—

(a) terfynu cyfnod o absenoldeb mabwysiadu newydd, neu

(b) diddymu cyfnod o absenoldeb mabwysiadu newydd.

(8) Caiff rheoliadau—

(a) (at ddibenion is-adran (2)) ragnodi pethau sydd i'w barnu neu beidio a'u barnu yn bethau sydd wedi eu gwneud at ddibenion gofalu am blentyn neu gynorthwyo person y lleolir plentyn gydag ef ar gyfer ei fabwysiadu;

(b) caniatáu i aelod ddewis, yn ddarostyngedig i gyfyngiadau rhagnodedig, y dyddiad pryd y bydd cyfnod o absenoldeb mabwysiadu newydd yn dechrau;

(c) gwneud darpariaeth sy'n eithrio'r hawl i fod yn absennol o dan yr adran hon yn achos aelod sy'n arfer hawl i fod yn absennol oherwydd absenoldeb mabwysiadu;

(d) gwneud darpariaeth sy'n eithrio hawl i absenoldeb mabwysiadu newydd mewn cysylltiad â phlentyn pan leolir mwy nag un plentyn ar gyfer ei fabwysiadu fel rhan o'r un trefniant;

(e) gwneud darpariaeth ynghylch sut y ceir cymryd absenoldeb mabwysiadu newydd.

F29(9) . . . .

F30(10) . . . .

(11) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ddarparu bod yr adran hon yn gymwys mewn perthynas ag achosion sy'n ymwneud â mabwysiadu, ond nid â lleoli plentyn ar gyfer ei fabwysiadu o dan gyfraith unrhyw ran o'r Deyrnas Unedig.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Diwygiadau Testunol

F27 A. 27(4) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(5)(a)**, 175(1)(d)

F28 A. 27(6) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(5)(b)**, 175(1)(d)

F29 A. 27(9) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(5)(c)**, 175(1)(d)

F30 A. 27(10) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(5)(c)**, 175(1)(d)

Gwybodaeth Cychwyn

I26 A. 27 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

28 Absenoldeb rhiant

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i aelod o awdurdod lleol sy'n bodloni amodau rhagnodedig o ran—
   (a) ysgwyddo cyfrifoldeb am blentyn; neu
   (b) disgwyl ysgwyddo cyfrifoldeb am blentyn.

(2) Mae gan yr aelod hawl i gyfnod o absenoldeb ("absenoldeb rhiant") at ddibenion gofalu am y plentyn.

(3) Rhaid i reoliadau gynnwys darpariaeth ar gyfer penderfynu—
   (a) i ba raddau y mae gan aelod hawl i absenoldeb rhiant mewn cysylltiad â phlentyn;
   (b) pryd y caniateir cymryd yr absenoldeb rhiant.

F31(4) . . . .

(5) Caiff darpariaeth o dan is-adran (3)(b) gyfeirio at y canlynol (ymhlith pethau eraill)—
   (a) oedran plentyn, neu
   (b) cyfnod rhagnodedig o amser sy'n dechrau gyda digwyddiad rhagnodedig.

(6) Caiff rheoliadau ragnodi amgylchiadau pan gaiff aelod o awdurdod lleol, neu pan gaiff yr awdurdod lleol—
   (a) terfynu cyfnod o absenoldeb rhiant, neu
   (b) diddymu cyfnod o absenoldeb rhiant.

(7) Caiff rheoliadau—
   (a) (at ddibenion is-adran (2)), ragnodi pethau sydd i'w barnu neu beidio a'u barnu yn bethau sydd wedi eu gwneud, at ddibenion gofalu am blentyn;
   (b) ei gwneud yn ofynnol bod absenoldeb rhiant yn cael ei gymryd fel un cyfnod o absenoldeb ym mhob achos neu mewn achosion penodedig;
   (c) ei gwneud yn ofynnol bod absenoldeb rhiant yn cael ei gymryd fel cyfres o gyfnodau o absenoldeb ym mhob achos neu mewn achosion rhagnodedig;
   (d) ei gwneud yn ofynnol bod yr holl gyfnod o absenoldeb rhiant neu rannau rhagnodedig ohono yn cael ei gymryd neu eu cymryd ar adegau rhagnodedig neu erbyn adegau rhagnodedig;

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(e) caniatáu i aelod ddewis, yn ddarostyngedig i gyfyngiadau rhagnodedig, y dyddiad y mae cyfnod o absenoldeb rhiant yn dechrau;

(f) gwneud darpariaeth i awdurdod lleol ohirio cyfnod o absenoldeb rhiant y mae aelod yn dymuno ei gymryd;

(g) rhagnodi cyfnod lleiaf o absenoldeb neu gyfnod mwyaf o absenoldeb y caniateir ei gymryd fel rhan o gyfnod absenoldeb rhiant;

(h) rhagnodi uchafswm agregiad y cyfnodau o absenoldeb rhiant y caniateir eu cymryd yn ystod cyfnod rhagnodedig o amser.

Diwygiadau Testunol

F31 A. 28(4) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 61(6)**, 175(1)(d)

Gwybodaeth Cychwyn

I27 A. 28 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

29 Rheoliadau: atodol

Caiff rheoliadau o dan y Rhan hon—

(a) gwneud darpariaeth ynghylch hysbysiadau sydd i'w rhoi, tystiolaeth sydd i'w dangos, cofnodion sydd i'w cadw a gweithdrefnau eraill sydd i'w dilyn gan aelod o awdurdod lleol neu gan awdurdod lleol;

(b) gwneud darpariaeth ar gyfer canlyniadau methu â rhoi hysbysiadau, dangos tystiolaeth, cadw cofnodion neu gydymffurfio â gofynion gweithdrefnol eraill;

(c) gwneud darpariaeth ar gyfer canlyniadau methu â gweithredu yn unol â hysbysiad a roddwyd yn rhinwedd paragraff (a);

(d) gwneud darpariaeth yn rhoi hawl i aelod o awdurdod lleol (neu o'r weithrediaeth) i gyflwyno cwyn ynghylch penderfyniad gan awdurdod lleol i derfynu cyfnod o absenoldeb neu i ohirio neu ddiddymu cyfnod o absenoldeb;

(e) gwneud darpariaeth mewn cysylltiad â hawl a roddir yn rhinwedd paragraff (d) gan gynnwys, ymhlith pethau eraill, ddarpariaeth ynghylch—

  (i) ar ba sail y caniateir cyflwyno cwyn;

  (ii) y person y caniateir cyflwyno cwyn iddo;

  (iii) yr amodau gweithdrefnol i'w bodloni;

  (iv) gwneud cwyn, penderfynu arni a'i heffaith;

(f) gwneud darpariaeth o ran aelod o awdurdod lleol (neu o'r weithrediaeth) ynghylch i ba raddau—

  (i) y caiff weithredu fel aelod o'r awdurdod (neu o'r weithrediaeth) yn ystod cyfnod o absenoldeb;

  (ii) y mae ganddo hawl i unrhyw fanteision sy'n dod iddo drwy aelodaeth o'r awdurdod (neu o'r weithrediaeth) yn ystod cyfnod o absenoldeb;

  (iii) y mae'n rhwymedig o dan unrhyw ddyletswydd drwy aelodaeth o'r awdurdod (neu o'r weithrediaeth) yn ystod cyfnod o absenoldeb.

(g) cymhwyso deddfiad neu wneud addasiadau iddo.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I28 A. 29 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

30 Canllawiau

Wrth iddo arfer ei swyddogaethau, rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â hawliau aelodau o'r awdurdod o dan y Rhan hon.

Gwybodaeth Cychwyn

I29 A. 30 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

31 Diwygio Deddf Llywodraeth Leol 1972

(1) Diwygir adran 85 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 (gadael swydd oherwydd methiant i fynychu cyfarfodydd) fel a ganlyn.

(2) Ar ôl is-adran (3A) mewnosoder—

"(3B) Subsections (3C) and (3D) apply for the purpose of calculating the period of six consecutive months under subsection (1) or (2A).

(3C) Any period during which a member of a local authority in Wales is exercising a right to absence under Part 2 of the Local Government (Wales) Measure 2011 is to be disregarded.

(3D) The following two periods are to be treated as consecutive—

(a) the period during which a member of a local authority in Wales fails to attend meetings of the authority or, as the case may be, meetings of the executive that falls immediately before the period described in subsection (3C), and

(b) the period that falls immediately after the period described in subsection (3C).".

Gwybodaeth Cychwyn

I30 A. 31 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

32 Diwygio Deddf Llywodraeth Leol 2000

(1) Diwygir adran 11 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (gweithrediaethau awdurdodau lleol) fel a ganlyn.

(2) Ar ôl is-adran (8) ychwanegwch—

"(8A) For the purposes of subsection (8), no account is to be taken of a member appointed to the executive on a temporary basis to cover the absence of a member exercising a right to a family absence under Part 2 of the Local Government (Wales) Measure 2011.".

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I31 A. 32 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

33 Dehongli Rhan 2

Yn y Rhan hon—

mae "aelod o awdurdod lleol" ("*member of a local authority*") yn cynnwys maer etholedig (o fewn ystyr adran 39(1) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000) neu aelod gweithrediaeth etholedig (o fewn ystyr adran 39(4) o'r Ddeddf honno) o'r awdurdod;

[[F32]mae "awdurdod lleol" ("*local authority*") yn cynnwys cyd-bwyllgor corfforedig;**]**

ystyr "cyfarfod o'r awdurdod" (*"meeting of the authority"*) yw unrhyw un neu ragor o'r canlynol—

(a) cyfarfod o'r awdurdod lleol;

(b) cyfarfod o unrhyw bwyllgor neu is-bwyllgor i'r awdurdod;

(c) cyfarfod o unrhyw gyd-bwyllgor, cyd-fwrdd neu gorff arall y mae swyddogaethau'r awdurdod ar y pryd yn cael eu cyflawni ganddo;

(d) cyfarfod o unrhyw gorff a benodwyd i gynghori'r awdurdod ar unrhyw fater sy'n ymwneud â chyflawni swyddogaethau'r awdurdod;

(e) cyfarfod o unrhyw gorff y mae'r awdurdod yn cael ei gynrychioli arno.

ystyr "cyfarfod o'r weithrediaeth" (*"meeting of the executive"*) yw unrhyw un neu ragor o'r canlynol—

(a) cyfarfod o'r weithrediaeth;

(b) cyfarfod o unrhyw bwyllgor i'r weithrediaeth;

(c) cyflawni gan aelod sy'n gweithredu ar ei ben ei hun unrhyw swyddogaeth y mae gan y weithrediaeth gyfrifoldeb amdani;

ystyr "gweithrediaeth" (*"executive"*) yw unrhyw un o'r canlynol—

(a) gweithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru);

(b) gweithrediaeth maer a chabinet;

ystyr "rheoliadau" ("*regulations*") yw rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru.

Diwygiadau Testunol

F32 Geiriau yn a. 33 wedi eu mewnosod (25.3.2022) gan Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Cymru) 2022 (O.S. 2022/372), rhlau. 1(2), **49**

Gwybodaeth Cychwyn

I32 A. 33 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

RHAN 3

TREFNIADAU LLYWODRAETHU SYDD AR GAEL

Gweithrediaeth maer a rheolwr cyngor

34 Diddymu gweithrediaeth maer a rheolwr cyngor

(1) Diwygir Deddf Llywodraeth Leol 2000 fel a ganlyn.

(2) Yn adran 11 (gweithrediaethau llywodraeth leol)—
(a) hepgorer is-adran (4) (gweithrediaeth maer a rheolwr cyngor);
(b) yn is-adran (10)—
(i) hepgorer "or an officer";
(ii) hepgorer "or (4)(b)".

(3) Hepgorer adran 16.

(4) Yn adran 26 (cynigion nad yw refferendwm yn ofynnol ar eu cyfer), yn is-adran (2)—
(a) ar ddiwedd paragraff (a) mewnosoder "or";
(b) hepgorer paragraff (b).

(5) Yn adran 48 (dehongli Rhan 2), yn is-adran (1), hepgorer y diffiniad o "council manager".

(6) Yn Atodlen 1 (trefniadau gweithrediaeth: darpariaeth bellach), hepgorer paragraff 3.

(7) Yn Neddf Llywodraeth Leol 1972—
(a) yn adran 21 (cyfansoddiad prif gynghorau yng Nghymru), yn is-adran (1A), hepgorer "or a mayor and council manager executive";
(b) yn adran 22 (y cadeirydd), yn is-adran (4A), hepgorer "or a mayor and council manager executive";
(c) yn adran 25A (teitl cadeirydd neu is-gadeirydd cyngor bwrdeistref sirol), yn is-adran (3)), hepgorer "or a mayor and council manager executive";
(d) yn adran 245 (statws dosbarthau, plwyfi a chymunedau penodol), yn is-adrannau (1A) a (4A), hepgorer "or a mayor and council manager executive";
(e) yn adran 270 (darpariaethau cyffredinol ynglŷn â dehongli), yn is-adran (1), yn y diffiniad ""mayor and cabinet executive" and "mayor and council manager executive"" hepgorer "and "mayor and council manager executive"".

(8) Yn Neddf Llywodraeth Leol a Thai 1989—
(a) yn adran 5 (dynodiad ac adroddiadau'r swyddog monitro), yn is-adran (3)(b), hepgorer y geiriau o "and, in a case where" hyd at ddiwedd paragraff (b);
(b) yn adran 5A (adroddiadau'r swyddog monitro - awdurdodau lleol yn gweithredu trefniadau gweithrediaeth), yn is-adran (5)(b), hepgorer y geiriau o "and, where" hyd at ddiwedd paragraff (b);
(c) yn adran 13 (hawliau pleidleisio aelodau o bwyllgorau penodol: Cymru a Lloegr)—
(i) hepgorer is-adran (5A);
(ii) yn is-adran (9), hepgorer "and "mayor and council manager executive"";

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(d) yn adran 21 (dehongli Rhan 1), yn is-adran (3), hepgorer "“council manager”" a "and “mayor and council manager executive”".

(9) Yn adran 106 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (treth gyngor a thâl cymunedol: cyfyngiadau ar bleidleisio)—

(a) yn is-adran (1), hepgorer "or a council manager within the meaning of section 11(4)(b) of the Local Government Act 2000";

(b) yn is-adran (2), hepgorer "or a council manager".

Gwybodaeth Cychwyn

I33 A. 34 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

Trefniadau amgen

35 Awdurdodau i roi trefniadau gweithrediaeth yn lle trefniadau amgen

(1) Rhaid i awdurdod lleol sy'n gweithredu trefniadau amgen—

(a) rhoi'r gorau i weithredu trefniadau amgen, a

(b) dechrau gweithredu trefniadau gweithrediaeth.

(2) Mae Atodlen 1 yn cynnwys darpariaeth sy'n ychwanegu at yr adran hon.

(3) Wrth gydymffurfio â'r adran hon ac ag Atodlen 1, rhaid i awdurdod lleol gydymffurfio â chyfarwyddiadau a roddir gan Weinidogion Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I34 A. 35 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

36 Darpariaeth ganlyniadol etc

(1) Yn Neddf Llywodraeth Leol 2000—

(a) yn adran 29 (gweithredu trefniadau gweithrediaeth a rhoi cyhoeddusrwydd iddynt), hepgorer is-adran (3);

F33(b) . . . .

F33(c) . . . .

(d) hepgorer adran 33 (gweithredu trefniadau amgen);

(e) yn adran 34 (refferendwm yn dilyn deiseb), yn is-adran (3), yn lle "29 or 33" rhodder "or 29";

(f) yn adran 35 (refferendwm yn dilyn cyfarwyddyd), yn is-adran (3), yn lle "29 or 33" rhodder "or 29";

(g) yn adran 36 (refferendwm yn dilyn gorchymyn), yn is-adran (3), yn lle "29 or 33" rhodder "or 29".

(2) Yn y Mesur hwn, hepgorer adran 87(3).

(3) Yn Neddf Llywodraeth Leol 1972—

(a) yn adran 70 (cyfyngu ar hybu Mesurau seneddol i newid ardaloedd llywodraeth leol, etc), yn is-adran (3), hepgorer "or alternative arrangements";

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(b) yn adran 270 (darpariaethau cyffredinol ynglŷn â dehongli), yn is-adran (1) hepgorer y diffiniad o “alternative arrangements”.

(4) Dirymir y rheoliadau a ganlyn—

(a) Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cynigion ar gyfer Trefniadau Amgen) (Cymru) 2001 (O.S 2001/2293);

(b) Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Newid Trefniadau Gweithrediaeth a Threfniadau Amgen) (Cymru) 2004 (O.S. 2004/3158);

(c) Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Amgen) (Cymru) 2007 (O.S. 2007/397).

(5) Nid yw is-adrannau (1) i (4) yn atal awdurdod lleol sy'n gweithredu trefniadau amgen ar y dyddiad cychwyn rhag parhau i weithredu'r trefniadau hynny ar y diwrnod hwnnw ac wedi hynny.

(6) Nid yw is-adrannau (1) i (4) yn cael effaith mewn perthynas ag awdurdod lleol os yw'r awdurdod lleol yn parhau i weithredu trefniadau amgen ar y dyddiad cychwyn ac wedi hynny, ac am gyhyd ag y pery i wneud hynny.

(7) Nid yw is-adrannau (5) ac (6) yn effeithio ar ddyletswydd awdurdod lleol o dan adran 35.

(8) Yn yr adran hon, ystyr “dyddiad cychwyn” mewn perthynas â diwygiad a wneir gan yr adran hon, yw'r dyddiad y daw'r diwygiad hwnnw i rym.

Diwygiadau Testunol

F33 A. 36(1)(b)(c) wedi ei diddymu (4.5.2012) gan Localism Act 2011 (c. 20), a. 240(2), **Atod. 25 Rhn. 4**; O.S. 2012/1008, ergl. 4(c)

Gwybodaeth Cychwyn

I35 A. 36 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

RHAN 4

NEWIDIADAU MEWN TREFNIADAU GWEITHREDIAETH

PENNOD 1

MABWYSIADU FFURF WAHANOL AR WEITHREDIAETH

Darpariaethau cyffredinol

37 Y pŵer i fabwysiadu ffurf wahanol ar weithrediaeth

(1) Caiff awdurdod lleol sy'n gweithredu trefniadau gweithrediaeth—

(a) amrywio trefniadau neu osod trefniadau yn lle'r rhai presennol fel bod ei drefniadau gweithrediaeth yn darparu ar gyfer ffurf wahanol ar weithrediaeth, a

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(b) os yw'n gwneud amrywiad o'r fath i'r trefniadau, caiff amrywio'r trefniadau mewn ffyrdd eraill (os bydd rhai) sy'n briodol yn ei dyb ef.

(2) Mae'r pwerau a roddir gan is-adran (1) yn arferadwy'n unol â darpariaethau canlynol y Bennod hon.

(3) Ni chaiff awdurdod lleol ddefnyddio'r pŵer a roddir gan is-adran (1)(a) i amrywio ei drefniadau gweithrediaeth neu i roi trefniadau yn eu lle fwy nag unwaith mewn unrhyw gylch etholiadol.

(4) At y diben hwnnw, bernir bod awdurdod lleol yn defnyddio'r pŵer a roddir gan is-adran (1)(a) ar yr adeg pan fo'r awdurdod yn pasio penderfyniad o dan adran 38.

(5) Yn yr adran hon, ystyr "cylch etholiadol", mewn perthynas ag awdurdod lleol, yw pob cyfnod—

(a) sy'n dechrau gydag etholiadau cyffredin i'r awdurdod, a

(b) sy'n dod i ben gyda'r etholiadau cyffredin nesaf i'r awdurdod.

(6) I gael y diffiniad o "ffurf ar weithrediaeth", gweler adran 53.

Gwybodaeth Cychwyn

I36 A. 37 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

38 Y cynigion ar gyfer mabwysiadu ffurf wahanol ar weithrediaeth

(1) Rhaid i'r awdurdod lleol lunio cynigion i amrywio ei drefniadau gweithrediaeth neu i roi trefniadau yn eu lle, a'u cymeradwyo drwy benderfyniad (os bwriedir defnyddio'r pwerau a roddir gan adran 37).

(2) Wrth lunio'r cynigion, rhaid i'r awdurdod lleol ystyried i ba raddau y bydd y cynigion yn debygol, os rhoddir hwy ar waith, o gynorthwyo i sicrhau gwelliant parhaus yn y ffordd y mae swyddogaethau'r awdurdod yn cael eu harfer, gan roi sylw i gyfuniad o ddarbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd.

(3) Rhaid i'r awdurdod lleol anfon at Weinidogion Cymru—

(a) copi o'r cynigion a gymeradwywyd ganddo, a

(b) (gyda'r copi o'r cynigion) ddatganiad sy'n disgrifio'r rhesymau pam bod yr awdurdod o'r farn y byddai ei gynigion yn debygol, pe byddent yn cael eu rhoi ar waith, o sicrhau bod penderfyniadau'r awdurdod yn cael eu gwneud mewn ffordd effeithlon, dryloyw ac atebol.

(4) Rhaid i Weinidogion Cymru benderfynu ai i gymeradwyo'r cynigion ai peidio.

(5) Rhaid i Weinidogion Cymru hysbysu'r awdurdod lleol yn ysgrifenedig am eu penderfyniad.

(6) Os yw Gweinidogion Cymru'n rhoi hysbysiad am benderfyniad i beidio â chymeradwyo'r cynigion, rhaid i'r awdurdod lleol beidio â chymryd unrhyw gamau pellach i roi'r cynigion ar waith ar ôl i'r hysbysiad gael ei roi.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn
I37 A. 38 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

39 Cynnwys y cynigion

Rhaid i gynigion awdurdod lleol gynnwys pob un o'r canlynol—
(a) datganiad ynghylch i ba raddau y mae'r weithrediaeth i fod yn gyfrifol am swyddogaethau a bennir mewn rheoliadau o dan adran 13(3)(b) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 o dan y trefniadau gweithrediaeth arfaethedig,
(b) amserlen mewn cysylltiad â rhoi'r cynigion ar waith, ac
(c) manylion am unrhyw drefniadau trosiannol sy'n angenrheidiol ar gyfer rhoi'r cynigion ar waith.

Gwybodaeth Cychwyn
I38 A. 39 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

40 Refferenda

(1) Rhaid i'r cynigion ddarparu bod newid mewn trefniadau gweithrediaeth yn ddarostyngedig i'w gymeradwyo mewn refferendwm os yw'r newid mewn trefniadau gweithrediaeth yn un y mae'n ofynnol ei gymeradwyo mewn refferendwm.

(2) Ond, mewn unrhyw achos arall, ni chaiff y cynigion ddarparu bod newid mewn trefniadau gweithrediaeth yn ddarostyngedig i'w gymeradwyo mewn refferendwm.

(3) Am ddarpariaeth ynghylch refferenda o dan yr adran hon, gweler adran 45 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000.

Gwybodaeth Cychwyn
I39 A. 40 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

41 Yr amserlen ar gyfer rhoi'r cynigion ar waith: dim refferendwm

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i gynigion awdurdod lleol os nad yw newid mewn trefniadau gweithrediaeth yn ddarostyngedig i'w gymeradwyo mewn refferendwm.

(2) Rhaid i'r amserlen mewn cysylltiad â rhoi'r cynigion ar waith fod yn un sy'n sicrhau bod yr awdurdod lleol yn gwneud y newid mewn trefniadau gweithrediaeth heb fod yn hwyrach na diwedd y cyfnod o chwe mis sy'n dechrau ar y diwrnod y bydd yr awdurdod lleol yn anfon y copi o'r cynigion at Weinidogion Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn
I40 A. 41 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

42 Yr amserlen ar gyfer rhoi'r cynigion ar waith: refferendwm

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i gynigion awdurdod lleol os yw'r ffurf arfaethedig ar weithrediaeth yn ddarostyngedig i'w chymeradwyo mewn refferendwm.

(2) Rhaid i'r amserlen mewn cysylltiad â rhoi'r cynigion ar waith gydymffurfio ag is-adrannau (3) a (4).

(3) Rhaid i'r amserlen fod yn un sy'n sicrhau y bydd yr awdurdod lleol yn cynnal y refferendwm o fewn y cyfnod—

- (a) sy'n dechrau ddeufis, a
- (b) sy'n dod i ben chwe mis

ar ôl y diwrnod y bydd yr awdurdod lleol yn anfon y copi o'r cynigion at Weinidogion Cymru.

(4) Rhaid i'r amserlen fod yn un sy'n sicrhau y bydd yr awdurdod lleol, os canlyniad y refferendwm yw cymeradwyo newid mewn trefniadau gweithrediaeth, yn gwneud y newid hwnnw cyn pen cyfnod o chwe mis sy'n dechrau ar y diwrnod y cynhelir y refferendwm.

Gwybodaeth Cychwyn

I41 A. 42 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

43 Cyhoeddusrwydd i'r cynigion

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i awdurdod lleol sydd wedi cymeradwyo cynigion drwy benderfyniad.

(2) Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau bod copïau o ddogfen sy'n nodi darpariaethau'r trefniadau gweithrediaeth arfaethedig ar gael yn ei brif swyddfa i'w harchwilio gan y cyhoedd ar bob adeg resymol.

(3) Rhaid i'r awdurdod lleol gyhoeddi hysbysiad—

- (a) sy'n datgan bod yr awdurdod lleol wedi penderfynu gweithredu'r trefniadau gweithrediaeth arfaethedig,
- (b) os yw'r ffurf arfaethedig ar weithrediaeth yn ddarostyngedig i'w chymeradwyo mewn refferendwm, sy'n datgan—
  - (i) ei bod yn ddarostyngedig i'r gymeradwyaeth honno, a
  - (ii) dyddiad y refferendwm,
- (c) sy'n datgan y dyddiad y mae'r awdurdod lleol yn bwriadu dechrau gweithredu'r trefniadau hynny,
- (d) sy'n disgrifio prif nodweddion y trefniadau hynny,
- (e) sy'n datgan bod copïau o ddogfen sy'n nodi darpariaethau'r trefniadau hynny ar gael ym mhrif swyddfa'r awdurdod lleol i'w harchwilio gan y cyhoedd ar yr adegau a bennir yn yr hysbysiad, ac
- (f) sy'n rhoi cyfeiriad prif swyddfa'r awdurdod lleol.

(4) Rhaid i'r awdurdod lleol gydymffurfio ag is-adrannau (2) a (3) cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl iddo basio'r penderfyniad yn cymeradwyo'r cynigion.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I42 A. 43 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

44 Rhoi'r cynigion ar waith

(1) Rhaid i awdurdod lleol roi ei gynigion ar waith yn unol â'r amserlen sydd wedi ei chynnwys yn y cynigion.

(2) Ond o ran newid mewn trefniadau gweithrediaeth—

(a) os yw'n ddarostyngedig i'w gymeradwyo mewn refferendwm, a

(b) os nad yw'n cael ei gymeradwyo yn y refferendwm,

ni chaniateir i'r awdurdod lleol roi'r newid ar waith.

Gwybodaeth Cychwyn

I43 A. 44 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

45 Camau gweithredu os yw'r newid yn cael ei wrthod mewn refferendwm

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i awdurdod lleol—

(a) os yw'r newid mewn trefniadau gweithrediaeth yn ddarostyngedig i'w gymeradwyo mewn refferendwm, a

(b) os nad yw'r newid mewn trefniadau gweithrediaeth yn cael ei gymeradwyo yn y refferendwm.

(2) Rhaid i'r awdurdod lleol gyhoeddi hysbysiad—

(a) sy'n crynhoi cynigion yr awdurdod lleol a oedd yn destun y refferendwm,

(b) sy'n datgan bod refferendwm ar gynigion yr awdurdod lleol wedi gwrthod y cynigion hynny, ac

(c) sy'n datgan y bydd yr awdurdod lleol yn parhau i weithredu'r ffurf ar weithrediaeth y darperir ar ei chyfer gan ei drefniadau gweithrediaeth presennol.

(3) Rhaid i'r awdurdod lleol gydymffurfio ag is-adran (2) cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl y refferendwm.

Gwybodaeth Cychwyn

I44 A. 45 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

Dehongli

46 Newid mewn trefniadau gweithrediaeth y mae'n ofynnol ei gymeradwyo mewn refferendwm.

At ddibenion y Bennod hon, bydd yn ofynnol cymeradwyo newid mewn trefniadau gweithrediaeth mewn refferendwm os gweithrediaeth maer a chabinet yw—

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(a) ffurf bresennol y weithrediaeth, neu
(b) ffurf arfaethedig y weithrediaeth.

Gwybodaeth Cychwyn
I45 A. 46 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

47 Dehongli

Yn y Bennod hon—

ystyr "cynigion" ("*proposals*") yw cynigion o dan adran 38;

ystyr "ffurf arfaethedig ar weithrediaeth" ("*proposed form of executive*") yw'r ffurf ar weithrediaeth y mae awdurdod lleol, yn ei gynigion, yn arfaethu dechrau ei gweithredu;

ystyr "ffurf bresennol ar weithrediaeth" ("*existing form of executive*") yw'r ffurf ar weithrediaeth sy'n cael ei gweithredu gan awdurdod lleol sy'n gwneud cynigion;

ystyr "newid mewn trefniadau gweithrediaeth" *("change of executive arrangements")* yw'r newid mewn trefniadau gweithrediaeth a gynigir yn y cynigion.

Gwybodaeth Cychwyn
I46 A. 47 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

PENNOD 2

AMRYWIADAU ERAILL AR DREFNIADAU GWEITHREDIAETH PRESENNOL

48 Y pŵer i amrywio'r ffurf bresennol ar weithrediaeth

(1) Caiff awdurdod lleol sy'n gweithredu trefniadau gweithrediaeth amrywio'r trefniadau fel eu bod—
(a) yn wahanol i'r trefniadau presennol ar unrhyw agwedd, ond
(b) yn dal i ddarparu ar gyfer yr un ffurf ar weithrediaeth.

(2) Mae'r pŵer a roddir gan is-adran (1) yn arferadwy yn unol â'r darpariaethau a ganlyn yn y Bennod hon.

(3) Am y diffiniad o "ffurf ar weithrediaeth", gweler adran 53.

Gwybodaeth Cychwyn
I47 A. 48 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

49 Y cynigion ar gyfer amrywio'r ffurf ar weithrediaeth

(1) Rhaid i'r awdurdod lleol lunio cynigion i amrywio ei drefniadau gweithrediaeth, a'u cymeradwyo drwy benderfyniad (os bwriedir defnyddio'r pwerau a roddir gan adran 48).

(2) Ond, os yw'r awdurdod lleol yn gweithredu gweithrediaeth maer a chabinet, ni chaiff yr awdurdod lleol gymeradwyo cynigion i amrywio ei drefniadau gweithrediaeth onid yw'r maer etholedig wedi rhoi cydsyniad ysgrifenedig i'r newid arfaethedig.

Gwybodaeth Cychwyn

I48 A. 49 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

50 Cynnwys y cynigion

Rhaid i gynigion awdurdod lleol gynnwys pob un o'r canlynol—

(a) amserlen mewn cysylltiad â rhoi'r cynigion ar waith, a

(b) manylion unrhyw drefniadau trosiannol sy'n angenrheidiol er mwyn rhoi'r cynigion ar waith.

Gwybodaeth Cychwyn

I49 A. 50 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

51 Rhoi'r cynigion ar waith

Rhaid i awdurdod lleol roi ei gynigion ar waith yn unol â'r amserlen sydd wedi ei chynnwys yn y cynigion.

Gwybodaeth Cychwyn

I50 A. 51 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

PENNOD 3

ATODOL

52 Y pwerau sy'n caniatáu amrywio pwerau gweithrediaeth

Ni chaniateir i awdurdod lleol sy'n gweithredu trefniadau gweithrediaeth amrywio'r trefniadau hynny neu roi trefniadau yn lle'r trefniadau hynny ac eithrio fel a ddarperir yn—

(a) Pennod 1 neu 2 o'r Rhan hon, neu

(b) rheoliadau o dan adran 34, 35 neu 36 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I51 A. 52 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

53 Ffurfiau ar weithrediaeth

At ddibenion y Rhan hon, mae pob un o'r canlynol yn ffurf ar weithrediaeth—

(a) gweithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru);

(b) gweithrediaeth maer a chabinet.

Gwybodaeth Cychwyn

I52 A. 53 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

54 Darpariaeth ganlyniadol etc

(1) Diwygir Deddf Llywodraeth Leol 2000 fel a ganlyn.

(2) Hepgorer adran 30 (gweithredu gwahanol drefniadau gweithrediaeth).

(3) O flaen adran 33A mewnosoder—

"33ZA Wales: changing governance arrangements

For provision about changing the governance arrangements of local authorities in Wales, see Part 4 of the Local Government (Wales) Measure 2011.".

(4) Yn adran 45 (darpariaethau mewn cysylltiad â refferenda), yn is-adran (9), ar ôl "this Part" mewnosoder "or under section 40 of the Local Government (Wales) Measure 2011".

Gwybodaeth Cychwyn

I53 A. 54 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(a)**

RHAN 5

SWYDDOGAETHAU AWDURDOD LLEOL:
CYFLAWNI GAN BWYLLGORAU A CHYNGHORWYR

Pwyllgorau ardal

55 Yr ardal a gwmpesir ac aelodaeth

(1) Diwygir adran 18 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (cyflawni swyddogaethau gan bwyllgorau ardal) fel a ganlyn.

(2) Yn is-adran (3), yn lle'r diffiniad o "area committee" rhodder—

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

""area committee" means—

(a) in relation to a local authority in England, a committee or sub-committee of the authority which satisfies the conditions in subsection (4);

(b) in relation to a local authority in Wales, a committee or sub-committee of the authority which satisfies the conditions in subsection (6);".

(3) Yn is-adran (4), ar ôl "a local authority" mewnosoder "in England".

(4) Ar ôl is-adran (5) mewnosoder—

"(6) A committee or sub-committee of a local authority in Wales satisfies the conditions in this subsection if—

(a) the committee or sub-committee is established to discharge functions in respect of part of the area of the authority,

(b) that part consists of the whole of one or more electoral divisions of the authority,

(c) all the members of the authority who are elected for that electoral division, or those electoral divisions, are entitled to be members of the committee or sub-committee,

(d) no members of the authority, other than those mentioned in paragraph (c), may be members of the committee or sub-committee, and

(e) either or both of the conditions in subsection (7) are satisfied in relation to that part.

(7) Those conditions are—

(a) that the area of that part does not exceed one-half of the total area of the authority;

(b) that the population of that part, as estimated by the authority, does not exceed one-half of the total population of the area of the authority as so estimated.".

Gwybodaeth Cychwyn

I54 A. 55 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(b)**

Arfer swyddogaethau gan gynghorwyr

56 Arfer swyddogaethau gan gynghorwyr

(1) Caiff aelod gweithrediaeth hŷn awdurdod lleol wneud trefniadau i aelod o'r awdurdod nad yw'n aelod gweithrediaeth arfer un o swyddogaethau'r awdurdod lleol y mae'r weithrediaeth yn gyfrifol amdani.

(2) Caiff awdurdod lleol wneud trefniadau i aelod o'r awdurdod nad yw'n aelod gweithrediaeth arfer unrhyw un neu ragor o swyddogaethau eraill yr awdurdod.

(3) O ran aelod nad yw'n aelod gweithrediaeth (N), dim ond swyddogaethau—

(a) mewn perthynas â'r **[**F34ward**]** etholiadol y mae N wedi ei ethol drosti, neu

(b) mewn perthynas â bod N yn aelod swyddogol o gorff ac eithrio'r awdurdod lleol

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

y caiff trefniadau o dan yr adran hon ddarparu i N eu harfer.

(4) Ni cheir gwneud trefniadau o dan yr adran hon ar gyfer arfer swyddogaeth—
  (a) os yw wedi ei phennu, neu i'r graddau y mae wedi ei phennu, mewn gorchymyn a wnaed gan Weinidogion Cymru, neu
  (b) mewn dull, neu mewn amgylchiadau, a bennwyd mewn gorchymyn a wnaed gan Weinidogion Cymru.

(5) Nid yw trefniadau a wneir o dan yr adran hon ar gyfer arfer swyddogaeth yn atal arfer y swyddogaeth honno mewn modd arferol.

(6) Wrth wneud trefniadau o dan yr adran hon, rhaid i'r aelod gweithrediaeth hŷn, neu'r awdurdod lleol, roi sylw i ganllawiau a roddwyd gan Weinidogion Cymru.

(7) Yn yr adran hon—
  (a) mae cyfeiriad at arfer swyddogaeth yn cynnwys cyfeiriad at wneud unrhyw beth y bwriedir iddo hwyluso arfer swyddogaeth, neu sy'n gydnaws neu'n gysylltiedig ag arfer y swyddogaeth;
  (b) mae cyfeiriad at swyddogaeth y mae gweithrediaeth awdurdod lleol yn gyfrifol amdani i'w ddehongli'n unol ag adran 13(8) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000;
  (c) mae cyfeiriad at fod N yn aelod swyddogol o gorff yn gyfeiriad at fod N yn aelod o'r corff yn rhinwedd—
    (i) penodiad gan awdurdod lleol,
    (ii) penodiad, ac eithrio penodiad gan awdurdod lleol, a wnaed ar sail enwebiad neu argymhelliad gan awdurdod lleol neu gyda chymeradwyaeth awdurdod lleol, neu
    (iii) penodiad, ac eithrio penodiad gan awdurdod lleol, a wnaed i gydymffurfio â gofyniad i benodi aelod o awdurdod lleol;
  (d) mae cyfeiriad (mewn perthynas ag N) at benodiad, enwebiad neu argymhelliad gan awdurdod lleol, neu gymeradwyaeth awdurdod lleol, yn gyfeiriad at benodiad, enwebiad neu argymhelliad a wnaed gan y canlynol, neu gymeradwyaeth a roddir gan y canlynol—
    (i) yr awdurdod lleol y mae N yn aelod ohono, neu
    (ii) gweithrediaeth yr awdurdod lleol hwnnw;
  (e) mae cyfeiriad at arfer arferol swyddogaeth yn gyfeiriad at arfer y swyddogaeth gan y person neu'r personau sy'n ei harfer pan nad oes trefniadau wedi eu gwneud o dan yr adran hon.

(8) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at awdurdod lleol yn gyfeiriadau at awdurdod lleol sy'n gweithredu trefniadau gweithrediaeth.

(9) Yn yr adran hon—

ystyr "aelod gweithrediaeth hŷn" (*"senior executive member"*) yw—
  (a) yn achos awdurdod lleol sy'n gweithredu gweithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru), yr arweinydd gweithrediaeth;
  (b) yn achos awdurdod lleol sy'n gweithredu gweithrediaeth maer a chabinet, y maer etholedig;

ystyr "aelod nad yw'n aelod gweithrediaeth" (*"non-executive member"*) yw aelod o awdurdod lleol nad yw'n aelod o weithrediaeth yr awdurdod.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Diwygiadau Testunol

F34 Gair yn a. 56(3)(a) wedi ei amnewid (20.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(3)(f), **Atod. 2 para. 14(2)**

Gwybodaeth Cychwyn

I55 A. 56 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

57 Darpariaeth ganlyniadol

(1) Yn adran 100EA o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 (archwilio cofnodion sy'n ymwneud â swyddogaethau sy'n arferadwy gan aelodau)—

(a) yn is-adran (1)—

(i) yn lle "Secretary of State" rhodder "appropriate authority";

(ii) ar ôl "2007" mewnosoder "or under section 56 of the Local Government (Wales) Measure 2011";

(b) ar ôl is-adran (2) mewnosoder—

"(2A) In this section "appropriate authority" means—

(a) in relation to local authorities in England, the Secretary of State;

(b) in relation to local authorities in Wales, the Welsh Ministers.

(c) yn is-adran (3), ar ôl "Parliament" mewnosoder "(in the case of regulations made by the Secretary of State) or a resolution of the National Assembly for Wales (in the case of regulations made by the Welsh Ministers)".";

(2) Yn Neddf Llywodraeth Leol 2000—

(a) yn adran 13 (swyddogaethau y mae gweithrediaeth yn gyfrifol amdanynt), yn is-adran (9)(b), ar ôl "in England)" mewnosoder "or under section 56 of the Local Government (Wales) Measure 2011";

(b) yn adran 21 (pwyllgorau trosolwg a chraffu), yn is-adran (13)(aa), ar ôl "in England)" mewnosoder "or under section 56 of the Local Government (Wales) Measure 2011".

Gwybodaeth Cychwyn

I56 A. 57 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

RHAN 6

TROSOLWG A CHRAFFU

PENNOD 1

PWYLLGORAU TROSOLWG A CHRAFFU

Y cyd-bwyllgorau trosolwg a chraffu

58 Y cyd-bwyllgorau trosolwg a chraffu

(1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, wneud darpariaeth i ganiatáu **[**F35neu i'w gwneud yn ofynnol**]** i unrhyw ddau awdurdod lleol neu ragor wneud y canlynol—

(a) penodi cyd-bwyllgor ("cyd-bwyllgor trosolwg a chraffu"), a

(b) trefnu i'r pwyllgor arfer unrhyw swyddogaethau o ran llunio adroddiadau neu wneud argymhellion i'r canlynol ynghylch unrhyw fater nad yw'n fater wedi ei eithrio—

(i) unrhyw un neu ragor o'r awdurdodau lleol sy'n penodi'r pwyllgor, a

(ii) yn achos awdurdod lleol sy'n gweithredu trefniadau gweithrediaeth o dan Ran 2 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000, gweithrediaeth yr awdurdod lleol.

(2) Yn is-adran (1)(b) ystyr "mater wedi ei eithrio" yw unrhyw fater y gallai pwyllgor trosedd ac anhrefn lunio adroddiad neu wneud argymhellion mewn cysylltiad ag ef—

(a) yn rhinwedd is-adran (1)(b) o adran 19 o Ddeddf yr Heddlu a Chyfiawnder 2006 (craffu gan awdurdodau lleol ar faterion trosedd ac anhrefn), neu

(b) yn rhinwedd is-adran (3)(a) o'r adran honno.

(3) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud mewn rheoliadau o dan yr adran hon yn cynnwys y canlynol (ond heb fod yn gyfyngedig iddynt)—

[F36(a) darpariaeth ynghylch yr amgylchiadau pan ganiateir gwneud trefniadau;

(aa) darpariaeth sy'n rhagnodi amgylchiadau pan fo rhaid gwneud trefniadau;

(ab) darpariaeth i drefniadau gael eu gwneud yn ddarostyngedig i amodau neu gyfyngiadau rhagnodedig;**]**

(b) darpariaeth ar gyfer penodi is-bwyllgorau i gyd-bwyllgorau trosolwg a chraffu;

(c) mewn perthynas â chyd-bwyllgorau trosolwg a chraffu (neu is-bwyllgorau i bwyllgorau o'r fath) darpariaeth sy'n cymhwyso unrhyw un neu ragor o ddarpariaethau'r canlynol, neu sy'n cyfateb iddi neu iddynt—

(i) is-adrannau (4) i (15A) a (18) o adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000,

(ii) adrannau 21A, 21B, 21D, 21F a 21G o'r Ddeddf honno,

(iii) adran 186 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006, ac Atodlen 11 iddi.

(4) Rhaid i awdurdod lleol a chyd-bwyllgor trosolwg a chraffuF37... roi sylw i ganllawiau a roddwyd gan Weinidogion Cymru **[**F38mewn perthynas ag arfer unrhyw swyddogaeth sydd ganddo o dan neu yn rhinwedd yr adran hon**]** .

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(5) Yn adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (pwyllgorau trosolwg a chraffu), yn is-adran (2A)(e)—

(a) ar ôl "committee" mewnosoder "—

(i)";

(b) ar ôl "concerned" mewnosoder ", or

(ii) a joint overview and scrutiny committee within the meaning of section 58 of the Local Government (Wales) Measure 2011 appointed by two or more local authorities, one of which is the authority concerned".

Diwygiadau Testunol

F35 Geiriau yn a. 58(1) wedi eu mewnosod (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 66(2)**, 175(7); O.S. 2021/231, ergl. 6(n)

F36 A. 58(3)(a)-(ab) wedi ei amnewid ar gyfer a. 58(3)(a) (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 66(3)**, 175(7); O.S. 2021/231, ergl. 6(n)

F37 Geiriau yn a. 58(4) wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 66(4)(a)**, 175(7); O.S. 2021/231, ergl. 6(n)

F38 Geiriau yn a. 58(4) wedi eu mewnosod (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 66(4)(b)**, 175(7); O.S. 2021/231, ergl. 6(n)

Gwybodaeth Cychwyn

I57 A. 58 mewn grym ar 11.5.2011, gweler **a. 178(1)(a)**

Pwerau pwyllgorau

PROSPECTIVE

59 Craffu ar bersonau dynodedig

(1) Diwygir adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (pwyllgorau trosolwg a chraffu) fel a ganlyn.

(2) Yn is-adran (2)(e), ar y diwedd mewnosoder "(insofar as the committee is not, or committees are not, under a duty to do those things by virtue of subsection (2ZA))".

(3) Ar ôl is-adran (2) mewnosoder—

"(2ZA) Executive arrangements by a local authority in Wales must ensure that their overview and scrutiny committee is required (or their overview and scrutiny committees, and any joint overview and scrutiny committees, are required between them) to make reports or recommendations on matters which relate to designated persons and affect the authority's area or the inhabitants of that area.".

(4) Yn is-adran (2A), ar ôl "(2)" mewnosoder "or (2ZA)".

(5) Yn is-adran (13)—

(a) ym mharagraff (aa), hepgorer yr "and"olaf;

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(b) ar ôl paragraff (b) mewnosoder—

"(c) if it is a committee or sub-committee of a local authority in Wales may, in connection with making a report or recommendations of the kind referred to subsection (2ZA)—

(i) require a designated person to provide the committee or sub-committee with information, except information that relates to an excluded matter, and

(ii) require an officer, employee or other representative of a designated person to attend meetings of the committee, except in relation to an excluded matter.".

(6) Ar ôl is-adran (15) mewnosoder—

"(15A) It is the duty of a person to comply with the requirement mentioned in subsection (13)(c)(i) or (ii); but that does not require a designated person to provide information which is not reasonably required in connection with the making of the report or recommendations.".

(7) Ar ôl is-adran (17) mewnosoder—

"(18) In this section—

"designated person" means a person—

(a) who is designated by the Welsh Ministers in accordance with section 21G, or

(b) who falls within a category of person so designated;

"excluded matter" means any matter with respect to which a crime and disorder committee could make a report or recommendations—

(a) by virtue of subsection (1)(b) of section 19 of the Police and Justice Act 2006 (local authority scrutiny of crime and disorder matters), or

(b) by virtue of subsection (3)(a) of that section.".

Gwybodaeth Cychwyn

I58 A. 59 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

PROSPECTIVE

60 Hysbysu personau dynodedig am adroddiad neu argymhellion

Ar ôl adran 21E o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 mewnosoder—

"21F Wales: notifying designated body of report or recommendations

(1) This section applies if an overview and scrutiny committee of a local authority in Wales, or a sub-committee of such a committee, makes a report or recommendations under section 21(2ZA).

(2) The committee or sub-committee may—

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(a) send a copy of the report or recommendations to a designated person, and
(b) request the designated person to have regard to the report or recommendations.

(3) In sending a copy of the report or recommendations to the designated person, the committee or sub-committee—
(a) must exclude any confidential information, and
(b) may exclude any relevant exempt information.

(4) If information is excluded under subsection (3), in producing the copy of the report or recommendations the committee or sub-committee—
(a) may replace so much of the report or recommendations as discloses the information with a summary which does not disclose that information, and
(b) must do so if, in consequence of excluding the information, the report or recommendations would be misleading or not reasonably comprehensible.

(5) In this section—

"confidential information" has the meaning given by section 100A(3) of the Local Government Act 1972 (admission to meetings of principal councils);

"designated person" has the same meaning as in section 21;

"exempt information" has the meaning given by section 100I of that Act, and, in relation to any report or recommendations of a committee or joint committee which has functions under section 21(2)(f) of this Act, also includes information which is exempt information under section 186 of the National Health Service (Wales) Act 2006;

"relevant exempt information" means exempt information of a description specified in a resolution of the committee or sub-committee under section 100A(4) of the Local Government Act 1972 which applied to the proceedings, or part of the proceedings, at any meeting of the committee or sub-committee at which the report was, or recommendations were, considered.".

Gwybodaeth Cychwyn

I59 A. 60 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

61 Personau dynodedig

Ar ôl adran 21F o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 mewnosoder—

"21G Wales: designated persons

(1) The Welsh Ministers may, by order, designate for the purposes of section 21—
(a) one or more persons, and
(b) one or more categories of person.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(2) But—

(a) the designation of a person has effect only if that person meets the following conditions, and

(b) the designation of a category of persons has effect only if, and to the extent that, each person in that category meets the following conditions.

(3) Condition A is that the person provides the public, or a section of the public, with services, goods or facilities of any description (whether on payment or not).

(4) Condition B is that the person—

(a) provides those services, goods or facilities in the exercise of functions of a public nature, or

(b) is wholly or partly funded by public money.

(5) Condition C is that the person is not a local authority.".

Gwybodaeth Cychwyn

I60 A. 61 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Rhoi sylw i safbwyntiau'r cyhoedd

62 Rhoi sylw i safbwyntiau'r cyhoedd

(1) Rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau o'r math y cyfeirir atynt yn is-adran (2) mewn perthynas â phob un o bwyllgorau trosolwg a chraffu'r awdurdod.

(2) Trefniadau yw'r trefniadau hynny sy'n galluogi'r holl bersonau sy'n byw neu'n gweithio yn ardal yr awdurdod lleol i ddwyn i sylw'r pwyllgor trosolwg a chraffu perthnasol eu safbwyntiau ar unrhyw fater sy'n cael ei ystyried gan y pwyllgor.

(3) Rhaid i bwyllgor trosolwg a chraffu perthnasol, pan fydd yn arfer ei swyddogaethau, roi sylw i unrhyw safbwyntiau a gaiff eu dwyn i'w sylw yn unol â threfniadau a wneir o dan yr adran hon.

(4) Wrth gydymffurfio ag is-adran (1), rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddwyd gan Weinidogion Cymru.

(5) Wrth gydymffurfio ag is-adran (3), rhaid i bwyllgor trosolwg a chraffu perthnasol roi sylw i ganllawiau a roddwyd gan Weinidogion Cymru.

(6) Yn yr adran hon—

mae i "cyd-bwyllgor trosolwg a chraffu" yr ystyr sydd i *"joint overview and scrutiny committee"* yn adran 21(2A) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000;

ystyr "mater sy'n cael ei ystyried" ("*matter under consideration*"), mewn perthynas â phwyllgor trosolwg a chraffu perthnasol, yw mater y mae pwyllgor yn arfer unrhyw swyddogaeth mewn cysylltiad ag ef;

ystyr "pwyllgor trosolwg a chraffu perthnasol" (*"relevant overview and scrutiny committee"*), mewn perthynas ag awdurdod lleol, yw—

(a) pwyllgor trosolwg a chraffu i'r awdurdod,

(b) is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath,

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(c) cyd-bwyllgor trosolwg a chraffu i'r awdurdod, neu
(d) is-bwyllgor i gyd-bwyllgor o'r fath.

Gwybodaeth Cychwyn
I61 A. 62 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Pwerau cynghorwyr

63 Cyfeirio materion i bwyllgor trosolwg a chraffu etc

(1) Diwygir Adran 21A o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (cyfeirio materion at bwyllgor trosolwg a chraffu etc) fel a ganlyn.

(2) Yn is-adran (1)(c) hepgorer "in the case of a local authority in England,".

(3) Yn is-adran (3)—
(a) ar ôl "issued" mewnosoder "(in the case of a local authority in England)";
(b) ar ôl "Secretary of State" mewnosoder "or (in the case of a local authority in Wales) by the Welsh Ministers".

(4) Yn is-adran (6)(a)—
(a) ar ôl "2007" ychwanegwch "or section 56 of the Local Government (Wales) Measure 2011";
(b) gadewch allan "in England".

(5) Yn is-adran (10), ar ôl "local authority" mewnosoder "in England".

(6) Ar ôl is-adran (11) mewnosoder—

"(12) In this section "local government matter", in relation to a member of a local authority in Wales, means a matter which is not an excluded matter and which—
(a) relates to the discharge of any function of the authority, or
(b) affects all or part of the electoral area for which the member is elected or any person who lives or works in that area.

(13) In subsection (12) "excluded matter" means any matter which is—
(a) a local crime and disorder matter within the meaning of section 19 of the Police and Justice Act 2006 (local authority scrutiny of crime and disorder matters), or
(b) a matter of any description specified in an order made by the Welsh Ministers for the purposes of this section.".

Gwybodaeth Cychwyn
I62 A. 63 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Dyletswydd i ymateb i bwyllgor trosolwg a chraffu

64 Dyletswydd i ymateb i bwyllgor trosolwg a chraffu

Yn adran 21B o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (dyletswydd awdurdod neu weithrediaeth i ymateb i bwyllgor trosolwg a chraffu), yn is-adran (1) hepgorer "in England".

Gwybodaeth Cychwyn

I63 A. 64 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Darpariaeth ganlyniadol i adrannau 63 a 64

65 Darpariaeth ganlyniadol i adrannau 63 a 64

(1) Diwygir Deddf Llywodraeth Leol 2000 fel a ganlyn.

(2) Yn adran 21D (cyhoeddi etc adroddiadau, argymhellion ac ymatebion: gwybodaeth gyfrinachol ac esempt), yn is-adran (6) yn y diffiniad o "exempt information", ar ôl "2006" mewnosoder "or section 186 of the National Health Service (Wales) Act 2006".

(3) Yn adran 22 (mynediad i wybodaeth etc), yn is-adran (12A)—

(a) ar ôl "State" ychwanegwch "(in relation to local authorities in England), or the Welsh Ministers (in relation to local authorities in Wales),";

(b) ym mharagraff (a), gadewch allan "in England".

Gwybodaeth Cychwyn

I64 A. 65 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Penodi personau i gadeirio pwyllgorau

66 Y ddarpariaeth mewn rheolau sefydlog ynghylch penodi personau i gadeirio pwyllgorau

(1) Rhaid i reolau sefydlog awdurdod lleol wneud darpariaeth ("darpariaeth benodi") ar gyfer penodi personau sydd i gadeirio pwyllgor neu bwyllgorau trosolwg a chraffu'r awdurdod lleol ("cadeiryddion pwyllgorau").

(2) Rhaid i'r ddarpariaeth benodi gydymffurfio—

(a) ag adran 67,

(b) ag adran 68, ac

(c) ag adran 69 (ac yn unol â hynny ag adrannau 70 i 73 neu ag adran 74).

(3) Rhaid i ddarpariaeth benodi beidio â rhwystro person rhag cael ei benodi'n gadeirydd pwyllgor oherwydd bod y person—

(a) yn aelod, neu ddim yn aelod, o unrhyw grŵp gwleidyddol, neu

(b) yn aelod, neu ddim yn aelod, o grŵp gwleidyddol penodol.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I65 A. 66 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

67 Yr adegau pan fo penodiadau i'w gwneud gan bwyllgor

(1) Rhaid i'r ddarpariaeth benodi ddarparu ar gyfer penodi cadeiryddion pwyllgorau yn achosion A i C a nodir yn yr adran hon.

(2) Rhaid i'r ddarpariaeth benodi ddarparu bod cadeirydd y pwyllgor, neu bob cadeirydd pwyllgor, yn yr achosion hynny, i'w benodi gan y pwyllgor y mae'r person hwnnw i'w gadeirio.

(3) Achos pan nad oes grwpiau gwleidyddol ar yr awdurdod yw achos A .

(4) Achos pan nad oes ond un grŵp gwleidyddol ar yr awdurdod yw achos B.

(5) Pan ddigwydd y canlynol ceir achos C—

(a) mae dau grŵp gwleidyddol (ond dim mwy) ar yr awdurdod,

(b) nid oes gan yr awdurdod ond un pwyllgor trosolwg a chraffu, ac

(c) o ran gweithrediaeth yr awdurdod—

(i) mae'n cynnwys aelodau o'r ddau grŵp gwleidyddol, neu

(ii) nid yw'n cynnwys unrhyw aelod o'r naill grŵp gwleidyddol na'r llall.

Gwybodaeth Cychwyn

I66 A. 67 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

68 Yr adegau pan fo penodiadau i'w gwneud gan grŵp nad yw'n grŵp gweithrediaeth

(1) Rhaid i'r ddarpariaeth benodi ddarparu ar gyfer penodi cadeirydd y pwyllgor yn yr achos a nodir yn yr adran hon.

(2) Rhaid i'r ddarpariaeth benodi ddarparu bod cadeirydd y pwyllgor, yn yr achos hwnnw, i'w benodi gan y grŵp gwleidyddol nad yw'n grŵp gweithrediaeth.

(3) Achos fel a ganlyn yw'r achos hwnnw—

(a) mae dau grŵp gwleidyddol (ond dim mwy) ar yr awdurdod,

(b) nid oes gan yr awdurdod ond un pwyllgor trosolwg a chraffu, ac

(c) o ran gweithrediaeth yr awdurdod—

(i) mae'n cynnwys un aelod neu fwy o un grŵp gwleidyddol, ond

(ii) nid yw'n cynnwys unrhyw aelod o'r grŵp gwleidyddol arall.

(4) Yn yr adran hon ystyr "grŵp gwleidyddol nad yw'n grŵp gweithrediaeth" yw'r grŵp a nodir yn is-adran (3)(c)(ii).

Gwybodaeth Cychwyn

I67 A. 68 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

69 Sut y mae penodiadau i'w gwneud mewn achosion eraill

(1) Rhaid i'r ddarpariaeth benodi ddarparu ar gyfer penodi cadeiryddion pwyllgor mewn achosion ac eithrio'r rhai a nodir yn adran 67 a 68.

(2) Rhaid i'r ddarpariaeth benodi sy'n gymwys mewn achosion eraill gydymffurfio—

(a) ag adran 70 i 73, neu

(b) ag adran 74.

Gwybodaeth Cychwyn

I68 A. 69 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

70 Y penodiadau sydd i'w gwneud gan grwpiau gwleidyddol

(1) Mae darpariaeth benodi awdurdod lleol yn cydymffurfio â'r adran hon os yw'n darparu—

(a) ei bod yn ofynnol i'r awdurdod, bob tro y bydd yn amser penodi holl gadeiryddion ei bwyllgorau, i wneud penderfyniad o dan is-adran (2) ar ba grwpiau gwleidyddol ar yr awdurdod sydd â hawl i wneud pa benodiadau, a

(b) i'r grwpiau allu wneud y penodiadau yn unol â hynny.

(2) Penderfyniad sydd, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, yn rhoi effaith i'r egwyddorion a ganlyn yw'r penderfyniad y cyfeirir ato yn is-adran (1).

(3) Yr egwyddor gyntaf yw—

(a) os nad oes ond un grŵp gweithrediaeth, mae cyfran y cadeiryddion pwyllgor y mae gan y grŵp gweithrediaeth hawl i'w penodi yn cyfateb i gyfran yr aelodau o'r awdurdod sydd yn y grŵp;

(b) os oes dau neu ragor o grwpiau gweithrediaeth, mae cyfran y cadeiryddion pwyllgor y mae gan y grwpiau gweithrediaeth (o'u cymryd gyda'i gilydd) hawl i'w penodi, yn cyfateb i gyfran yr aelodau o'r awdurdod sy'n aelodau o'r grwpiau hynny (o'u cymryd gyda'i gilydd).

(4) Yr ail egwyddor yw—

(a) os nad oes ond un grŵp gwrthblaid, mae gan y grŵp hawl i benodi holl ddyraniad yr wrthblaid o gadeiryddion pwyllgor, neu

(b) os oes dau neu ragor o grwpiau gwrthblaid—

(i) mae gan y grwpiau gwrthblaid (o'u cymryd gyda'i gilydd) hawl i benodi holl ddyraniad yr wrthblaid o gadeiryddion pwyllgor, a

(ii) mae cyfran dyraniad yr wrthblaid o gadeiryddion pwyllgor y mae gan bob grŵp gwrthblaid ("grŵp perthnasol") hawl i'w penodi yn cyfateb i gyfran aelodau'r grŵp gwrthblaid sy'n aelodau o'r grŵp perthnasol.

(5) Wrth roi effaith i'r egwyddorion yn is-adrannau (3)(a) a (b) a (4)(b)(ii), rhaid i'r ddarpariaeth benodi—

(a) darparu bod hawl grŵp gwleidyddol i benodi cadeiryddion pwyllgor yn hawl i benodi nifer cyfan o gadeiryddion pwyllgor, a

(b) yn unol â hynny, ddarparu i'r hawl gael ei thalgrynnu i'r nifer cyfan agosaf os na fyddai fel arall yn nifer cyfan.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(6) Wrth roi effaith i'r egwyddorion yn is-adran (3)(a) a (b), rhaid i'r ddarpariaeth benodi a wneir yn unol ag is-adran (5)(b) ddarparu i hawl y grŵp gweithrediaeth, neu'r grwpiau gweithrediaeth, gael ei thalgrynnu i lawr i'r nifer cyfan agosaf.

(7) At ddibenion is-adrannau (5) a (6), rhaid ystyried sero yn nifer cyfan.

(8) Yn yr adran hon—

ystyr "dyraniad y weithrediaeth o gadeiryddion pwyllgor" ("*executive allocation of committee chairs*") yw nifer y cadeiryddion pwyllgor—

(a) y mae gan y grŵp gweithrediaeth hawl i'w penodi yn unol ag is-adran (3)(a), neu

(b) y mae gan y grwpiau gweithrediaeth hawl i'w penodi yn unol ag is-adran (3)(b);

ystyr "dyraniad yr wrthblaid o gadeiryddion pwyllgor" ("*opposition allocation of committee chairs*") yw nifer y cadeiryddion pwyllgor sydd yn weddill ar ôl tynnu dyraniad y weithrediaeth o gadeiryddion pwyllgor.

Gwybodaeth Cychwyn

I69 A. 70 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

71 Methu â gwneud penodiadau yn unol ag adran 70

(1) Mae darpariaeth benodi awdurdod lleol yn cydymffurfio â'r adran hon os yw'n darparu—

(a) ei bod yn ofynnol i'r awdurdod, bob tro y bydd yn amser penodi rhai cadeiryddion pwyllgor neu'r holl gadeiryddion pwyllgor ("y cadeiryddion heb eu penodi") sydd i'w penodi yn unol â darpariaeth benodi sy'n cydymffurfio ag adran 70 ond nad ydynt wedi cael eu penodi felly, wneud penderfyniad o dan is-adran (2) o sut y mae'r cadeiryddion heb eu penodi i gael eu penodi, a

(b) i'r cadeiryddion heb eu penodi gael eu penodi yn unol â hynny.

(2) Penderfyniad sydd, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, yn rhoi effaith i'r egwyddorion a ganlyn yw'r penderfyniad y cyfeirir ato yn is-adran (1).

(3) Yr egwyddor gyntaf yw nad oes hawl gan unrhyw grŵp gweithrediaeth i benodi unrhyw un o'r cadeiryddion heb eu penodi.

(4) Yr ail egwyddor yw—

(a) os nad oes ond un grŵp gwrthblaid, a bod y grŵp hwnnw wedi gwneud ei holl benodiadau cychwynnol, neu

(b) os oes dau neu ragor o grwpiau gwrthblaid, a bod un neu ragor ohonynt wedi gwneud ei holl benodiadau cychwynnol,

mae gan bob grŵp penodi hawl i benodi'r gyfran o gadeiryddion pwyllgor heb eu penodi sy'n cyfateb i gyfran y penodiadau cychwynnol gorffenedig a oedd yn benodiadau a wnaed gan y grŵp hwnnw.

(5) Y drydedd egwyddor yw—

(a) os oes cadeiryddion pwyllgor heb eu penodi, ond

(b) nid oes un ohonynt i gael eu penodi fel y crybwyllir yn is-adran (4),

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

mae pob cadeirydd pwyllgor heb ei benodi i'w benodi gan y pwyllgor y mae'r person hwnnw i'w gadeirio.

(6) Y bedwaredd egwyddor yw—

(a) os oes un neu ragor o gadeiryddion pwyllgor heb eu penodi i'w penodi fel y crybwyllir yn is-adran (4), ond

(b) mae un neu ragor ohonynt heb eu penodi felly,

mae pob cadeirydd pwyllgor nas penodir felly i'w benodi gan y pwyllgor y mae'r person hwnnw i'w gadeirio.

(7) Yn yr adran hon—

ystyr "grŵp penodi" ("*appointing group*") yw grŵp gwrthblaid sy'n gwneud ei holl benodiadau cychwynnol;

ystyr "penodiad cychwynnol" ("*initial appointment*"), mewn perthynas â grŵp gwleidyddol, yw penodiad y mae gan y grŵp hawl i'w wneud yn unol â'r ddarpariaeth benodi sy'n cydymffurfio ag adran 70;

ystyr "penodiad cychwynnol gorffenedig" ("*completed initial appointment*") yw penodiad cychwynnol a wnaed.

Gwybodaeth Cychwyn

I70 A. 71 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

72 Newidiadau yng nghyfansoddiad gweithrediaeth

(1) Mae darpariaeth benodi awdurdod lleol yn cydymffurfio â'r adran hon os yw'n darparu ar gyfer yr achos a geir yn is-adran (2) drwy gyfrwng darpariaeth o'r math y cyfeirir ato yn is-adrannau (3) a (4).

(2) Yr achos hwnnw yw pan fo'r naill neu'r llall neu'r naill a'r llall o'r pethau a ganlyn yn digwydd—

(a) mae grŵp gwleidyddol yn peidio â bod yn grŵp gweithrediaeth;

(b) mae grŵp gwleidyddol yn dechrau bod yn grŵp gweithrediaeth;

ac nid yr achos a geir yn adran 70 ydyw.

(3) Rhaid i'r ddarpariaeth benodi ddarparu ar gyfer gwneud—

(a) penderfyniad adran 70 (fel pe byddai wedi dod yn amser penodi holl gadeiryddion pwyllgorau'r awdurdod lleol), a

(b) penderfyniad ynghylch a oes gwahaniaeth rhwng—

(i) nifer y cadeiryddion pwyllgor y byddai gan grŵp gwleidyddol hawl i'w penodi'n unol â phenderfyniad adran 70, a

(ii) nifer y cadeiryddion pwyllgor sy'n dal swyddi ar yr adeg honno ac a benodwyd gan y grŵp hwnnw.

(4) Rhaid i'r ddarpariaeth benodi ddarparu bod unrhyw wahaniaeth o'r math y cyfeirir ato yn is-adran (3)(b) yn cael ei ddileu gan y naill neu'r llall o'r canlynol neu gan y naill a'r llall o'r canlynol—

(a) terfynu penodiadau presennol cadeiryddion pwyllgorau;

(b) penodi cadeiryddion newydd ar gyfer pwyllgorau.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(5) At ddibenion yr adran hon, ystyrir bod grŵp gwleidyddol yn peidio â bod yn grŵp gweithrediaeth dim ond os, ar ôl iddo beidio â bod yn grŵp gweithrediaeth, bod cyfnod o ddau fis (gan ddechrau ar y diwrnod y mae'n peidio â bod yn grŵp gweithrediaeth) yn mynd heibio heb iddo ddod yn grŵp gweithrediaeth eto.

Gwybodaeth Cychwyn

I71 A. 72 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

73 Swyddi gwag achlysurol ymhlith cadeiryddion pwyllgor

(1) Mae darpariaeth benodi awdurdod lleol yn cydymffurfio â'r adran hon os yw'n darparu ar gyfer yr achos a geir yn is-adran (2) drwy gyfrwng darpariaeth o'r math y cyfeirir ati yn is-adrannau (3) a (4).

(2) Yr achos hwnnw yw—

(a) pan fo'n amser i benodi rhai o gadeiryddion pwyllgor yr awdurdod, ond nid yr holl gadeiryddion, a

(b) nid yr achos a geir yn adran 72 ydyw.

(3) Rhaid i'r ddarpariaeth benodi ddarparu ar gyfer gwneud—

(a) penderfyniad adran 70 (fel pe byddai wedi dod yn amser penodi holl gadeiryddion pwyllgorau'r awdurdod lleol), a

(b) penderfyniad ynghylch a oes gwahaniaeth rhwng—

(i) nifer y cadeiryddion pwyllgor y byddai gan grŵp gwleidyddol hawl i'w penodi'n unol â phenderfyniad adran 70, a

(ii) nifer y cadeiryddion pwyllgor sy'n dal swyddi ar yr adeg honno ac a benodwyd gan y grŵp hwnnw.

(4) Rhaid i'r ddarpariaeth benodi ddarparu bod unrhyw wahaniaeth o'r math y cyfeirir ato yn is-adran (3)(b) yn cael ei ddileu, i'r graddau y mae hynny yn bosibl, gan benodiad y cadeirydd pwyllgor neu'r cadeiryddion pwyllgor.

Gwybodaeth Cychwyn

I72 A. 73 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

74 Yr awdurdod yn penderfynu ar ddarpariaeth benodi

(1) Mae darpariaeth benodi awdurdod lleol yn cydymffurfio â'r adran hon—

(a) os nad yw'r ddarpariaeth yn llai ffafriol nag adran 70 i grwpiau gwrthblaid, a

(b) os cymeradwyir y ddarpariaeth drwy benderfyniad a wneir gan yr awdurdod lleol ac sy'n benderfyniad y mae iddo gefnogaeth ar draws y grwpiau.

(2) Nid yw darpariaeth benodi'n llai ffafriol nag adran 70 i grwpiau gwrthblaid os yw'n darparu—

(a) bod y cyfle i'w roi i grwpiau gwrthblaid ar yr awdurdod lleol (o'u cymryd gyda'i gilydd) i benodi nifer mwy o gadeiryddion pwyllgor nag yn achos darpariaeth a wneir yn unol ag adran 70, a

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(b) bod y cyfle i'w roi i bob grŵp gwrthblaid ar yr awdurdod lleol i benodi'r un nifer o leiaf o gadeiryddion pwyllgor ag a fyddai'n achos darpariaeth a wneir yn unol ag adran 70.

(3) Mae cefnogaeth ar draws y grwpiau i benderfyniad a wneir gan yr awdurdod lleol—

(a) os yw'r personau sy'n pleidleisio o blaid y penderfyniad yn cynnwys aelodau o bob grŵp gwleidyddol ar yr awdurdod, a

(b) os yw pob grŵp gwleidyddol ar yr awdurdod yn rhoi cefnogaeth fwyafrifol i'r penderfyniad.

(4) Mae grŵp gwleidyddol ar yr awdurdod yn rhoi cefnogaeth fwyafrifol i'r penderfyniad os yw nifer aelodau'r grŵp hwnnw sy'n pleidleisio o blaid y penderfyniad yn fwy na nifer aelodau'r grŵp hwnnw sy'n pleidleisio yn erbyn y penderfyniad.

Gwybodaeth Cychwyn

I73 A. 74 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

75 Darpariaeth atodol a dehongli

(1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, wneud darpariaeth—

(a) ynghylch darpariaeth benodi, a

(b) ynghylch penodi cadeiryddion pwyllgorau yn unol â darpariaeth benodi.

(2) Rhaid i awdurdod lleol, wrth iddo arfer neu benderfynu ai i arfer swyddogaeth mewn cysylltiad â darpariaeth benodi neu â phenodi cadeiryddion pwyllgorau—

(a) rhoi sylw i ganllawiau a roddwyd gan Weinidogion Cymru, a

(b) cydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddiadau a roddwyd gan Weinidogion Cymru.

(3) Yn adrannau 66 i 74 ac yn yr adran hon—

mae i "cadeirydd pwyllgor" ("*committee chair*") yr ystyr a roddir yn adran 66;

mae i "darpariaeth benodi" ("*appointment provision*") yr ystyr a roddir yn adran 66;

ystyr "dyfarniad adran 70" ("*section 70 determination*") yw dyfarniad o'r math y cyfeirir ato yn adran 70.

ystyr "grŵp gweithrediaeth" ("*executive group*") yw grŵp gwleidyddol y mae rhai neu'r cyfan o'i aelodau yn ffurfio neu yn cael eu cynnwys yng ngweithrediaeth yr awdurdod;

ystyr "grŵp gwleidyddol" ("*political group*"), mewn perthynas ag awdurdod lleol, yw grŵp o aelodau o'r awdurdod sy'n grŵp gwleidyddol at ddibenion Rhan 1 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989;

ystyr "grŵp gwrthblaid" ("*opposition group*") yw grŵp gwleidyddol nad oes yr un o'i aelodau yn cael ei gynnwys yng ngweithrediaeth yr awdurdod.

(4) Yn adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (pwyllgorau trosolwg a chraffu), ar ôl is-adran (10) mewnosoder—

"(10A) For provision about the appointment of persons to chair overview and scrutiny committees of local authorities in Wales, see sections 66 to 75 of the Local Government (Wales) Measure 2011.".

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I74 A. 75 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Aelodau cyfetholedig pwyllgorau trosolwg a chraffu

76 Canllawiau a chyfarwyddiadau ynghylch cyfethol

(1) Rhaid i awdurdod lleol, wrth arfer swyddogaeth gyfethol neu benderfynu ai i'w harfer—

(a) rhoi sylw i ganllawiau a roddwyd gan Weinidogion Cymru, a

(b) cydymffurfio â chyfarwyddiadau a roddwyd gan Weinidogion Cymru.

(2) Yn yr adran hon ystyr y term "swyddogaeth gyfethol" yw un o swyddogaethau awdurdod lleol sy'n ymwneud ag aelodau cyfetholedig—

(a) o bwyllgorau trosolwg a chraffu, neu

(b) o is-bwyllgorau i'r pwyllgorau hynny.

(3) Mae'n cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig iddi) swyddogaeth sy'n ymwneud â' phenodi'r aelodau cyfetholedig hynny.

Gwybodaeth Cychwyn

I75 A. 76 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(b)**

Darparu gwybodaeth

77 Blaen-gynlluniau a gwybodaeth arall

(1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau wneud darpariaeth ar gyfer ei gwneud yn ofynnol bod gwybodaeth ragnodedig ynghylch arfer swyddogaethau'r canlynol—

(a) pwyllgor trosolwg a chraffu i awdurdod lleol, neu

(b) is-bwyllgor i'r pwyllgor hwnnw,

ar gael i aelodau o'r cyhoedd neu aelodau o'r awdurdod, neu mewn cysylltiad â hynny.

(2) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud o dan is-adran (1) yn cynnwys y canlynol (ond heb fod yn gyfyngedig iddynt)—

(a) darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol bod gwybodaeth ragnodedig ar gael cyn arfer swyddogaethau a grybwyllir yn yr is-adran honno, a

(b) darpariaeth o ran y dull y bydd gwybodaeth ar gael ac ar ba ffurf y bydd yr wybodaeth ar gael.

Gwybodaeth Cychwyn

I76 A. 77 mewn grym ar 11.5.2011, gweler **a. 178(1)(a)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Cyfyngu ar reoli pwyllgorau gan bleidiau

78 Gwahardd pleidleisio o dan gyfarwyddyd chwip plaid a datgan cyfarwyddyd chwip plaid

(1) Ni chaniateir i aelod o bwyllgor trosolwg a chraffu bleidleisio ar gwestiwn mewn cyfarfod o'r pwyllgor os rhoddwyd cyfarwyddyd chwip plaid i'r aelod, cyn y cyfarfod, mewn perthynas â'r cwestiwn ("cyfarwyddyd gwaharddedig chwip plaid").

(2) Rhaid diystyru pleidlais a roddir yn groes i is-adran (1).

(3) Rhaid i reolau sefydlog ddarparu bod rhaid i bob aelod o'r pwyllgor, ym mhob un o gyfarfodydd pwyllgor trosolwg a chraffu i awdurdod lleol, ddatgan unrhyw gyfarwyddyd gwaharddedig chwip plaid sydd wedi ei roi i'r aelod mewn perthynas â'r cyfarfod.

(4) Rhaid i reolau sefydlog ei gwneud yn ofynnol i gofnodion pob cyfarfod pwyllgor trosolwg a chraffu gofnodi pob datganiad o'r fath yn y cyfarfod am gyfarwyddyd gwaharddedig chwip plaid.

(5) Y person sy'n cadeirio cyfarfod o'r pwyllgor trosolwg a chraffu sydd i benderfynu a yw aelod o'r pwyllgor wedi cael cyfarwyddyd gwaharddedig chwip plaid mewn perthynas â'r cyfarfod.

(6) Os bydd mynd yn groes i'r adran hon yn effeithio'n sylweddol ar benderfynu cwestiwn gan bwyllgor trosolwg a chraffu, mae'r penderfyniad i'w drin fel pe na fo wedi ei wneud.

(7) Nid yw is-adran (6) yn effeithio ar unrhyw weithred neu anweithred gan unrhyw berson ac eithrio'r pwyllgor trosolwg a chraffu.

(8) At ddibenion is-adran (6), o ran mynd yn groes i'r adran hon ac effaith ar benderfynu cwestiwn gan bwyllgor trosolwg a chraffu—

(a) mae'n effeithio'n sylweddol os yw un aelod o'r pwyllgor neu ragor yn pleidleisio ar y cwestiwn yn groes i is-adran (1),

(b) mae'n effeithio'n sylweddol os na ddiystyrir un neu ragor o'r pleidleisiau a grybwyllir ym mharagraff (a) yn unol ag is-adran (2), ac

(c) mae'n effeithio'n sylweddol pe byddai'r penderfyniad i'r cwestiwn wedi bod yn wahanol pe byddai'r bleidlais neu'r pleidleisiau a grybwyllir ym mharagraff (b) wedi eu diystyru'n unol ag is-adran (2).

(9) Mae'r adran hon yn gymwys mewn perthynas ag is-bwyllgor i bwyllgor trosolwg a chraffu fel y mae'n gymwys i'r pwyllgor trosolwg a chraffu (ac yn unol â hyn mae cyfeiriadau yn yr adran hon at bwyllgor trosolwg a chraffu i'w darllen fel pe baent yn cynnwys cyfeiriadau at is-bwyllgor o'r fath).

(10) Yn yr adran hon—

ystyr "cyfarwyddyd chwip plaid" (*"party whip"*) yw cyfarwyddyd (sut bynnag y'i mynegir)—

(a) a roddir ar ran grŵp gwleidyddol ar awdurdod lleol;

(b) a roddir i berson (P)—

(i) sy'n aelod o'r grŵp gwleidyddol, a

(ii) sy'n aelod o bwyllgor trosolwg a chraffu i'r awdurdod lleol;

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(c) ynghylch sut y dylai P bleidleisio ar gwestiwn y mae'n dod i ran y pwyllgor i'w benderfynu; a
(d) os na chydymffurfir ag ef gan P, a fyddai'n debygol o wneud P yn agored i gamau disgyblu gan y grŵp gwleidyddol sy'n rhoi'r cyfarwyddyd;

ystyr "grŵp gwleidyddol" ("*political group*") yw grŵp o aelodau o awdurdod lleol sy'n grŵp gwleidyddol at ddibenion Rhan 1 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989;

ystyr "rheolau sefydlog" (*"standing orders"*), mewn perthynas â phwyllgor trosolwg a chraffu, yw rheolau sefydlog sy'n rheoleiddio trafodion a busnes y pwyllgor hwnnw.

Gwybodaeth Cychwyn

I77 A. 78 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Strwythur pwyllgor trosolwg a chraffu

79 Canllawiau a chyfarwyddiadau

(1) Caiff Gweinidogion Cymru roi i awdurdod lleol—
(a) canllawiau ynghylch strwythur pwyllgor trosolwg a chraffu'r awdurdod, neu
(b) cyfarwyddiadau ynghylch strwythur pwyllgor trosolwg a chraffu'r awdurdod.

(2) Rhaid i awdurdod lleol roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru o dan yr adran hon.

(3) Rhaid i awdurdod lleol gydymffurfio â chyfarwyddiadau a roddir gan Weinidogion Cymru o dan yr adran hon.

(4) Yn yr adran hon, mae cyfeiriadau at strwythur pwyllgor trosolwg a chraffu awdurdod yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig iddynt) gyfeiriadau ar y pethau a ganlyn—
(a) y nifer o bwyllgorau trosolwg a chraffu sydd gan yr awdurdod;
(b) y nifer o is-bwyllgorau (os oes rhai) sydd gan bwyllgorau trosolwg a chraffu'r awdurdod;
(c) swyddogaethau pwyllgorau trosolwg a chraffu'r awdurdod;
(d) swyddogaethau is-bwyllgorau i bwyllgorau trosolwg a chraffu'r awdurdod.

Gwybodaeth Cychwyn

I78 A. 79 mewn grym ar 11.5.2011, gweler **a. 178(1)(a)**

Dehongli

80 Dehongli'r Bennod hon

Yn y Bennod hon—

ystyr "aelod cyfetholedig" (*"co-opted member"*), mewn perthynas â phwyllgor trosolwg a chraffu i awdurdod lleol, neu ag is-bwyllgor i bwyllgor o'r fath, yw person—

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(a) sy'n aelod o'r pwyllgor neu o'r is-bwyllgor, ond
(b) nad yw'n aelod o'r awdurdod lleol;

mae i "pwyllgor trosolwg a chraffu" yr ystyr sydd i *"overview and scrutiny committee"* yn Rhan 2 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (gweler adran 21 o'r Ddeddf honno).

Gwybodaeth Cychwyn

I79 A. 80 mewn grym ar 11.5.2011, gweler **a. 178(1)(a)**

PENNOD 2

PWYLLGORAU [F39LLYWODRAETHU AC] ARCHWILIO

Diwygiadau Testunol

F39 Geiriau yn Rhn. 6 Pnd. 2 title wedi eu mewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 2**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

81 Awdurdodau lleol i benodi pwyllgorau [F40llywodraethu ac] archwilio

(1) Rhaid i awdurdod lleol benodi pwyllgor [F41("pwyllgor llywodraethu ac archwilio")] —

(a) i arolygu materion ariannol yr awdurdod a chraffu arnynt,
(b) i lunio adroddiadau a gwneud argymhellion mewn perthynas â materion ariannol yr awdurdod.
(c) i adolygu ac asesu trefniadau'r awdurdod ar gyfer rheoli risgiau, rheolaeth fewnol [F42, asesu perfformiad] a llywodraethu corfforaethol,
(d) i lunio adroddiadau a gwneud argymhellion i'r awdurdod ynghylch digonolrwydd ac effeithiolrwydd y trefniadau hynny,
[F43(da) i adolygu ac asesu gallu'r awdurdod i ymdrin â chwynion mewn modd effeithiol,
(db) i lunio adroddiadau a gwneud argymhellion mewn perthynas â gallu'r awdurdod i ymdrin â chwynion mewn modd effeithiol,]
(e) i arolygu trefniadau archwilio mewnol ac allanol yr awdurdod, ac
(f) i adolygu'r datganiadau ariannol a lunnir gan yr awdurdod.

[F44(1A) Gweler Pennod 1 o Ran 6 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (perfformiad prif gynghorau a'u llywodraethu) am swyddogaethau pellach pwyllgorau llywodraethu ac archwilio.]

(2) Caiff awdurdod lleol roi i'w bwyllgor [F45llywodraethu ac] archwilio unrhyw swyddogaethau eraill y mae'r awdurdod o'r farn eu bod yn addas i'w harfer gan y cyfryw bwyllgor.

(3) Y pwyllgor [F46llywodraethu ac] archwilio sydd i benderfynu sut mae i arfer ei swyddogaethau.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Diwygiadau Testunol

F40 Geiriau yn a. 81 pennawd wedi eu mewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 3(c)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F41 Geiriau yn a. 81(1) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 115(2)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(b)

F42 Geiriau yn a. 81(1)(c) wedi eu mewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 115(3)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(b)

F43 A. 81(1)(da)(db) wedi ei fewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 115(4)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(b)

F44 A. 81(1A) wedi ei fewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 115(5)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(b)

F45 Geiriau yn a. 81(2) wedi eu mewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 3(a)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F46 Geiriau yn a. 81(3) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 3(b)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

Gwybodaeth Cychwyn

I80 A. 81 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

82 Aelodaeth

(1) Mae awdurdod lleol i benodi aelodau ei bwyllgor **[**[F47]llywodraethu ac**]** archwilio.

(2) Rhaid i awdurdod lleol sicrhau—

(a) bod dwy ran o dair [F48]... o **[**[F49]aelodau'r pwyllgor hwnnw'n**]** aelodau o'r awdurdod;

[[F50](b) bod un rhan o dair o aelodau'r pwyllgor hwnnw yn lleygwyr;**]**

(c) nad oes mwy nag un o **[**[F51]aelodau'r pwyllgor hwnnw'n**]** aelod o weithrediaeth yr awdurdod **[**[F52](ond gweler is-adran (8))**][**[F53]neu'n gynorthwyydd i'w weithrediaeth**]** ;

(d) nad yw aelod hŷn ei weithrediaeth yn aelod **[**[F54]o'r pwyllgor hwnnw**]** .

(3) Nid yw is-adran (2)(c) yn ei gwneud yn ofynnol i aelodaeth pwyllgor **[**[F55]llywodraethu ac**]** archwilio awdurdod lleol gynnwys aelod o weithrediaeth yr awdurdod **[**[F56]neu gynorthwyydd i'w weithrediaeth**]** .

(4) Nid yw penodi person yn aelod o bwyllgor **[**[F57]llywodraethu ac**]** archwilio yn cael effaith os bydd aelodaeth y pwyllgor yn mynd yn groes i is-adran (2) yn syth ar ôl penodi (p'un ai yn rhinwedd y penodi ai peidio).

(5) Mewn achos pan fo un person neu ragor, ar adeg neilltuol, i'w wneud neu i'w gwneud yn aelod neu'n aelodau o bwyllgor **[**[F58]llywodraethu ac**]** archwilio, neu i beidio â bod yn aelod neu'n aelodau o bwyllgor **[**[F58]"llywodraethu ac**]** archwilio, mae'r holl newidiadau hynny yn yr aelodaeth i'w hystyried wrth benderfynu a yw aelodaeth y pwyllgor yn mynd yn groes i is-adran (2).

[[F59](5A) Mae pwyllgor llywodraethu ac archwilio i benodi—

(a) aelod o'r pwyllgor yn gadeirydd arno ("cadeirydd y pwyllgor"), a

(b) aelod o'r pwyllgor yn ddirprwy i gadeirydd y pwyllgor ("y dirprwy gadeirydd").

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(5B) Rhaid i'r aelod a benodir yn gadeirydd y pwyllgor fod yn lleygwr.

(5C) Ni chaiff yr aelod a benodir yn ddirprwy gadeirydd fod yn aelod o weithrediaeth yr awdurdod lleol nac yn gynorthwyydd i'w weithrediaeth.]

F60(6) . . . .

[F61(7) Mae pwyllgor [F62llywodraethu ac] archwilio i'w drin fel corff y mae adran 15 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 (dyletswydd i ddyrannu seddau i grwpiau gwleidyddol) yn gymwys iddo.]

[F63(8) Os yw dau neu ragor o aelodau awdurdod lleol wedi eu penodi i'r weithrediaeth i rannu swydd, caniateir penodi mwy nag un o'r aelodau hynny i bwyllgor llywodraethu ac archwilio yr awdurdod (ac os y'u penodir hwy felly, gyda'i gilydd maent yn cyfrif fel un aelod gweithrediaeth at ddibenion is-adran (2)(c)).]

Diwygiadau Testunol

F47 Geiriau yn a. 82(1) wedi eu mewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 4(a)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F48 Geiriau yn a. 82(2)(a) wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 116(2)(a)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 3(b)

F49 Geiriau yn a. 82(2)(a) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 4(b)(i)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F50 A. 82(2)(b) wedi ei amnewid (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 116(2)(b)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 3(b)

F51 Geiriau yn a. 82(2)(c) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 4(b)(iii)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F52 Geiriau yn a. 82(2)(c) wedi eu mewnosod (13.5.2022) gan Rheoliadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Diwygiadau Canlyniadol) (Rhannu Swydd a Chynorthwywyr Gweithrediaeth) 2022 (O.S. 2022/533), rhlau. 1(2), **2(5)(a)**

F53 Geiriau yn a. 82(2)(c) wedi eu mewnosod (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 6 para. 6(4)(a)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(t) (as wedi eu hamnewid gan O.S. 2021/1249, ergl. 3(2))

F54 Geiriau yn a. 82(2)(d) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 4(b)(iv)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F55 Geiriau yn a. 82(3) wedi eu mewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 4(c)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F56 Geiriau yn a. 82(3) wedi eu mewnosod (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 6 para. 6(4)(b)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(t) (as wedi eu hamnewid gan O.S. 2021/1249, ergl. 3(2))

F57 Geiriau yn a. 82(4) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 4(d)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F58 Geiriau yn a. 82(5) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 4(e)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F59 A. 82(5A)-(5C) wedi ei fewnosod (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 116(3)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 3(b)

F60 A. 82(6) wedi ei hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 116(4)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 3(b)

F61 A. 82(7) wedi ei fewnosod (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 61**, 75(2)(d)

F62 Geiriau yn a. 82(7) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 4(g)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

F63 A. 82(8) wedi ei fewnosod (13.5.2022) gan Rheoliadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Diwygiadau Canlyniadol) (Rhannu Swydd a Chynorthwywyr Gweithrediaeth) 2022 (O.S. 2022/533), rhlau. 1(2), **2(5)(b)**

Gwybodaeth Cychwyn

I81 A. 82 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

83 Trafodion etc

[[F64](1) Mae cyfarfod o bwyllgor llywodraethu ac archwilio i'w gadeirio—

(a) gan gadeirydd y pwyllgor, neu

(b) os yw cadeirydd y pwyllgor yn absennol, gan y dirprwy gadeirydd.

(2) Os yw cadeirydd y pwyllgor a'r dirprwy gadeirydd ill dau yn absennol caiff y pwyllgor benodi aelod o'r pwyllgor nad yw'n aelod o weithrediaeth yr awdurdod lleol, nac yn gynorthwyydd i'w weithrediaeth, i gadeirio'r cyfarfod.**]**

(3) Caiff holl aelodau pwyllgor **[**[F65]llywodraethu ac**]** archwilio bleidleisio ar unrhyw gwestiwn y mae'n dod i ran y pwyllgor i'w benderfynu.

[[F66](3A) Os yw dau neu ragor o aelodau pwyllgor llywodraethu ac archwilio yn aelodau o'r weithrediaeth sy'n rhannu swydd, mae gan yr aelodau hynny un bleidlais rhyngddynt at ddibenion is-adran (3).**]**

(4) Caiff pwyllgor **[**[F67]llywodraethu ac**]** archwilio awdurdod lleol—

(a) ei gwneud yn ofynnol i aelodau a swyddogion yr awdurdod ddod ger ei fron i ateb cwestiynau, a

(b) gwahodd personau eraill i fynychu cyfarfodydd y pwyllgor.

(5) Mae dyletswydd ar unrhyw aelod o awdurdod lleol neu swyddog i awdurdod lleol i gydymffurfio ag unrhyw ofyniad a osodir o dan is-adran (4)(a).

(6) Nid yw is-adran (5) yn ei gwneud yn orfodol i berson ateb unrhyw gwestiwn y byddai gan y person hawl i wrthod ei ateb mewn achosion llys, neu at ddibenion achosion llys, yng Nghymru a Lloegr.

(7) Mae pwyllgor **[**[F68]llywodraethu ac**]** archwilio i'w drin fel pe bai'n bwyllgor i brif gyngor at ddibenion Rhan 5A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 (cael mynd i gyfarfodydd a chael gweld dogfennau awdurdodau, pwyllgorau ac is-bwyllgorau penodol).

[F69](8) . . . .

Diwygiadau Testunol

F64 A. 83(1)(2) wedi ei amnewid (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 118(2)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 3(b)

F65 Geiriau yn a. 83(3) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 5(c)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F66 A. 83(3A) wedi ei fewnosod (13.5.2022) gan Rheoliadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Diwygiadau Canlyniadol) (Rhannu Swydd a Chynorthwywyr Gweithrediaeth) 2022 (O.S. 2022/533), rhlau. 1(2), **2(6)**

F67 Geiriau yn a. 83(4) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 5(d)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

F68 Geiriau yn a. 83(7) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 5(e)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)
F69 A. 83(8) wedi ei hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 118(3)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 3(b)

Gwybodaeth Cychwyn
I82 A. 83 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

84 Cynnal cyfarfodydd: pa mor aml

(1) Rhaid i bwyllgor **[**[F70]llywodraethu ac**]** archwilio gyfarfod unwaith ym mhob blwyddyn galendr.

(2) Rhaid i bwyllgor **[**[F71]llywodraethu ac**]** archwilio awdurdod lleol gyfarfod hefyd—
(a) os yw'r awdurdod lleol yn penderfynu y dylai'r pwyllgor gyfarfod, neu
(b) os yw traean o leiaf o aelodau o'r pwyllgor yn hawlio cyfarfod drwy gyfrwng un neu ragor o hysbysiad ysgrifenedig a roddir i'r person sy'n cadeirio'r pwyllgor.

[[F72](2A) Os yw dau neu ragor o aelodau pwyllgor llywodraethu ac archwilio yn aelodau o'r weithrediaeth sy'n rhannu swydd, nid yw'r aelodau hynny gyda'i gilydd ond yn cyfrif fel un aelod o'r pwyllgor at ddibenion is-adran (2)(b).**]**

(3) Mae dyletswydd ar y person sy'n cadeirio pwyllgor **[**[F73]llywodraethu ac**]** archwilio i sicrhau bod cyfarfodydd y pwyllgor yn cael eu cynnal fel y mae is-adrannau (1) a (2) yn ei gwneud yn ofynnol.

(4) Nid yw'r adran hon yn atal pwyllgor **[**[F74]llywodraethu ac**]** archwilio rhag cyfarfod ac eithrio fel y mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol.

Diwygiadau Testunol
F70 Geiriau yn a. 84(1) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 6(a)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)
F71 Geiriau yn a. 84(2) wedi eu mewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 6(b)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)
F72 A. 84(2A) wedi ei fewnosod (13.5.2022) gan Rheoliadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Diwygiadau Canlyniadol) (Rhannu Swydd a Chynorthwywyr Gweithrediaeth) 2022 (O.S. 2022/533), rhlau. 1(2), **2(7)**
F73 Geiriau yn a. 84(3) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 6(c)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)
F74 Geiriau yn a. 84(4) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 6(d)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

Gwybodaeth Cychwyn
I83 A. 84 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

85 Canllawiau

(1) Caiff Gweinidogion Cymru roi canllawiau i awdurdodau lleol—
(a) ynghylch swyddogaethau pwyllgorau **[**[F75]llywodraethu ac**]** archwilio ac arfer y swyddogaethau hynny, neu

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(b) ynghylch aelodaeth o bwyllgorau [F76o'r fath] .

(2) Rhaid i awdurdod lleol a'i bwyllgor [F77llywodraethu ac] archwilio roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru o dan is-adran (1).

Diwygiadau Testunol

F75 Geiriau yn a. 85(1)(a) wedi eu mewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 7(a)(i)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F76 Gair yn a. 85(1)(b) wedi ei amnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 7(a)(ii)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F77 Geiriau yn a. 85(2) wedi eu mewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 7(b)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

Gwybodaeth Cychwyn

I84 A. 85 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

86 Terfynu aelodaeth pan fo person yn peidio â bod yn aelod o awdurdod

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i berson (P)—

(a) a benodir yn aelod o bwyllgor [F78llywodraethu ac] archwilio awdurdod lleol, a

(b) sy'n aelod o'r awdurdod ar adeg y penodiad hwnnw.

(2) Os yw P yn peidio â bod yn aelod o'r awdurdod, mae P hefyd yn peidio â bod yn aelod o'r pwyllgor [F79llywodraethu ac] archwilio.

(3) Ond nid yw is-adran (2) yn gymwys os bydd P—

(a) yn peidio â bod yn aelod o'r awdurdod oherwydd iddo ymddeol, a

(b) yn cael ei ailethol yn aelod o'r awdurdod heb fod yn hwyrach na diwrnod ei ymddeoliad.

(4) Mae is-adran (3) yn ddarostyngedig i reolau sefydlog yr awdurdod neu rai'r pwyllgor [F80llywodraethu ac] archwilio.

Diwygiadau Testunol

F78 Geiriau yn a. 86(1)(a) wedi eu hamnewid (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 8(a)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F79 Geiriau yn a. 86(2) wedi eu mewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 8(b)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F80 Geiriau yn a. 86(4) wedi eu mewnosod (1.4.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 8(c)**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

Gwybodaeth Cychwyn

I85 A. 86 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

87 Dehongli etc

(1) Mae i ymadroddion a ddefnyddir yn y Bennod hon ac yn Rhan 2 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (neu mewn offeryn a wneir o dan y Rhan honno o'r Ddeddf honno) yr un ystyr yn y Bennod hon â'r ystyr sydd i'r ymadroddion cyfatebol Saesneg yn y Rhan

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

honno o'r Ddeddf honno (neu sydd i'r ymadroddion Cymraeg neu i'r ymadroddion cyfatebol Saesneg yn yr offeryn hwnnw).

(2) Yn y Bennod hon—

ystyr "aelod hŷn awdurdod lleol" (*"senior member of a local authority"*) yw—

(a) yn achos awdurdod lleol sy'n gweithredu gweithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru), yr arweinydd gweithrediaeth;

(b) yn achos awdurdod lleol sy'n gweithredu gweithrediaeth maer a chabinet, y maer;

F81...

F82...

[[F83]"ystyr "lleygwr" ("*lay person*") yw person—

(a) nad yw'n aelod nac yn swyddog o unrhyw awdurdod lleol,

(b) nad yw, ar unrhyw adeg yn ystod y cyfnod o ddeuddeg mis sy'n dod i ben â'r dyddiad y penodir y person hwnnw, wedi bod yn aelod nac yn swyddog o unrhyw awdurdod lleol, ac

(c) nad yw'n briod nac yn bartner sifil i aelod na swyddog o unrhyw awdurdod lleol;**]**

[F84](3) . . . .

Diwygiadau Testunol

F81 Geiriau yn a. 87(2) wedi eu hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 10 para. 9**; O.S. 2021/297, ergl. 2(h)

F82 Geiriau yn a. 87(2) wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 117**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 3(b)

F83 Geiriau yn a. 87(2) wedi eu mewnosod (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 117**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 3(b)

F84 A. 87(3) wedi ei diddymu (10.7.2011) gan Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 (nawm 4), aau. 36(2), 178(2), **Atod. 4** Rhn. B (ynghyd ag a. 36(5)-(8))

Gwybodaeth Cychwyn

I86 A. 87 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

RHAN 7

CYMUNEDAU A CHYNGHORAU CYMUNED

PENNOD 1

CYFARFODYDD CYMUNEDOL A PHLEIDLEISIO CYMUNEDOL

88 Cynnull cyfarfodydd cymunedol gan etholwyr llywodraeth leol

(1) Diwygir paragraff 30 o Atodlen 12 i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 fel a ganlyn—

(a) yn lle is-baragraff (1) rhodder—

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

"(1) Where there is a community council for a community, a community meeting may be convened at any time by the chairman of the council or by any two councillors representing the community on the council.";

(b) yn is-baragraff (2), yn lle "any community meeting" rhodder "a community meeting convened under sub-paragraph (1) above";

(c) yn is-baragraffau (3) a (4), yn lle "a community meeting" rhodder "a community meeting convened under sub-paragraph (1) above";

(d) yn is-baragraff (3), yn lle "any of the matters mentioned in section 29B(4) of this Act" rhodder "the existence of the community council or the grouping of the community with other communities";

(e) ar ddiwedd y paragraff, mewnosoder—

"(5) For the purposes of sub-paragraph (3) above, business relates to the existence of the community council or the grouping of the community with other communities if it relates to any function of a community meeting under sections 27A to 27L of this Act.".

(2) Ar ôl paragraff 30 o Atodlen 12 i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"30A A community meeting may also be convened at any time by not less than—

(a) 10% of the local government electors for the community, or

(b) 50 of the electors (if 10% of the electors exceeds 50 electors).".

Gwybodaeth Cychwyn

I87 A. 88 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

89 Hysbysiad am gyfarfod cymunedol a gafodd ei gynnull gan etholwyr llywodraeth leol

Ar ôl paragraff 30A o Atodlen 12 i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"30B (1) Where a group of individuals assert that they have convened a community meeting under paragraph 30A above, those individuals must ensure that a notice which complies with the following requirements of this paragraph is given—

(a) in a case where there is a community council for the community, to the community council, or

(b) in a case where there is no community council for the community, to the principal council within whose area the community lies.

(2) The notice must contain—

(a) unless sub-paragraph (5) below applies to an individual, the name and address of each of the individuals who assert that they have convened a community meeting under paragraph 30A;

(b) unless sub-paragraph (5) below applies to an individual, the signature of each of those individuals;

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(c) the business which is proposed to be transacted at the meeting;
(d) the proposed time and place at which the meeting is to be held.

(3) The notice must—
(a) where it is given under sub-paragraph (1)(a) above, be in writing (but not in an electronic form);
(b) where it is given under sub-paragraph (1)(b) above, be—
(i) in writing (but not in an electronic form), or
(ii) in an electronic form which meets the technical requirements set by the principal council under paragraph 30C below.

(4) In sub-paragraph (2) above—
(a) "address" means the individual's qualifying address for the purposes of the register of local government electors maintained under section 9(1)(b) of the Representation of the People Act 1983 for the local government area (within the meaning of that Act) in which the community lies;
(b) "signature" means—
(i) where a notice is in writing, an individual's signature or, if the individual cannot give a signature, a signature given on the individual's behalf by a duly authorised individual who, in giving that signature, declares that he or she is so authorised;
(ii) where a notice is in an electronic form, an electronic signature in respect of an individual which meets the authentication requirements for such signatures set by the principal council under paragraph 30C below.

(5) This sub-paragraph applies to an individual in respect of whom an anonymous entry under section 9B of the Representation of the People Act 1983 has been made in a register of local government electors.

(6) Where sub-paragraph (5) above applies to an individual, the notice referred to in sub-paragraph (2) above—
(a) need not include the individual's name and address and, if it does not do so, must instead include the contents of the anonymous entry made in respect of the individual in the register of local government electors, and
(b) need not include a signature in respect of the individual.

(7) Where a notice is in electronic form, it is to be treated as given to a principal council when the notice is given in accordance with whatever requirements the council has set as to the giving of such notices under paragraph 30C(2) below.".

Gwybodaeth Cychwyn

I88 A. 89 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

90 Y cyfleuster ar gyfer darparu hysbysiadau electronig am gynnull cyfarfodydd cymunedol

Ar ôl paragraff 30B o Atodlen 12 i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"30C (1) A principal council must provide a facility so that notices under paragraph 30B(1)(b) above may be given to the council in electronic form ("electronic notices").

(2) The council must set and, to such extent as the council considers appropriate, publicise the following requirements for electronic notices—

(a) the authentication requirements to be met by an electronic signature included within an electronic notice; and

(b) the other technical requirements to be met by and in relation to an electronic notice.".

Gwybodaeth Cychwyn

I89 A. 90 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

91 Camau gweithredu ar ôl cael hysbysiad am gynnull cyfarfod cymunedol

Ar ôl paragraff 30C o Atodlen 12 i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"30D (1) Where a principal council or a community council has been given a notice under paragraph 30B above, the council must consider—

(a) whether the group of individuals to whom the notice relates is comprised of—

(i) at least 50 local government electors for the community in question, or

(ii) at least 10% of the local government electors for the community in question, and

(b) whether the notice meets the requirements of paragraph 30B above.

(2) If the council is of the opinion that—

(a) the group of individuals to whom the notice relates is comprised of electors as described in paragraph (1)(a)(i) or (ii) above, and

(b) the notice meets the requirements of paragraph 30B above,

the council must give a public notice in accordance with paragraph 30E below.

(3) If the council is not of the opinion described in paragraph (2) above, the council must take all reasonable steps to give notice to the individuals to whom the notice relates as to why the council is not of that opinion.

(4) The relevant registration officer must supply the council with any information in relation to an individual in respect of whom the notice under paragraph 30B includes an anonymous entry, by virtue of sub-paragraph (6)(a) of that paragraph, that it is necessary for the council to have in order to perform the council's functions under this paragraph.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(5) In sub-paragraph (4) above, "relevant registration officer" means the registration officer under section 8 of the Representation of the People Act 1983 in relation to the register of local government electors maintained under section 9(1)(b) of that Act for the local government area (within the meaning of that Act) in which the community in question lies.".

Gwybodaeth Cychwyn

I90 A. 91 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

92 Hysbysiad cyhoeddus am gyfarfod cymunedol

Ar ôl paragraff 30D o Atodlen 12 i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"30E (1) The public notice required by paragraph 30D(2) above must be given within a period of 30 days beginning with the day on which the council became of the opinion described in that paragraph.

(2) Except in a case falling within sub-paragraph (3) below, the public notice must be given not less than seven clear days before the community meeting.

(3) Where any business proposed to be transacted at the meeting relates to the existence of the community council or the grouping of the community with other communities, the public notice must be given not less than 30 clear days before the meeting.

(4) The public notice must—

(a) specify the time and place of the intended meeting;

(b) specify the business to be transacted at the meeting;

(c) be signed by the proper officer.

(5) In specifying a time and place for the purposes of sub-paragraph (4)(a) above, the council must take into account the proposed time and place contained in the notice given to the council under paragraph 30B(2)(d) above.

(6) The business specified for the purposes of sub-paragraph (4)(b) above must be the same as that contained in the notice given to the council under paragraph 30B(2)(c) above.

(7) Public notice of a community meeting shall be given—

(a) by posting a notice of the meeting in some conspicuous place or places in the community,

(b) in such other manner, if any, as appears to the council to be desirable for giving publicity to the meeting.

(8) For the purposes of sub-paragraph (3) above, business relates to the existence of the community council or the grouping of the community with other communities if it relates to any function of a community meeting under sections 27A to 27L of this Act.".

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I91 A. 92 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

F85 93 Galw am bleidleisio cymunedol

. . . .

Diwygiadau Testunol

F85 Aau. 93-99 wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 13 para. 11**; O.S. 2021/231, ergl. 6(v)

F85 94 Hysbysiad sydd i'w roi gan y swyddog canlyniadau ar ôl cymryd pleidlais o ganlyniad i gyfarfod cymunedol

. . . .

Diwygiadau Testunol

F85 Aau. 93-99 wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 13 para. 11**; O.S. 2021/231, ergl. 6(v)

F85 95 Penderfyniad swyddog monitro o ran y cyngor y mae'r pleidleisio'n ymwneud â'i swyddogaethau

. . . .

Diwygiadau Testunol

F85 Aau. 93-99 wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 13 para. 11**; O.S. 2021/231, ergl. 6(v)

F85 96 Ystyried canlyniad pleidleisio cymunedol gan gyngor cymuned

. . . .

Diwygiadau Testunol

F85 Aau. 93-99 wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 13 para. 11**; O.S. 2021/231, ergl. 6(v)

F85 97 Y camau gweithredu sydd i'w cymryd yn dilyn ystyriaeth gan gyngor cymuned o ganlyniadau pleidleisio cymunedol penodol

. . . .

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Diwygiadau Testunol

F85 Aau. 93-99 wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 13 para. 11**; O.S. 2021/231, ergl. 6(v)

F85 98 Prif gyngor yn ystyried canlyniad pleidleisio cymunedol

. . . .

Diwygiadau Testunol

F85 Aau. 93-99 wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 13 para. 11**; O.S. 2021/231, ergl. 6(v)

F85 99 Prif gyngor yn egluro'i ymateb i bleidleisio cymunedol

. . . .

Diwygiadau Testunol

F85 Aau. 93-99 wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 13 para. 11**; O.S. 2021/231, ergl. 6(v)

PENNOD 2

TREFNIADAETH CYMUNEDAU A'U CYNGHORAU

100 Diddymu darpariaethau presennol ynghylch sefydlu a diddymu cynghorau cymuned etc

Hepgorer adrannau 28 i 29B o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

Gwybodaeth Cychwyn

I92 A. 100 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

101 Pŵer cyfarfod cymunedol i wneud cais am orchymyn i sefydlu cyngor cymuned

Ar ôl adran 27 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"27A Power of community meeting to apply for an order establishing a community council

(1) This section sets out the conditions that must be met before an application may be made by a community meeting of a community which does not have a separate council for an order under section 27B establishing a separate council for the community.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(2) The first condition is that the community meeting has taken an effective decision to hold a poll on a proposal to establish a separate council for the community.

(3) For the purposes of the first condition a decision is only effective if not less than—

(a) 10% of the local government electors for the community, or

(b) 150 of the electors (if 10% of the electors exceeds 150 electors),

are present and voting at the community meeting.

(4) The second condition is that the poll is not held before the end of the period of 42 days beginning with the day on which the decision to hold the poll was taken.

(5) The third condition is that the poll is not held within two years of an earlier poll which resulted in a rejection of a proposal to establish a separate council for the community (that period of two years beginning with the day on which the earlier poll was held).

(6) The fourth condition is that a majority of those voting in the poll support the proposal to establish a separate council for the community.

(7) Paragraph 34 of Schedule 12 to this Act (voting at community meetings) shall have effect subject to the provisions of this section.".

Gwybodaeth Cychwyn

I93 A. 101 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

102 Gorchmynion i sefydlu cynghorau cymuned ar wahân ar gyfer cymunedau

Ar ôl adran 27A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"27B Orders establishing separate community councils for communities

(1) This section applies where a community meeting of a community which does not have a separate council applies to the principal council within whose area it lies for an order establishing a separate council for the community.

(2) The principal council must consider whether it is satisfied that—

(a) the conditions in section 27A are met, and

(b) any relevant requirements of Schedule 12 have been met.

(3) If the council is so satisfied, the council must make the order applied for (but this is subject to subsections (4) to (6) below).

(4) The order shall make such provision as appears to the principal council to be necessary for the election of a community council in accordance with this Act and Part I of the Representation of the People Act 1983.

(5) No order shall be made so as to establish a separate community council for a community grouped under a common community council unless—

(a) the community is separated from the group, or

(b) the group is dissolved,

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

by the order, or by an order under section 27J or section 27L below.

(6) Where, in a case to which subsection (5) above applies, the group is not dissolved, the order under this section shall make such provision as appears to the principal council to be necessary for the alteration of the group's community council.".

Gwybodaeth Cychwyn
I94 A. 102 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

103 Pŵer cyfarfod cymunedol i wneud cais am orchymyn i ddiddymu ei gyngor cymuned ar wahân

Ar ôl adran 27B o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"27C Power of community meeting to apply for an order dissolving its separate community council

(1) This section sets out the conditions that must be met before an application may be made by a community meeting of a community which has a separate council for an order under section 27D dissolving the council.

(2) The first condition is that the community meeting has taken an effective decision to hold a poll on a proposal to dissolve the council for the community.

(3) For the purposes of the first condition a decision is only effective if not less than—

(a) 30% of the local government electors for the community, or

(b) 300 of the electors (if 30% of the electors exceeds 300 electors),

are present and voting at the community meeting.

(4) The second condition is that the poll is not held before the end of the period of 42 days beginning with the day on which the decision to hold the poll was taken.

(5) The third condition is that the poll is not held within two years of an earlier poll which resulted in a rejection of a proposal to dissolve the separate council for the community (that period of two years beginning with the day on which the earlier poll was held).

(6) The fourth condition is that at least two-thirds of those voting in the poll support the proposal to dissolve the separate council for the community.

(7) Paragraph 34 of Schedule 12 to this Act (voting at community meetings) shall have effect subject to the provisions of this section.".

Gwybodaeth Cychwyn
I95 A. 103 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

104 Gorchmynion i ddiddymu cynghorau cymuned ar wahân ar gyfer cymunedau

Ar ôl adran 27C o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"27D Orders dissolving separate community councils for communities

(1) This section applies where a community meeting of a community which has a separate council applies to the principal council within whose area it lies for an order dissolving the council for the community.

(2) The principal council must consider whether it is satisfied that—

(a) the conditions in section 27C are met, and

(b) any relevant requirements of Schedule 12 have been met.

(3) If the council is so satisfied, the council must make the order applied for.".

Gwybodaeth Cychwyn

I96 A. 104 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

105 Pŵer cyfarfod cymunedol i wneud cais am orchymyn yn grwpio ei gymuned ynghyd â chymunedau eraill o dan gyngor cymuned cyffredin

Ar ôl adran 27D o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"27E Power of community meeting to apply for an order grouping its community with other communities under a common community council

(1) This section sets out the conditions that must be met before an application may be made by a community meeting for an order under section 27F grouping the community with some neighbouring community or communities which lie in the same principal area as the community, under a common community council.

(2) The first condition is that the community meeting has taken an effective decision to hold a poll on a proposal to group the community with a neighbouring community or communities which lie in the same principal area as the community, under a common community council.

(3) For the purposes of the first condition a decision is only effective if not less than—

(a) 10% of the local government electors for the community, or

(b) 150 of the electors (if 10% of the electors exceeds 150 electors),

are present and voting at the community meeting.

(4) The second condition is that the poll is not held before the end of the period of 42 days beginning with the day on which the decision to hold the poll was taken.

(5) The third condition is that the poll is not held within two years of an earlier poll which resulted in a rejection of an identical proposal to group the community with a neighbouring community or communities (that period of two years beginning with the day on which the earlier poll was held).

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(6) The fourth condition is that a majority of those voting in the poll support the proposal to group the community with a neighbouring community or communities which lie in the same principal area as the community, under a common community council.

(7) The fifth condition is that the application is made jointly with the community meeting, or meetings, for the community, or communities to be grouped under the common community council.

(8) Paragraph 34 of Schedule 12 to this Act (voting at community meetings) shall have effect subject to the provisions of this section.".

Gwybodaeth Cychwyn

I97 A. 105 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

106 Gorchmynion yn grwpio cymuned ynghyd â chymunedau eraill o dan gyngor cymuned cyffredin

Ar ôl adran 27E o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"27F Orders grouping a community with other communities under a common community council

(1) This section applies where a community meeting of a community applies to the principal council within whose area it lies for an order grouping the community with some neighbouring community or communities which lie in the same principal area as the community, under a common community council.

(2) The principal council must consider whether it is satisfied that—

(a) the conditions in section 27E are met, and

(b) any relevant requirements of Schedule 12 have been met.

(3) If the council is so satisfied, the council must make the order applied for (but this is subject to subsections (4) to (7) below).

(4) The order shall provide for the name of the group in both an English and a Welsh form.

(5) The order shall—

(a) make such provision as appears to the principal council to be necessary for the election, in accordance with this Act and Part I of the Representation of the People Act 1983, of separate representatives on the community council for each community or for the wards of any community, and

(b) provide for the dissolution of the separate community council of any community included in the group.

(6) The order shall make such provision as appears to the principal council to be necessary for the application to the communities included in the group of all or any of the provisions of section 79 of the Charities Act 1993 (parochial charities) and of any of the provisions of this Act with respect to the custody of community documents, so as to preserve the separate rights of each community.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(7) The order may provide for any necessary adaptations of this Act in relation to the group of communities.".

Gwybodaeth Cychwyn

I98 A. 106 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

107 Pŵer cyfarfod cymunedol i wneud cais am orchymyn yn ychwanegu ei gymuned at grŵp o gymunedau a chanddynt gyngor cyffredin

Ar ôl adran 27F o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"27G Power of community meeting to apply for an order adding its community to a group of communities with a common council

(1) This section sets out the conditions that must be met before an application may be made by a community meeting for an order under section 27H adding the community to a group of communities all of which lie in the same principal area as the community and for which there is a common community council.

(2) The first condition is that the community meeting has taken an effective decision to hold a poll on a proposal to add the community to a group of communities all of which lie in the same principal area as the community and for which there is a common community council.

(3) For the purposes of the first condition a decision is only effective if not less than—

(a) 10% of the local government electors for the community, or

(b) 150 of the electors (if 10% of the electors exceeds 150 electors),

are present and voting at the community meeting.

(4) The second condition is that a majority of those voting in the poll support the proposal to add the community to a group of communities all of which lie in the same principal area as the community and for which there is a common community council.

(5) The third condition is that a community meeting of each of the communities in the group has made an effective decision to hold a poll on a proposal to consent to the community in question becoming a member of the group.

(6) For the purposes of the third condition a decision is only effective if not less than—

(a) 10% of the local government electors for the community, or

(b) 150 of the electors (if 10% of the electors exceeds 150 electors),

are present and voting at the community meeting.

(7) The fourth condition is that a majority of those voting in a poll following an effective decision for the purposes of the third condition support the proposal to consent to the community in question becoming a member of the group.

(8) The fifth condition is that none of the above polls are held within two years of an earlier poll which resulted in a rejection of an identical proposal to add the

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

community in question to the group of communities (that period of two years beginning with the day on which the earlier poll was held).

(9) The sixth condition is that none of the above polls are held before the end of the period of 42 days beginning with the day on which the decision to hold that poll was taken.

(10) Paragraph 34 of Schedule 12 to this Act (voting at community meetings) shall have effect subject to the provisions of this section.".

Gwybodaeth Cychwyn

I99 A. 107 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

108 Gorchmynion yn ychwanegu cymuned at grŵp o gymunedau a chanddynt gyngor cyffredin

Ar ôl adran 27G o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"27H Orders adding a community to a group of communities with a common council

(1) This section applies where a community meeting of a community applies to the principal council within whose area it lies for an order adding the community to a group of communities all of which lie in the same principal area as the community and for which there is a common community council.

(2) The principal council must consider whether is it satisfied that—

(a) the conditions in section 27G are met, and

(b) any relevant requirements of Schedule 12 have been met.

(3) If the council is so satisfied, the council must make the order applied for (but this is subject to subsections (4) to (7) below).

(4) The order shall provide for the name of the group in both an English and a Welsh form.

(5) The order shall—

(a) make such provision as appears to the principal council to be necessary for the election, in accordance with this Act and Part I of the Representation of the People Act 1983, of separate representatives on the community council for the community that is added to the group or for the wards of that community, and

(b) provide for the dissolution of any separate community council for the community that is added to the group.

(6) The order shall make such provision as appears to the principal council to be necessary for the application to the communities included in the group of all or any of the provisions of section 79 of the Charities Act 1993 (parochial charities) and of any of the provisions of this Act with respect to the custody of community documents, so as to preserve the separate rights of each community.

(7) The order may provide for any necessary adaptations of this Act in relation to the group of communities.".

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I100 A. 108 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

109 Pŵer cyngor dros grŵp o gymunedau i wneud cais am orchymyn yn diddymu'r grŵp

Ar ôl adran 27H o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"27I Power of council for a group of communities to apply for an order dissolving the group

(1) This section sets out the conditions that must be met before an application may be made by a council for a group of communities to the principal council in whose area the communities lie for an order under section 27J below dissolving the group.

(2) The first condition is that a community meeting of each of the communities in the group has taken an effective decision to hold a poll on a proposal to dissolve the group.

(3) For the purposes of the first condition a decision is only effective if not less than—

(a) 30% of the local government electors for the community, or

(b) 300 of the electors (if 30% of the electors exceeds 300 electors),

are present and voting at the community meeting.

(4) The second condition is that no poll is held before the end of the period of 42 days beginning with the day on which the decision to hold the poll was taken.

(5) The third condition is that no poll is held within two years of an earlier poll which resulted in a rejection of a proposal to dissolve the group (that period of two years beginning with the day on which the earlier poll was held).

(6) The fourth condition is that at least two thirds of those voting in each poll support the proposal to dissolve the group.

(7) Paragraph 34 of Schedule 12 to this Act (voting at community meetings) shall have effect subject to the provisions of this section.".

Gwybodaeth Cychwyn

I101 A. 109 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

110 Gorchmynion yn diddymu grŵp o gymunedau

Ar ôl adran 27I o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

"27J Orders dissolving a group of communities

(1) This section applies where the council for a group of communities applies to the principal council within whose area the communities lie for an order dissolving the group.

(2) The principal council must consider whether is it satisfied that—

(a) the conditions in section 27I are met, and

(b) any relevant requirements of Schedule 12 have been met.

(3) If the council is so satisfied, the council must make the order applied for (but this is subject to subsection (4)).

(4) The order shall make such provision as appears to the principal council to be necessary for the election of a community council for any of the communities in the group in accordance with this Act and Part I of the Representation of the People Act 1983.".

Gwybodaeth Cychwyn

I102 A. 110 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

111 Pŵer cyfarfod cymunedol i wneud cais am orchymyn yn gwahanu cymuned oddi wrth grŵp o gymunedau

Ar ôl adran 27J o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"27K Power of community meeting to apply for an order separating community from a group of communities

(1) This section sets out the conditions that must be met before an application may be made by a community meeting of a community included in a group of communities for an order under section 27L separating the community from the group.

(2) The first condition is that a community meeting of the community has taken an effective decision to hold a poll on a proposal to separate the community from its group.

(3) For the purposes of the first condition a decision is only effective if not less than—

(a) 30% of the local government electors for the community, or

(b) 300 of the electors (if 30% of the electors exceeds 300 electors),

are present and voting at the community meeting.

(4) The second condition is that the poll is not held before the end of the period of 42 days beginning with the day on which the decision to hold the poll was taken.

(5) The third condition is that the poll is not held within two years of an earlier poll which resulted in a rejection of a proposal to separate the community from its group (that period of two years beginning with the day on which the earlier poll was held).

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(6) The fourth condition is that at least two-thirds of those voting in the poll support the proposal to separate the community from its group.

(7) Paragraph 34 of Schedule 12 to this Act (voting at community meetings) shall have effect subject to the provisions of this section.".

Gwybodaeth Cychwyn

I103 A. 111 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

112 Gorchmynion yn gwahanu cymuned oddi wrth grŵp o gymunedau

Ar ôl adran 27K o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"27L Orders separating a community from a group of communities

(1) This section applies where a community meeting of a community included in a group of communities applies to the principal council within whose area the community lies for an order separating the community from the group.

(2) The principal council must consider whether is it satisfied that—

(a) the conditions in section 27K are met, and

(b) any relevant requirements of Schedule 12 have been met.

(3) If the council is so satisfied, the council must make the order applied for (but this is subject to subsection (4)).

(4) The order shall make such provision as appears to the principal council to be necessary for the election of a community council for the community in accordance with this Act and Part I of the Representation of the People Act 1983.".

Gwybodaeth Cychwyn

I104 A. 112 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

113 Pŵer Gweinidogion Cymru i newid trothwy pleidleisio mewn cysylltiad â threfniadaeth cynghorau cymuned

Ar ôl adran 27L o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"27M Power of Welsh Ministers to alter voting thresholds in connection with organisation of community councils

(1) The Welsh Ministers may by order amend the following provisions of this Act—

(a) section 27A(3) and (6);

(b) section 27C(3) and (6);

(c) section 27E(3) and (6);

(d) section 27G(3), (4), (6) and (7);

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(e) section 27I(3) and (6);
(f) section 27K(3) and (6).

(2) That power includes power to amend provision previously made by an order under subsection (1).

(3) No order may be made under subsection (1) unless the Welsh Ministers have carried out such consultation as they consider appropriate with the following—
(a) principal councils in Wales or a body representative of such councils, and
(b) community councils in Wales or a body representative of such councils.

(4) The power of the Welsh Ministers to make an order under subsection (1) is exercisable by statutory instrument.

(5) A statutory instrument which contains an order under subsection (1) may not be made unless a draft of the instrument has been laid before, and approved by a resolution of, the National Assembly for Wales.".

Gwybodaeth Cychwyn
I105 A. 113 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

114 Trefniadaeth cymunedau a'u cynghorau: diwygiadau canlyniadol

(1) Diwygir Deddf Llywodraeth Leol 1972 fel a ganlyn—
(a) yn adran 30(5), yn lle "under section 28, 29 or 29A" rhodder "referred to in section 27B, 27D, 27F, 27H, 27J or 27L";
(b) yn adran 31—
(i) yn y pennawd, yn lle "27 to 29" rhodder "27A to 27L";
(ii) yn isadran (1), yn lle "28, 29 or 29A" rhodder "27B, 27D, 27F, 27H, 27J or 27L";
(c) yn adran 255(1), yn lle "28, 29 or 29A" rhodder "27B, 27D, 27F, 27H, 27J or 27L".

Gwybodaeth Cychwyn
I106 A. 114 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

115 Darpariaeth drosiannol

Nid yw adrannau 88(1)(d) ac (e), 100 i 112, ac adran 114 ("darpariaethau Pennod 2") yn gymwys mewn perthynas â'r canlynol—
(a) cais a wneir o dan adran 28, 29 neu 29A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 cyn y dyddiad y daw darpariaethau Pennod 2 i rym; a
(b) cais a wneir ar ôl y dyddiad hwnnw ond y cynhaliwyd pleidlais fel y cyfeirir ati yn adran 29B(4) cyn y dyddiad y daw darpariaethau Pennod 2 i rym.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I107 A. 115 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

PENNOD 3

CYFETHOL AELODAU O GYNGHORAU CYMUNED

116 Gofyniad am hysbysiad cyhoeddus pan fo seddau gwag aelodau cynghorau cymuned i'w llenwi drwy gyfethol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys i'r swyddogaethau a ganlyn—

(a) pŵer aelodau cyngor cymuned o dan adran 21(2)(a) o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1985 i gyfethol person i lenwi sedd wag yn aelodaeth y cyngor (y pŵer i gyfethol os nad oes digon o enwebiadau i lenwi seddau gwag y cynhelir etholiad mewn cysylltiad â hwy);

(b) unrhyw un neu ragor o bwerau neu ddyletswyddau cyngor cymuned o dan reolau a wnaed o dan **[**[F86]adran 36A**]** o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983 i gyfethol person i lenwi sedd wag achlysurol yn aelodaeth y cyngor.

(2) Rhaid peidio ag arfer swyddogaeth y mae'r adran hon yn gymwys iddi onid oes hysbysiad cyhoeddus wedi ei roi am y sedd wag neu'r seddau gwag o dan sylw.

(3) Rhaid i'r hysbysiad cyhoeddus gael ei roi—

(a) yn achos y pŵer i gyfethol y cyfeirir ato yn isadran (1)(a), gan unrhyw un o aelodau'r cyngor cymuned a awdurdodwyd at y diben hwnnw gan fwyafrif o'r aelodau eraill;

(b) yn achos y pŵer neu'r ddyletswydd i gyfethol y cyfeirir atynt yn is-adran (1)(b), gan y cyngor cymuned.

(4) Mae adran 232 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 (hysbysiadau cyhoeddus) yn gymwys ar gyfer rhoi hysbysiad cyhoeddus gan aelod o gyngor cymuned o dan is-adran (3)(a) fel y mae'n gymwys i roi hysbysiad cyhoeddus gan gyngor cymuned o dan is-adran (3)(b).

(5) Rhaid i'r hysbysiad cyhoeddus gynnwys—

(a) manylion cyswllt unigolyn y gellir cael gwybodaeth bellach ganddo am y sedd wag neu'r seddau gwag o dan sylw, ac am y broses o ddethol person ar gyfer ei gyfethol;

(b) unrhyw wybodaeth arall—

(i) yn achos hysbysiad o dan isadran (3)(a), y mae aelodau'r cyngor cymuned o'r farn ei bod yn briodol, a

(ii) yn achos hysbysiad o dan isadran (3)(b), y mae'r cyngor cymuned o'r farn ei bod yn briodol, ac

(c) unrhyw wybodaeth arall y mae'n ofynnol ei chynnwys yn yr hysbysiad gan unrhyw reoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Diwygiadau Testunol

F86 Geiriau yn a. 116(1)(b) wedi eu hamnewid (20.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(3)(f), **Atod. 2 para. 14(3)**

Addasiadau (ddim yn newid testun)

C1 A. 116(2) addaswyd (4.12.2020) gan Rheoliadau Llywodraeth Leol (Coronafeirws) (Gohirio Etholiadau) (Cymru) (Rhif 2) 2020 (O.S. 2020/1399), rhlau. 2, **9(1)(3)**

Gwybodaeth Cychwyn

I108 A. 116 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

117 Canllawiau ynghylch rhoi hysbysiad cyhoeddus am gyfethol

(1) Wrth iddynt arfer swyddogaethau o dan is-adrannau (2) i (5) o adran 116, rhaid i aelodau cyngor cymuned a chyngor cymuned roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru.

(2) Mae'r cyfeiriad at swyddogaethau yn is-adran (1) yn cynnwys cyfeiriad at swyddogaethau o dan adran 232 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewn perthynas â hysbysiad y mae'n ofynnol ei roi o dan adran 116(2).

Addasiadau (ddim yn newid testun)

C2 A. 117(1) addaswyd (dd.) (4.12.2020) gan Rheoliadau Llywodraeth Leol (Coronafeirws) (Gohirio Etholiadau) (Cymru) (Rhif 2) 2020 (O.S. 2020/1399), rhlau. 2, **9(1)**(4)

Gwybodaeth Cychwyn

I109 A. 117 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

PENNOD 4

PENODI CYNRYCHIOLWYR IEUENCTID CYMUNEDOL

118 Penodi cynrychiolwyr ieuenctid cymunedol gan gynghorau cymuned

(1) Caiff cyngor cymuned benodi dim mwy na dau unigolyn i weithredu ar unrhyw un adeg fel cynrychiolwyr ieuenctid cymunedol (ond mae hyn yn ddarostyngedig i adran 119).

(2) At ddibenion is-adran (1) unigolyn yw "cynrychiolydd ieuenctid cymunedol"—

(a) sydd dros 15 oed ond heb gyrraedd 26 oed, a

(b) y mae'r cyngor cymuned o'r farn ei fod yn addas i weithredu fel cynrychiolydd cymunedol, sydd i gynrychioli buddiannau'r unigolion hynny sy'n byw, yn gweithio neu'n cael addysg neu hyfforddiant yn ardal y gymuned ac sydd heb gyrraedd 26 oed.

(3) Mae cynrychiolydd ieuenctid i ddal swydd a'i gadael yn unol â thelerau penodi'r cynrychiolydd.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(4) Ond bydd penodiad cynrychiolydd ieuenctid yn dod i ben os bydd y cynrychiolydd yn cyrraedd 26 oed.

Gwybodaeth Cychwyn

I110 A. 118 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

119 Gofynion hysbysu mewn cysylltiad â phenodi cynrychiolydd ieuenctid

(1) Ni chaniateir i gyngor cymuned benodi unigolyn yn gynrychiolydd ieuenctid cymunedol o dan adran 118 onid yw'r cyngor wedi cydymffurfio â gofynion yr adran hon.

(2) Rhaid i'r cyngor roi hysbysiad cyhoeddus am ei fwriad i benodi cynrychiolydd ieuenctid cymunedol.

(3) Pan fydd adran 232 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 yn gymwys ar gyfer rhoi hysbysiad o dan yr adran hon bydd yn cael effaith yn ddarostyngedig i'r addasiadau a geir yn is-adrannau (4) a (5).

(4) Yr addasiad cyntaf yw bod yr is-baragraffau canlynol yn cael eu rhoi yn lle is-adran (1)(b) o adran 232—

"(b) by giving the notice to the head teacher and proprietor of any school any part of whose premises is situated within the area of the community or communities for which the community council is established;

(c) by giving the notice to the principal and governing body of any institution within the further or higher education sector any part of whose premises is situated within the area of the community or communities for which the community council is established; and

(d) in such other manner, if any, as appears to the community council to be desirable for ensuring that as many individuals as possible who may be eligible for appointment as community youth representatives are aware that the council intends to appoint such a representative.".

(5) Yr ail addasiad yw bod yr is-adrannau canlynol yn cael eu mewnosod ar ddiwedd adran 232—

"(3) Where a term used in paragraph (b) or (c) of subsection (1) is defined by the Education Act 1996, that definition shall apply for the purposes of those paragraphs.

(4) The reference in subsection (1)(c) to the principal or governing body of an institution includes a reference to a person with functions that are similar to those of a principal or governing body.".

(6) Rhaid i'r hysbysiad cyhoeddus gynnwys—

(a) manylion cyswllt unigolyn y gellir cael gwybodaeth bellach ganddo am y penodiad ac am y broses o ddethol person ar gyfer ei benodi;

(b) unrhyw wybodaeth arall y mae'r cyngor cymuned o'r farn ei bod yn briodol; ac

(c) unrhyw wybodaeth arall y mae'n ofynnol ei chynnwys yn yr hysbysiad gan unrhyw reoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn
I111 A. 119 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

120 Canllawiau ynghylch penodi cynrychiolwyr ieuenctid cymunedol

(1) Wrth iddynt arfer swyddogaethau o dan adrannau 118 a 119, rhaid i gyngor cymuned roi sylw i ganllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru.

(2) Mae'r cyfeiriad at swyddogaethau yn is-adran (1) yn cynnwys cyfeiriad at swyddogaethau o dan adran 232 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 fel y mae'n gymwys mewn perthynas â hysbysiad y mae'n ofynnol ei roi o dan adran 119(2) o'r Mesur hwn.

Gwybodaeth Cychwyn
I112 A. 120 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

121 Effaith penodiad yn gynrychiolydd ieuenctid cymunedol

Nid yw cynrychiolydd ieuenctid cymunedol yn aelod o'r cyngor cymuned a benododd y cynrychiolydd, ond caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ddarparu fod cynrychiolydd ieuenctid cymunedol i'w drin at ddibenion rhagnodedig yn aelod o'r cyngor a benododd y cynrychiolydd.

Gwybodaeth Cychwyn
I113 A. 121 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

PENNOD 5

CADW ARDALOEDD CYMUNEDOL A THREFNIADAU ETHOLIADOL O DAN ADOLYGIAD

122 Adroddiadau am gyflawni swyddogaeth prif gyngor o gadw ardaloedd cymunedol o dan adolygiad

Ar ôl adran 55(2) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"(2A) Each Welsh principal council must, every fifteen years, publish a report which describes what the council has done in the previous fifteen years in order to discharge its duty to keep the whole of their area under review for the purpose described in subsection (2).

(2B) The council must send a copy of any report published under subsection (2A) to the Welsh Commission.

(2C) The first report under subsection (2A) must be published within four years of the day on which that subsection comes into force.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(2D) Further reports must be published within fifteen years of the date on which the last report under subsection (2A) was published.".

Gwybodaeth Cychwyn

I114 A. 122 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

123 Adroddiadau am gyflawni swyddogaeth prif gyngor o gadw trefniadau etholiadol ar gyfer cymunedau o dan adolygiad

Ar ôl adran 57(4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"(4A) Each Welsh principal council must, every fifteen years, publish a report which describes what the council has done in the previous fifteen years in order to discharge its duty to keep the whole of the area under review for the purpose described in subsection (4).

(4B) The council must send a copy of any report published under subsection (4A) to the Welsh Commission.

(4C) The first report under subsection (4A) must be published within four years of the day on which that subsection comes into force.

(4D) Further reports must be published within fifteen years of the date on which the last report under subsection (4A) was published.".

Gwybodaeth Cychwyn

I115 A. 123 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

124 Arfer swyddogaethau gan Gomisiwn Ffiniau Llywodraeth Leol i Gymru ar ran prif gynghorau

Ar ôl adran 57 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"57A Exercise of functions by the Welsh Commission on behalf of principal councils

(1) Arrangements may be made between the Welsh Commission and a principal council in Wales under which the Commission exercises, to whatever extent and subject to whatever terms the parties may agree, all or any of the functions of the principal council referred to in subsection (2).

(2) The functions are—

(a) the principal council's function of keeping under review the whole of their area for the purpose specified in section 55(2) or the purpose specified in section 57(4);

(b) the principal council's function of considering requests specified in section 55(2) or section 57(4).".

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I116 A. 124 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

125 Y symiau sy'n daladwy mewn cysylltiad ag arolygiadau a gynhaliwyd gan Gomisiwn Ffiniau Llywodraeth Leol i Gymru

Ar ôl adran 56(4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewnosoder y canlynol—

"(4A) A direction given to the Welsh Commission under subsection (4) may require the principal council to pay to the Commission such sum as is specified, or calculated according to a formula contained, in the direction.

(4B) Any dispute as to the sum payable under the direction is to be determined by the Welsh Ministers.

(4C) Any sum payable under a direction under subsection (4) is to be recoverable as a debt due to the Welsh Commission.".

Gwybodaeth Cychwyn

I117 A. 125 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

PENNOD 6

PWERAU CYNGHORAU CYMUNED I HYBU LLESIANT

126 Pwerau cynghorau cymuned i hybu llesiant

(1) Yn adran 1 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (ystyr "local authority" yn Rhan 1 o'r Ddeddf honno), ar ddiwedd is-adran (1)(b) mewnosoder "or a community council".

F87(2) . . . .

F87(3) . . . .

Diwygiadau Testunol

F87 A. 126(2)(3) wedi ei hepgor (1.11.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 3 para. 5**; O.S. 2021/231, ergl. 4(c)

Gwybodaeth Cychwyn

I118 A. 126 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

F88 127 Addasiadau i ddeddfiadau sy'n atal neu'n rhwystro cyngor cymuned rhag arfer ei bwerau llesiant

. . . .

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Diwygiadau Testunol

F88 A. 127 wedi ei hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 3 para. 13(2)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(r)

F89 128 Darpariaeth drosiannol

. . . .

Diwygiadau Testunol

F89 A. 128 wedi ei diddymu (1.4.2016) gan Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (anaw 2), a. 56(2), **Atod. 4 para. 31**; O.S. 2016/86, ergl. 3

Gwybodaeth Cychwyn

I119 A. 128 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

PENNOD 7

GRANTIAU I GYNGHORAU CYMUNED

129 Pŵer Gweinidogion Cymru i dalu grantiau i gynghorau cymuned

(1) Caiff Gweinidogion Cymru dalu grant i gyngor cymuned tuag at wariant a dynnir ganddo neu sydd i'w dynnu ganddo.

(2) Mae swm grant o dan yr adran hon a'r dull o'i dalu i fod yn swm ac yn ddull a benderfynir gan Weinidogion Cymru.

(3) Caniateir talu grant o dan yr adran hon o dan yr amodau hynny a benderfynir gan y person sy'n ei dalu.

(4) Caiff amodau o dan is-adran (3) gynnwys y canlynol (ond heb fod yn gyfyngedig iddynt)—

(a) darpariaeth o ran defnyddio'r grant;

(b) darpariaeth o ran yr amgylchiadau y mae'n rhaid ad-dalu oddi tanynt y grant cyfan neu ran ohono.

Gwybodaeth Cychwyn

I120 A. 129 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

PENNOD 8

CYTUNDEBAU SIARTER ENGHREIFFTIOL RHWNG AWDURDODAU LLEOL A CHYNGHORAU CYMUNED

130 Y pŵer i osod cytundeb siarter enghreifftiol

(1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn wneud darpariaeth yn gosod cytundeb siarter enghreifftiol rhwng awdurdod lleol a chyngor cymuned ar gyfer cymuned neu gymunedau yn ei ardal.

(2) Yn is-adran (1), ystyr "cytundeb siarter enghreifftiol rhwng awdurdod lleol a chyngor cymuned" yw disgrifiad o'r ffordd y gellir arfer eu swyddogaethau at ddibenion cynnal a gwella cydweithrediad rhyngddynt.

(3) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud drwy orchymyn o dan is-adran (1) yn cynnwys darpariaeth (ond heb fod yn gyfyngedig iddi)—

(a) sy'n nodi'r ffordd y mae swyddogaethau penodedig, neu agweddau ar swyddogaethau o'r fath, i'w harfer;

(b) sy'n nodi swyddogaethau penodedig, neu agweddau ar swyddogaethau o'r fath, y mae'r awdurdod lleol a'r cyngor cymuned i geisio cytundeb mewn cysylltiad â hwy o ran sut y maent i'w harfer;

(c) sy'n nodi swyddogaethau penodedig sydd i'w harfer drwy gyfeirio at egwyddorion penodedig.

(4) Yn yr adran hon ac yn adran 131, mae cyfeiriad at arfer swyddogaethau yn cynnwys cyfeiriad at wneud unrhyw beth y bwriedir iddo hwyluso arfer swyddogaethau, neu sy'n gydnaws neu'n gysylltiedig ag arfer y swyddogaethau.

Gwybodaeth Cychwyn

I121 A. 130 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

131 Cyfarwyddiadau sy'n gwneud mabwysiadu cytundeb siarter enghreifftiol yn ofynnol

(1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy gyfarwyddyd, ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol a chyngor cymuned ar gyfer cymuned neu gymunedau yn ardal yr awdurdod fabwysiadu cytundeb siarter enghreifftiol a osodir mewn gorchymyn o dan adran 130(1).

(2) Yn is-adran (1), ystyr "mabwysiadu" yw penderfynu, yn unol ag unrhyw weithdrefn a bennir yn y cyfarwyddyd, arfer swyddogaethau, neu geisio cytundeb ynghylch sut i arfer swyddogaethau, yn unol â'r canlynol—

(a) holl ddarpariaethau'r cytundeb siarter enghreifftiol, neu

(b) y darpariaethau hynny a bennir yn y cyfarwyddyd.

(3) Caiff cyfarwyddyd o dan is-adran (1)—

(a) ymwneud â'r holl gynghorau cymuned ar gyfer cymunedau yn ardal yr awdurdod lleol, neu ag unrhyw un neu ragor ohonynt, a

(b) os yw'r cyfarwyddyd yn ymwneud â mwy nag un cyngor cymuned, wneud darpariaeth wahanol mewn perthynas â chynghorau gwahanol.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(4) Gellir gorfodi cyfarwyddyd o dan is-adran (1) drwy orchymyn mynnu ar gais Gweinidogion Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I122 A. 131 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

132 Canllawiau ynghylch cytundebau siarter enghreifftiol

Rhaid i awdurdod lleol a chyngor cymuned, wrth weithredu o dan gyfarwyddyd o dan adran 131(1), roi sylw i ganllawiau a roddwyd gan Weinidogion Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I123 A. 132 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

133 Ymgynghori

(1) Rhaid i Weinidogion Cymru, cyn gwneud gorchymyn o dan adran 130(1), ymgynghori—

(a) ag unrhyw gyrff sy'n gynrychioliadol o awdurdodau lleol a chynghorau cymuned ac y mae Gweinidogion Cymru o'r farn ei bod yn briodol ymgynghori â hwy, a

(b) ag unrhyw bersonau eraill y mae Gweinidogion Cymru o'r farn ei bod yn briodol ymgynghori â hwy.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru, cyn rhoi cyfarwyddyd o dan adran 131(1), ymgynghori â'r awdurdod a'r cyngor y mae'r cyfarwyddyd yn ymwneud â hwy.

Gwybodaeth Cychwyn

I124 A. 133 mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(c)**

PENNOD 9

CYNLLUNIAU AR GYFER ACHREDU ANSAWDD MEWN LLYWODRAETH GYMUNEDOL

[F90] 134 Cynlluniau ar gyfer achredu ansawdd mewn llywodraeth gymunedol

. . . .

Diwygiadau Testunol

F90 Rhn. 7 Pnd. 9 wedi ei hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 3 para. 13(3)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(r)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

F90 135 Achredu ansawdd mewn llywodraeth gymunedol: meini prawf

. . . .

Diwygiadau Testunol

F90 Rhn. 7 Pnd. 9 wedi ei hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 3 para. 13(3)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(r)

F90 136 Achredu ansawdd mewn llywodraeth gymunedol: ceisiadau

. . . .

Diwygiadau Testunol

F90 Rhn. 7 Pnd. 9 wedi ei hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 3 para. 13(3)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(r)

F90 137 Achredu ansawdd mewn llywodraeth gymunedol: ffioedd

. . . .

Diwygiadau Testunol

F90 Rhn. 7 Pnd. 9 wedi ei hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 3 para. 13(3)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(r)

F90 138 Achredu ansawdd mewn llywodraeth gymunedol: tynnu achrediad yn ôl

. . . .

Diwygiadau Testunol

F90 Rhn. 7 Pnd. 9 wedi ei hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 3 para. 13(3)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(r)

F90 139 Ceisiadau am achredu ansawdd mewn llywodraeth gymunedol: dirprwyo swyddogaethau

. . . .

Diwygiadau Testunol

F90 Rhn. 7 Pnd. 9 wedi ei hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 3 para. 13(3)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(r)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

F90 140 Achredu ansawdd mewn llywodraeth gymunedol: canlyniadau

. . . .

Diwygiadau Testunol

F90 Rhn. 7 Pnd. 9 wedi ei hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 3 para. 13(3)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(r)

RHAN 8

F91 ...TALIADAU A PHENSIYNAU

Diwygiadau Testunol

F91 Gair yn Rhn. 8 pennawd wedi ei hepgor (1.4.2014) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 63(2)**, 75(3); O.S. 2014/380, ergl. 2

Addasiadau (ddim yn newid testun)

C3 Rhn. 8 cymhwyswyd (ynghyd ag addasiadau) (25.1.2016) gan Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 (anaw 6), **aau. 25(3)**(4), 46(1)

C4 Rhn. 8 cymhwyswyd (ynghyd gydag addasiadau) (21.1.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau.142(5)**, 143, 175(1)(f)(2)

Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol

141 Y Panel

(1) Bydd panel o bersonau o'r enw Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol yn parhau.

(2) Mae Atodlen 2 yn cael effaith mewn perthynas â'r Panel.

Gwybodaeth Cychwyn

I125 A. 141 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Prif swyddogaethau'r Panel

142 Swyddogaethau sy'n ymwneud â thaliadau i aelodau

(1) Ar gyfer y flwyddyn ariannol sy'n dechrau ar 1 Ebrill 2012 ac ar gyfer pob blwyddyn ariannol ddilynol, caiff y Panel benderfynu ar y materion perthnasol—

(a) y bydd yn ofynnol i awdurdod perthnasol wneud taliad i aelodau o'r awdurdod amdanynt;

(b) yr awdurdodir awdurdod perthnasol i wneud taliad i aelodau o'r awdurdod amdanynt.

(2) Dyma yw materion perthnasol—

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

(a) materion sy'n ymwneud â busnes swyddogol aelodau o awdurdodau perthnasol;
(b) cyfnodau o absenoldeb teuluol o dan Ran 2.

(3) Wedi iddo arfer y pŵer hwnnw, rhaid i'r Panel osod un o'r canlynol ar gyfer pob mater perthnasol—
(a) y swm y mae'n rhaid i awdurdod perthnasol ei dalu i aelod o'r awdurdod;
(b) yr uchafswm y caiff awdurdod perthnasol ei dalu i aelod o'r awdurdod.

(4) Ar ôl penderfynu'r materion perthnasol y ceir awdurdodi neu ei gwneud yn ofynnol i awdurdod perthnasol wneud taliadau amdanynt o dan is-adran (1) a phennu'r swm neu'r uchafswm ar gyfer pob mater o dan is-adran (3), caiff y Panel benderfynu na chaniateir talu taliadau mewn cysylltiad â mater neu faterion penodol i fwy na chyfran benodedig **[**F92neu nifer penodedig**]** o'r aelodau o awdurdod.

(5) Ni chaiff y gyfran a bennir gan y Panel yn unol ag is-adran (4) fod yn fwy na hanner cant y cant oni fydd cydsyniad Gweinidogion Cymru wedi ei sicrhau.

[F93(5A) Ni chaiff y nifer a bennir gan y Panel yn unol ag is-adran (4), a fynegir fel cyfran o gyfanswm aelodau awdurdod, fod yn uwch na phum deg y cant oni chafwyd cydsyniad Gweinidogion Cymru.**]**

(6) Caiff y Panel osod—
(a) y ganran uchaf neu'r gyfradd uchaf arall y bydd gan awdurdod perthnasol hawl i'w defnyddio i addasu, ar gyfer blwyddyn ariannol, y symiau a oedd ag iddynt effaith ar gyfer y materion perthnasol yn y flwyddyn ariannol flaenorol;
(b) mynegrif y bydd gan awdurdod perthnasol hawl i'w ddefnyddio i addasu, ar gyfer blwyddyn ariannol, y symiau a oedd ag iddynt effaith ar gyfer y materion perthnasol hynny yn y flwyddyn ariannol flaenorol ag y bydd y Panel yn penderfynu.

(7) Caniateir arfer y pwerau o dan is-adran (6) er mwyn—
(a) gosod cyfradd a mynegrif mewn perthynas â'r un mater;
(b) gosod cyfraddau neu fynegrifau gwahanol mewn perthynas â materion gwahanol.

(8) Wrth osod swm o dan is-adran (3), gwneud penderfyniad o dan is-adran (4) neu osod cyfradd neu fynegrif o dan is-adran (6), rhaid i'r Panel ystyried beth yn ei farn ef fydd effaith ariannol debygol gwneud hynny ar awdurdodau perthnasol.

(9) Caiff y Panel wneud penderfyniadau gwahanol o dan is-adran (1), gosod symiau gwahanol o dan is-adran (3), gwneud penderfyniadau gwahanol o dan is-adran (4) neu osod cyfraddau neu fynegrifau gwahanol o dan is-adran (6) mewn perthynas ag awdurdodau o ddisgrifiadau gwahanol neu awdurdodau gwahanol o'r un disgrifiad.

(10) At ddibenion is-adran (2) mae mater yn ymwneud â busnes swyddogol aelod o awdurdod perthnasol os yw'n fater y mae aelod yn ymgymryd ag ef—
(a) fel aelod o awdurdod perthnasol, neu
(b) fel aelod o gorff y penodir yr aelod yn aelod ohono gan yr awdurdod perthnasol neu gan grŵp o gyrff sy'n cynnwys yr awdurdod perthnasol, neu yn sgil cael ei enwebu gan yr awdurdod perthnasol neu gan grŵp o gyrff sy'n cynnwys yr awdurdod perthnasol.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Diwygiadau Testunol

F92 Geiriau yn a. 142(4) wedi eu mewnosod (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 62(a)**, 75(2)(d)

F93 A. 142(5A) wedi ei fewnosod (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 62(b)**, 75(2)(d)

Addasiadau (ddim yn newid testun)

C5 A. 142 modified (3.12.2021) by Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Rhif 2) (Cymru) 2021 (O.S. 2021/1349), rhlau. 1(2), **4(1)(a)**

Gwybodaeth Cychwyn

I126 A. 142 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

I127 A. 142 mewn grym ar 31.8.2011 at ddibenion penodedig gan O.S. 2011/2011, **ergl. 2(c)**

I128 A. 142 mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(a)**

143 Swyddogaethau sy'n ymwneud â phensiynau aelodau

(1) Mae'r adran hon yn gymwys mewn perthynas ag aelodau o awdurdodau perthnasol—

(a) nad ydynt yn aelodau cyfetholedig, a

(b) a chanddynt am y tro hawl i fod yn aelodau o gynllun pensiwn yn unol â rheoliadau o dan adran 7 o Ddeddf Blwydd-daliadau 1972 (cynlluniau pensiwn llywodraeth leol).

(2) Caiff y Panel benderfynu ar y disgrifiadau o aelodau y bydd yn ofynnol i awdurdod perthnasol dalu pensiwn ("pensiwn perthnasol") iddynt neu mewn cysylltiad â hwy.

(3) Caiff y Panel benderfynu ar y materion perthnasol y bydd yn ofynnol i awdurdod perthnasol dalu pensiwn perthnasol mewn cysylltiad â hwy.

(4) Caiff y Panel wneud penderfyniadau gwahanol mewn perthynas ag awdurdodau o ddisgrifiadau gwahanol neu awdurdodau gwahanol o'r un disgrifiad.

Addasiadau (ddim yn newid testun)

C6 A. 143(1)(b)(3) wedi ei eithrio (21.1.2021 at ddibenion penodedig, 1.4.2021 mewn grym i'r graddau nad yw eisoes mewn grym) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(1)(f)(2)(7), **Atod. 12 para. 1(7)**; O.S. 2021/297, **ergl. 2(j)**

Gwybodaeth Cychwyn

I129 A. 143 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

I130 A. 143 mewn grym ar 31.8.2011 at ddibenion penodedig gan O.S. 2011/2011, **ergl. 2(d)**

I131 A. 143 mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(a)**

143A [F94 Swyddogaethau sy'n ymwneud â chydnabyddiaeth ariannol prif weithredwyr]

(1) Caiff y Panel wneud argymhellion i awdurdod perthnasol cymwys am—

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(a) unrhyw bolisi yn natganiad yr awdurdod ar bolisïau tâl sy'n ymwneud â **[**F95chydnabyddiaeth ariannol**]****[**F96prif weithredwr**]** yr awdurdod;

(b) unrhyw newid arfaethedig i **[**F95gydnabyddiaeth ariannol**]****[**F97prif weithredwr**]** yr awdurdod.

(2) Rhaid i awdurdod perthnasol cymwys roi sylw i unrhyw argymhelliad a gaiff oddi wrth y Panel wrth iddo gyflawni ei swyddogaethau o dan adran 38 neu 39 o Ddeddf Lleoliaeth 2011 (p.20).

(3) Rhaid i awdurdod perthnasol cymwys, cyn iddo newid **[**F98cydnabyddiaeth ariannol**]****[**F99ei brif weithredwr**]** mewn modd nad yw'n gymesur â newid i **[**F100gydnabyddiaeth ariannol**]** staff arall yr awdurdod—

(a) ymgynghori â'r Panel am y newid arfaethedig, a

(b) rhoi sylw i unrhyw argymhelliad a gaiff oddi wrth y Panel wrth iddo benderfynu p'un ai i fynd rhagddo i wneud y newid ai peidio.

[F101(3A) Ond caiff awdurdod perthnasol cymwys sydd wedi ymgynghori â'r Panel ynghylch gostyngiad arfaethedig mewn **[**F102cydnabyddiaeth ariannol**]** wneud y gostyngiad cyn derbyn argymhelliad gan y Panel os nad yw'r contract y mae'r **[**F102cydnabyddiaeth ariannol**]** yn **[**F103cael ei darparu**]** oddi tano yn atal yr awdurdod rhag newid y **[**F102cydnabyddiaeth ariannol**]** ar ôl derbyn argymhelliad.

(3B) Pan fo awdurdod perthnasol cymwys yn newid **[**F104cydnabyddiaeth ariannol**]** ei **[**F105brif weithredwr**]** yn unol ag is-adran (3A) ac yn derbyn argymhelliad gan y Panel ynghylch y newid wedi hynny—

(a) rhaid iddo ailystyried y **[**F104cydnabyddiaeth ariannol**]** , a

(b) wrth wneud hynny, rhaid iddo roi sylw i'r argymhelliad.**]**

(4) Rhaid i awdurdod perthnasol cymwys roi unrhyw wybodaeth i'r Panel y mae'n rhesymol i'r Panel ei gwneud yn ofynnol iddi gael ei rhoi iddo mewn cysylltiad ag arfer ei swyddogaethau o dan yr adran hon.

[F106(4A) Rhaid i'r Panel hysbysu Gweinidogion Cymru am bob argymhelliad y mae'n ei wneud o dan yr adran hon.**]**

(5) Caiff y Panel gyhoeddi unrhyw argymhellion y mae yn eu gwneud o dan yr adran hon.

[F107(5A) Rhaid i awdurdod perthnasol cymwys—

(a) hysbysu'r Panel a Gweinidogion Cymru am ei ymateb i argymhelliad a wnaed gan y Panel ynghylch newid i **[**F108gydnabyddiaeth ariannol**]** ei **[**F109brif weithredwr**]** cyn diwedd y cyfnod o 14 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y mae'r awdurdod yn penderfynu ar yr ymateb, a

(b) peidio â newid y **[**F108cydnabyddiaeth ariannol**]** cyn—

(i) diwedd y cyfnod o wyth wythnos sy'n dechrau â'r diwrnod y mae'r awdurdod yn hysbysu Gweinidogion Cymru o dan baragraff (a), neu

(ii) os yw Gweinidogion Cymru, cyn diwedd y cyfnod hwnnw, yn hysbysu'r awdurdod na fyddant yn rhoi cyfarwyddyd i'r awdurdod o dan is-adran (5B), y diwrnod y derbynnir yr hysbysiad hwnnw.

(5B) Os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried bod ymateb awdurdod perthnasol cymwys i argymhelliad a wnaed gan y Panel ynghylch newid i **[**F110gydnabyddiaeth ariannol**]** yn golygu y bydd yr awdurdod yn **[**F111darparu**]** (neu, o dan is-adran (3A), ei fod yn **[**F111darparu**]**) **[**F110cydnabyddiaeth ariannol**]** sy'n anghyson â'r argymhelliad, caiff Gweinidogion Cymru—

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(a) cyfarwyddo'r awdurdod i ailystyried y [F110 cydnabyddiaeth ariannol] , a

(b) pennu yn y cyfarwyddyd erbyn pryd y mae'n rhaid i'r awdurdod wneud hynny.]

[F112 (5C) Os yw Gweinidogion Cymru yn rhoi cyfarwyddyd o dan is-adran (5B) i awdurdod perthnasol cymwys—

(a) nid yw'r swyddogaeth o ailystyried y gydnabyddiaeth ariannol i fod yn gyfrifoldeb i weithrediaeth yr awdurdod o dan drefniadau gweithrediaeth (o fewn ystyr adran 10 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000);

(b) mae maer etholedig (o fewn ystyr adran 39(1) o'r Ddeddf honno) i'w drin fel pe bai'n aelod o'r awdurdod at ddibenion y swyddogaeth honno, ac

(c) nid yw adran 101 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 (trefniadau ar gyfer cyflawni swyddogaethau gan awdurdodau lleol) yn gymwys i'r swyddogaeth honno.]

(6) Rhaid i'r Panel roi sylw i unrhyw ganllawiau a ddyroddir gan Weinidogion Cymru wrth iddo arfer ei swyddogaethau o dan yr adran hon.

(7) Yn yr adran hon—

ystyr "awdurdod perthnasol cymwys" ("*qualifying relevant authority*") yw awdurdod perthnasol (yn ystyr y Rhan hon) y mae'n ofynnol iddo lunio datganiad ar bolisïau tâl;

[F113 "mae i "cydnabyddiaeth ariannol" yr ystyr a roddir i "remuneration" yn adran 43 o Ddeddf Lleoliaeth 2011;]

F114 ...

ystyr "datganiad ar bolisïau tâl" ("*pay policy statement*") yw datganiad ar bolisïau tâl a lunnir gan awdurdod perthnasol (yn ystyr adran 43(1) o Ddeddf Lleoliaeth 2011) o dan adran 38 o'r Ddeddf honno;

[F115 "ystyr "prif weithredwr" ("*chief executive*") yw prif weithredwr a benodir o dan adran 54 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021;]

F116 ...

Diwygiadau Testunol

F94 A. 143A pennawd wedi ei amnewid (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 5 para. 15(f)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(s)

F95 Gair yn a. 143A(1) wedi ei amnewid (20.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 55(2)**, 175(3)(i)

F96 Geiriau yn a. 143A(1)(a) wedi eu hamnewid (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 5 para. 15(a)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(s)

F97 Geiriau yn a. 143A(1)(b) wedi eu hamnewid (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 5 para. 15(a)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(s)

F98 Gair yn a. 143A(3) wedi ei amnewid (20.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 55(2)**, 175(3)(i)

F99 Geiriau yn a. 143A(3) wedi eu hamnewid (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 5 para. 15(b)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(s)

F100 Gair yn a. 143A(3) wedi ei amnewid (20.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 55(3)**, 175(3)(i)

F101 A. 143A(3A)(3B) wedi ei fewnosod (25.1.2016) gan Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 (anaw 6), **aau. 40(2)**, 46(1)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

F102 Gair yn a. 143A(3A) wedi ei amnewid (20.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 55(2)**, 175(3)(i)

F103 Gair yn a. 143A(3A) wedi ei amnewid (20.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 55(4)**, 175(3)(i)

F104 Gair yn a. 143A(3B) wedi ei amnewid (20.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 55(2)**, 175(3)(i)

F105 Geiriau yn a. 143A(3B) wedi eu hamnewid (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 5 para. 15(c)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(s)

F106 A. 143A(4A) wedi ei fewnosod (25.1.2016) gan Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 (anaw 6), **aau. 40(3)**, 46(1)

F107 A. 143A(5A)(5B) wedi ei fewnosod (25.1.2016) gan Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 (anaw 6), **aau. 40(4)**, 46(1)

F108 Gair yn a. 143A(5A) wedi ei amnewid (20.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 55(2)**, 175(3)(i)

F109 Geiriau yn a. 143A(5A)(a) wedi eu hamnewid (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 5 para. 15(d)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(s)

F110 Gair yn a. 143A(5B) wedi ei amnewid (20.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 55(2)**, 175(3)(i)

F111 Gair yn a. 143A(5B) wedi ei amnewid (20.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 55(5)**, 175(3)(i)

F112 A. 143A(5C) wedi ei fewnosod (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 56**, 175(7); O.S. 2021/231, ergl. 6(i)

F113 Geiriau yn a. 143A(7) wedi eu mewnosod (20.3.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 55(6)(b)**, 175(3)(i)

F114 Gair yn a. 143A(7) wedi ei hepgor (20.3.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 55(6)(a)**, 175(3)(i)

F115 Geiriau yn a. 143A(7) wedi eu mewnosod (5.5.2022) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 5 para. 15(e)(ii)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(s)

F116 Geiriau yn a. 143A(7) wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 5 para. 15(e)(i)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(s)

Addasiadau (ddim yn newid testun)

C7 A. 143A cymhwyswyd (21.1.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 145(6)**, 175(1)(f)(2)

C8 A. 143A modified (3.12.2021) by Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Rhif 2) (Cymru) 2021 (O.S. 2021/1349), rhlau. 1(2), **4(2)**

C9 A. 143A(1)(b)(3) wedi ei eithrio (amodol) (26.11.2015) gan Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 (anaw 6), **aau. 29(7)**(8), 46(2)

144 Awdurdodau perthnasol, aelodau etc.

(1) Mae'r adran hon yn gymwys at ddibenion y Rhan hon.

(2) Mae awdurdod yn "awdurdod perthnasol" os daw o fewn un o'r disgrifiadau a ganlyn—

(a) awdurdod lleol;

(b) cyngor cymuned;

(c) awdurdod Parc Cenedlaethol (a sefydlwyd o dan adran 63 o Ddeddf yr Amgylchedd 1995) ar gyfer Parc Cenedlaethol yng Nghymru;

(d) awdurdod tân ac achub Cymreig, sef awdurdod yng Nghymru a sefydlwyd gan gynllun o dan adran 2 o Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 neu gynllun y mae adran 4 o'r Ddeddf honno yn gymwys iddo.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

F117(da) . . . .

[F118(db) cyd-bwyllgor corfforedig;]

[F119(e) corff a bennir yn awdurdod perthnasol mewn gorchymyn a wnaed gan Weinidogion Cymru.]

(3) Mae cyfeiriad at ddisgrifiad o awdurdod perthnasol i'w ddarllen gydag is-adran (2).

(4) Mae “aelod”, mewn perthynas ag awdurdod perthnasol, yn cynnwys—

(a) maer etholedig i'r awdurdod (o fewn ystyr 39(1) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000),

(b) aelod gweithrediaeth etholedig o'r awdurdod (o fewn ystyr adran 39(4) o'r Ddeddf honno), F120...

(c) aelod cyfetholedig o'r awdurdod.[F121, a

(d) person sy'n aelod o is-bwyllgor i gyd-bwyllgor corfforedig a chanddo hawl i bleidleisio ar unrhyw gwestiwn sydd i'w benderfynu gan yr is-bwyllgor hwnnw;]

(5) Ystyr “aelod cyfetholedig”, mewn perthynas ag awdurdod perthnasol [F122heblaw cyd-bwyllgor corfforedig] , yw person nad yw'n aelod o'r awdurdod (ac eithrio yn rhinwedd is-adran (4)) ond—

(a) sy'n aelod o bwyllgor neu is-bwyllgor i'r awdurdod neu sy'n aelod o gyd-bwyllgor neu gyd-is-bwyllgor i'r awdurdod ac sy'n cynrychioli'r awdurdod ar y cyd-bwyllgor neu'r cyd-is-bwyllgor hwnnw, a

(b) a chanddo hawl i bleidleisio ar gwestiynau sydd i'w penderfynu yng nghyfarfodydd y pwyllgor neu'r is-bwyllgor hwnnw.

[F123(6) Ni chaniateir i gorff gael ei bennu yn awdurdod perthnasol oni bai—

(a) bod Gweinidogion Cymru yn arfer swyddogaethau mewn cysylltiad ag ef,

(b) ei fod yn arfer swyddogaethau perthnasol, ac

(c) bod ei aelodaeth yn cynnwys o leiaf un aelod o awdurdod a ddisgrifir yn is-adran (2)(a) i (d).

(7) “Swyddogaeth berthnasol” yw—

(a) swyddogaeth a roddir gan un o Ddeddfau neu Fesurau Cynulliad Cenedlaethol Cymru, neu

(b) swyddogaeth y gellid ei rhoi gan un o Ddeddfau Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

(8) Nid yw adrannau 142(4), 143, 147(3)(b) a 155 yn gymwys mewn perthynas â'r awdurdod perthnasol a ddisgrifir yn is-adran [F124(2)(db) neu (e)] .]

Diwygiadau Testunol

F117 A. 144(2)(da) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(1)(e), **Atod. 9 para. 45**

F118 A. 144(2)(db) wedi ei fewnosod (3.12.2021) gan Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Rhif 2) (Cymru) 2021 (O.S. 2021/1349), rhlau. 1(2), **4(1)(c)(i)**

F119 A. 144(2)(e) wedi ei fewnosod (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 64(a)**, 75(2)(d)

F120 Gair yn a. 144(4) wedi ei hepgor (3.12.2021) yn rhinwedd Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Rhif 2) (Cymru) 2021 (O.S. 2021/1349), rhlau. 1(2), **4(1)(c)(ii)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

F121 A. 144(4)(d) ac gair wedi ei fewnosod (3.12.2021) gan Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Rhif 2) (Cymru) 2021 (O.S. 2021/1349), rhlau. 1(2), **4(1)(c)(iii)**
F122 Geiriau yn a. 144(5) wedi eu mewnosod (3.12.2021) gan Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Rhif 2) (Cymru) 2021 (O.S. 2021/1349), rhlau. 1(2), **4(1)(c)(iv)**
F123 A. 144(6)-(8) wedi ei fewnosod (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 64(b)**, 75(2)(d)
F124 Geiriau yn a. 144(8) wedi eu hamnewid (3.12.2021) gan Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Rhif 2) (Cymru) 2021 (O.S. 2021/1349), rhlau. 1(2), **4(1)(c)(v)**

Gwybodaeth Cychwyn
I132 A. 144 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

[F94 Adroddiadau gan y Panel

145 Adroddiadau blynyddol

(1) Rhaid i'r Panel gyhoeddi adroddiad ("adroddiad blynyddol") am arfer ei swyddogaethau mewn cysylltiad â phob blwyddyn ariannol.

(2) Caiff adroddiad blynyddol osod gofynion (gan gynnwys, ymhlith pethau eraill, ofynion i wneud taliadau) ar awdurdodau perthnasol.

Gwybodaeth Cychwyn
I133 A. 145 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**
I134 A. 145 mewn grym ar 31.8.2011 at ddibenion penodedig gan O.S. 2011/2011, **ergl. 2(f)**
I135 A. 145 mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(b)**

146 Yr adroddiad blynyddol cyntaf

(1) Y flwyddyn ariannol sy'n dechrau ar 1 Ebrill 2012 yw'r flwyddyn ariannol gyntaf y mae'n rhaid i'r Panel gyhoeddi adroddiad blynyddol arni o dan adran 145.

(2) Rhaid cyhoeddi'r adroddiad ar y flwyddyn ariannol honno ("yr adroddiad blynyddol cyntaf") heb fod yn hwyrach na 31 Rhagfyr 2011.

(3) Rhaid i'r adroddiad blynyddol cyntaf nodi—
(a) y materion perthnasol,
(b) y symiau a osodwyd o dan adran 142(3),
(c) y gyfran a benderfynwyd o dan adran 142(4),
(d) yr aelodau o awdurdodau perthnasol y bydd yn ofynnol i awdurdodau perthnasol dalu pensiwn perthnasol iddynt neu mewn cysylltiad â hwy, a
(e) y materion perthnasol y mae pensiwn perthnasol yn daladwy mewn cysylltiad â hwy.

(4) Ar ôl cyhoeddi'r adroddiad blynyddol cyntaf ond cyn cyhoeddi'r ail adroddiad blynyddol, caiff y Panel gyhoeddi un neu ragor o adroddiadau atodol.

(5) Caiff adroddiad atodol o dan yr adran hon amrywio'r ddarpariaeth a wnaed yn yr adroddiad blynyddol cyntaf at ddibenion is-adran (3)(a), (b), (c), (d) neu (e).

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(6) Wrth lunio adroddiad atodol o dan yr adran hon, rhaid i'r Panel ystyried—

(a) yr adroddiad ariannol cyntaf ac unrhyw adroddiadau atodol sy'n ymwneud ag ef, a

(b) y sylwadau a gafodd y Panel am yr adroddiadau y cyfeirir atynt ym mharagraff (a).

(7) Cyn cyhoeddi'r adroddiad blynyddol cyntaf neu adroddiad atodol o dan yr adran hon, rhaid i'r Panel—

(a) anfon drafft at

(i) Weinidogion Cymru,

(ii) yr awdurdodau perthnasol hynny y mae'r Panel wedi ei gwneud yn ofynnol iddynt neu wedi eu hawdurdodi i wneud taliadau i'w haelodau mewn cysylltiad â materion perthnasol, ac

(iii) unrhyw bersonau eraill y mae'r Panel o'r farn eu bod yn briodol,

a,

(b) ystyried y sylwadau y mae'n eu cael ar y drafft.

(8) Daw darpariaethau'r adroddiad blynyddol cyntaf neu adroddiad atodol o dan yr adran hon i rym ar y dyddiad a bennir at y diben hwnnw yn yr adroddiad; ond ni chaiff yr adroddiad bennu dyddiad cynharach na diwrnod olaf y cyfnod o dri mis yn dechrau drannoeth y dyddiad cyhoeddi.

Gwybodaeth Cychwyn

I136 A. 146 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

147 Adroddiadau blynyddol dilynol

(1) Mae'r adran hon yn gymwys mewn perthynas ag adroddiadau blynyddol ar ôl yr adroddiad blynyddol cyntaf.

(2) Rhaid cyhoeddi adroddiad blynyddol heb fod yn hwyrach nag—

(a) **[**[F125]28 Chwefror**]** yn y flwyddyn ariannol cyn y flwyddyn y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi, neu

(b) unrhyw ddyddiad diweddarach y mae'r Panel a Gweinidogion Cymru yn cytuno arno.

(3) Rhaid i adroddiad blynyddol nodi—

(a) drwy gyfeirio at y swm sydd ag iddo effaith ar gyfer pob mater perthnasol, unrhyw gyfradd neu fynegrif fel y'i gosodir o dan adran 142(6), a

(b) y disgrifiadau o aelodau o awdurdodau perthnasol y bydd yn ofynnol i awdurdodau perthnasol dalu pensiwn perthnasol iddynt neu mewn cysylltiad â hwy.

(4) Caiff adroddiad blynyddol amrywio'r ddarpariaeth a wneir yn yr adroddiad blynyddol cyntaf at ddibenion adran 146(3)(a), (b), (c), (d) neu (e) **[**[F126](gan gynnwys drwy bennu nifer o dan adran 142(4))**]** .

(5) Ar ôl cyhoeddi adroddiad blynyddol ond cyn cyhoeddi'r adroddiad blynyddol nesaf, caiff y Panel gyhoeddi un neu ragor o adroddiadau atodol.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(6) Caiff adroddiad atodol o dan yr adran hon—

(a) amrywio'r ddarpariaeth a wnaed yn yr adroddiad blynyddol y mae'r adroddiad atodol yn ymwneud ag ef at ddibenion is-adran (3)(a) neu (b) (a chaiff wneud darpariaeth at y dibenion hynny i'r graddau nad yw'r adroddiad blynyddol yn ei gwneud);

(b) amrywio'r ddarpariaeth a wnaed yn yr adroddiad blynyddol cyntaf at ddibenion adran 146(3)(a), (b), (c), (d) neu (e) (neu'r ddarpariaeth honno fel y'i hamrywiwyd yn rhinwedd is-adran (4)).

(7) Wrth lunio adroddiad blynyddol neu adroddiad atodol o dan yr adran hon, rhaid i'r Panel ystyried—

(a) yr adroddiad blynyddol blaenorol ac unrhyw adroddiadau atodol sy'n ymwneud ag ef;

(b) y sylwadau a gafodd y Panel am yr adroddiadau y cyfeirir atynt ym mharagraff (a).

(8) Cyn cyhoeddi adroddiad blynyddol neu adroddiad atodol o dan yr adran hon, rhaid i'r Panel—

(a) anfon drafft at

(i) Weinidogion Cymru,

(ii) yr awdurdodau perthnasol hynny y mae'r Panel wedi ei gwneud yn ofynnol iddynt neu wedi eu hawdurdodi i wneud taliadau i'w haeoldau mewn cysylltiad â materion perthnasol, ac

(iii) unrhyw bersonau eraill y mae'r Panel o'r farn ei bod yn briodol anfon drafft atynt,

a,

(b) ystyried y sylwadau y mae'r Panel yn eu cael ar y drafft.

[[F127](9) Mae darpariaethau adroddiad blynyddol neu atodol o dan yr adran hon yn dod i rym ar y dyddiad a bennir at y diben hwnnw yn yr adroddiad.

(10) Pan fo is-adran (11) yn gymwys, caiff yr adroddiad bennu bod darpariaeth gymwys i gael ei thrin fel petai wedi dod i rym hyd at 3 mis yn gynharach na dyddiad cyhoeddi'r adroddiad.

(11) Mae'r is-adran hon yn gymwys pan fo adroddiad atodol yn cynnwys darpariaeth gymwys.

(12) "Darpariaeth gymwys" yw darpariaeth sy'n gwneud amrywiad at ddibenion is-adran (3)(a), (b) neu (c) yn adran 146.**]**

Diwygiadau Testunol

F125 Geiriau yn a. 147(2)(a) wedi eu hamnewid (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 65(a)**, 75(2)(d)

F126 Geiriau yn a. 147(4) wedi eu mewnosod (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 65(b)**, 75(2)(d)

F127 A. 147(9)-(12) wedi ei amnewid ar gyfer a. 147(9) (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 65(c)**, 75(2)(d)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I137 A. 147 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

148 Ymgynghori ar adroddiadau drafft

(1) Rhaid i'r Panel beidio â chyhoeddi adroddiad blynyddol [F128]... cyn pen y cyfnod o wyth wythnos sy'n dechrau ar y diwrnod y mae'n anfon drafft o'r adroddiad yn unol ag adran 146 neu 147.

[[F129](1A) Rhaid i'r Panel beidio â chyhoeddi adroddiad atodol—

(a) cyn diwedd y cyfnod o bedair wythnos sy'n dechrau ar y diwrnod y mae'n anfon drafft o'r adroddiad yn unol ag adran 147, neu

(b) yn hwyrach na diwedd y cyfnod o wyth wythnos sy'n dechrau ar y diwrnod y mae'n anfon drafft o'r adroddiad yn unol ag adran 147.]

(2) Rhaid i'r Panel, pan fydd yn anfon drafft o adroddiad yn unol â'r naill neu'r llall o'r adrannau hynny, osod copi electronig o'r drafft ar ei wefan.

Diwygiadau Testunol

F128 Geiriau yn a. 148(1) wedi eu diddymu (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 66(a)**, 75(2)(d)

F129 A. 148(1A) wedi ei fewnosod (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 66(b)**, 75(2)(d)

Gwybodaeth Cychwyn

I138 A. 148 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

I139 A. 148 mewn grym ar 31.8.2011 at ddibenion penodedig gan O.S. 2011/2011, **ergl. 2(h)**

I140 A. 148 mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(c)**

149 Cyfarwyddiadau i amrywio adroddiadau drafft

(1) Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo'r Panel i ailystyried darpariaeth yn yr adroddiad drafft.

(2) Rhaid i gyfarwyddyd o dan yr adran hon bennu—

(a) y ddarpariaeth,

(b) y rheswm dros roi'r cyfarwyddyd, ac

(c) y dyddiad erbyn pryd y mae Gweinidogion Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i'r Panel ymateb.

(3) O ran y Panel—

(a) rhaid iddo ymateb i'r cyfarwyddyd heb fod yn hwyrach na'r dyddiad a bennir at ddibenion is-adran (2)(c);

(b) ni chaiff gyhoeddi'r adroddiad cyn iddo fod wedi ymateb i'r cyfarwyddyd.

(4) Os yw'r Panel yn penderfynu peidio ag amrywio'r drafft yn unol â'r cyfarwyddyd, rhaid iddo bennu yn ei ymateb y rheswm dros ei benderfyniad.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I141 A. 149 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

I142 A. 149 mewn grym ar 31.8.2011 at ddibenion penodedig gan O.S. 2011/2011, **ergl. 2(i)**

I143 A. 149 mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(d)**

150 Gofynion gweinyddol mewn adroddiadau

(1) Caiff adroddiad blynyddol osod gofynion ar awdurdodau perthnasol er mwyn osgoi—

(a) dyblygu taliadau a wneir mewn cysylltiad â materion perthnasol;

(b) dyblygu'n faterion perthnasol faterion sy'n ymwneud â busnes swyddogol aelodau.

(2) At ddibenion achos pan fo aelod o awdurdod perthnasol yn gwneud rhywbeth sy'n ymwneud ag awdurdod perthnasol arall (yn ogystal â'r awdurdod y mae'r aelod yn perthyn iddo), ac y mae'n rhaid gwneud taliad i'r aelod mewn cysylltiad â mater perthnasol, rhaid i adroddiad blynyddol ddangos sut i benderfynu p'un o'r awdurdodau fydd yn gorfod gwneud y taliad.

(3) Caiff adroddiad blynyddol osod gofynion ar awdurdodau perthnasol er mwyn cadw—

(a) cofnodion o geisiadau am daliadau mewn cysylltiad â materion perthnasol;

(b) cofnodion o daliadau a wneir mewn cysylltiad â materion perthnasol;

(c) cofnodion o daliadau a wneir mewn cysylltiad â phensiynau perthnasol.

Gwybodaeth Cychwyn

I144 A. 150 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

I145 A. 150 mewn grym ar 31.8.2011 at ddibenion penodedig gan O.S. 2011/2011, **ergl. 2(j)**

I146 A. 150 mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(e)**

151 Gofynion cyhoeddusrwydd mewn adroddiadau

(1) Caiff adroddiad blynyddol osod gofynion ar awdurdodau perthnasol ar gyfer gwneud trefniadau i gyhoeddi gwybodaeth o ddisgrifiad penodedig—

(a) ynghylch taliadau a wneir mewn cysylltiad â materion perthnasol;

(b) ynghylch taliadau a wneir mewn cysylltiad â phensiynau perthnasol.

[F130(c) ynghylch taliadau eraill a wneir i aelodau awdurdodau perthnasol gan gyrff cyhoeddus eraill.]

(2) Caiff yr adroddiad ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau o ddisgrifiadau gwahanol neu i awdurdodau gwahanol o'r un disgrifiad wneud trefniadau gwahanol.

[F131(3) At ddibenion is-adran (1)(c), "corff cyhoeddus" yw—

(a) bwrdd iechyd lleol,

(b) panel heddlu a throsedd,

(c) awdurdod perthnasol,

(d) corff wedi ei ddynodi yn gorff cyhoeddus mewn gorchymyn a wnaed gan Weinidogion Cymru.]

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Diwygiadau Testunol

F130 A. 151(1)(c) wedi ei fewnosod (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 67(a)**, 75(2)(d)

F131 A. 151(3) wedi ei fewnosod (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), **aau. 67(b)**, 75(2)(d)

Gwybodaeth Cychwyn

I147 A. 151 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

I148 A. 151 mewn grym ar 31.8.2011 at ddibenion penodedig gan O.S. 2011/2011, **ergl. 2(k)**

I149 A. 151 mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(f)**

152 Rhoi cyhoeddusrwydd i adroddiadau

(1) Os yw'r Panel yn cyhoeddi adroddiad, rhaid iddo hysbysu—

(a) unrhyw bersonau y mae o'r farn ei bod yn debygol y bydd yr adroddiad yn effeithio arnynt, a

(b) unrhyw ddarlledwyr ac unrhyw aelodau o'r wasg y mae o'r farn ei bod yn briodol eu hysbysu.

(2) Rhaid i'r Panel sicrhau bod ei adroddiadau ar gael mewn modd rhesymol i bersonau yn gyffredinol.

(3) Yn ddarostyngedig i is-adrannau (1) a (2), caiff y Panel benderfynu sut i roi cyhoeddusrwydd i'w adroddiadau.

(4) Yn yr adran hon, mae "adroddiad" (ac eithrio mewn perthynas ag is-adran (1)(b)) yn cynnwys drafft o adroddiad; ac ystyr "cyhoeddi", mewn perthynas â drafft, yw ei anfon at y personau y mae'n ofynnol anfon drafft atynt o dan 146 neu 147.

Gwybodaeth Cychwyn

I150 A. 152 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

I151 A. 152 mewn grym ar 31.8.2011 at ddibenion penodedig gan O.S. 2011/2011, **ergl. 2(l)**

I152 A. 152 mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(g)**

Taliadau gan awdurdodau perthnasol

153 Cydymffurfio â gofynion y Panel

(1) Rhaid i awdurdod perthnasol gydymffurfio â'r gofynion a osodir arno gan adroddiad blynyddol.

(2) Caiff y Panel fonitro gwneud taliadau gan awdurdodau perthnasol mewn cysylltiad â materion perthnasol; ac wrth wneud hynny, caiff y Panel ei gwneud yn ofynnol i awdurdod perthnasol roi iddo unrhyw wybodaeth y mae'n ei phennu am—

(a) y materion sy'n faterion perthnasol mewn perthynas â'r awdurdod;

(b) ceisiadau i'r awdurdod am daliadau mewn cysylltiad â materion perthnasol;

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(c) taliadau a wneir gan yr awdurdod mewn cysylltiad â materion perthnasol.

(3) Caiff y Panel fonitro gwneud taliadau gan awdurdodau perthnasol mewn cysylltiad â phensiynau perthnasol; ac wrth wneud hynny, caiff y Panel ei gwneud yn ofynnol i awdurdod perthnasol roi iddo unrhyw wybodaeth y mae'n ei phennu am—

(a) yr aelodau o'r awdurdod y mae'n ofynnol i'r awdurdod dalu pensiynau perthnasol iddynt neu mewn cysylltiad â hwy;

(b) taliadau a wneir gan yr awdurdod mewn cysylltiad â phensiynau perthnasol.

(4) Rhaid i awdurdod perthnasol gydymffurfio â gofyniad a osodir arno o dan is-adran (2) neu (3).

Gwybodaeth Cychwyn

I153 A. 153 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

154 Aelodau sy'n dymuno ymwrthod â'u hawl i gael taliadau

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw aelod o awdurdod perthnasol, drwy hysbysiad ysgrifenedig a roddir i'r swyddog priodol i'r awdurdod, yn dewis ymwrthod (naill ai'n llwyr neu i'r graddau a bennir yn yr hysbysiad) â'r hawl i gael taliadau mewn cysylltiad ag unrhyw faterion perthnasol a bennir yn yr hysbysiad.

(2) Nid yw'r gofyniad a osodir ar yr awdurdod gan adroddiad blynyddol i wneud taliadau mewn cysylltiad â'r materion perthnasol hynny a bennir yn yr hysbysiad yn gymwys yn achos yr aelod hwnnw (neu nid yw'n gymwys yn yr achos hwnnw i'r graddau a bennir yn yr hysbysiad); ac mae adran 153(1) i'w darllen yn unol â hynny.

(3) Mae i "swyddog priodol" yr ystyr a roddir i "*proper officer*" yn adran 270(3) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

Gwybodaeth Cychwyn

I154 A. 154 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

I155 A. 154 mewn grym ar 31.8.2011 at ddibenion penodedig gan O.S. 2011/2011, **ergl. 2(m)**

I156 A. 154 mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(h)**

155 Peidio â gwneud taliadau

(1) Ni chaniateir i awdurdod perthnasol wneud taliadau mewn cysylltiad â materion perthnasol neu bensiwn perthnasol i berson sydd wedi ei atal neu wedi ei atal yn rhannol rhag bod yn aelod o'r awdurdod yn rhinwedd Rhan 3 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (ymddygiad aelodau llywodraeth leol etc.).

(2) Caiff Gweinidogion Cymru, mewn unrhyw achosion eraill y maent o'r farn eu bod yn briodol, gyfarwyddo awdurdod perthnasol i beidio â gwneud taliadau (gan gynnwys mewn cysylltiad â phensiynau) mewn cysylltiad ag unrhyw faterion perthnasol a bennir yn y cyfarwyddyd.

(3) Cyn rhoi cyfarwyddyd o dan is-adran (2), rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Panel.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(4) Gellir gorfodi cyfarwyddyd o dan is-adran (2) drwy orchymyn mynnu ar gais Gweinidogion Cymru.

(5) Caiff awdurdod perthnasol ei gwneud yn ofynnol i ad-dalu taliadau a wnaed mewn cysylltiad â materion perthnasol neu bensiwn perthnasol i berson mewn cysylltiad â chyfnod pryd nad oedd gan y person hwnnw hawl i gael y taliad am unrhyw reswm, gan gynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i) unrhyw un o'r rhesymau canynol—

(a) gwnaed y taliadau yn groes i'r gwaharddiad yn is-adran (1);

(b) gwnaed y taliadau yn groes i'r gyfarwyddyd o dan is-adran (2);

(c) yr oedd y person wedi peidio â bod yn aelod o'r awdurdod.

Gwybodaeth Cychwyn

I157 A. 155 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

I158 A. 155(1) mewn grym ar 30.4.2012 gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(1)(n)**

I159 A. 155(2)(3)(4) mewn grym ar 31.8.2011 at ddibenion penodedig gan O.S. 2011/2011, **ergl. 2(n)**

I160 A. 155(2)(3)(4) mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(i)**

I161 A. 155(5) mewn grym ar 28.2.2014 gan O.S. 2014/453, **ergl. 2(b)**

Gorfodi

156 Cyfarwyddiadau i gydymffurfio â gofynion

(1) Os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod awdurdod perthnasol wedi methu â chydymffurfio â gofyniad sy'n ymwneud â materion perthnasol a osodir arno gan y Mesur hwn neu yn rhinwedd y Mesur hwn, cânt gyfarwyddo'r awdurdod i gydymffurfio â'r gofyniad.

(2) Rhaid i gyfarwyddyd o dan yr adran hon bennu—

(a) y gofyniad;

(b) y rheswm dros roi'r cyfarwyddyd;

(c) y camau y mae Gweinidogion Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod eu cymryd;

(d) y dyddiad erbyn pryd y mae Gweinidogion Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod gymryd y camau.

(3) Gellir gorfodi cyfarwyddyd o dan yr adran hon drwy orchymyn mynnu ar gais Gweinidogion Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I162 A. 156 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

I163 A. 156 mewn grym ar 31.8.2011 at ddibenion penodedig gan O.S. 2011/2011, **ergl. 2(o)**

I164 A. 156 mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(j)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*
Atodol

157 Canllawiau

(1) Caiff y Panel roi cyfarwyddyd am sut i gydymffurfio â gofynion a osodir gan adroddiadau blynyddol.

(2) Mae pŵer y Panel i roi canllawiau o dan is-adran (1) yn cynnwys y pŵer i amrywio neu ddirymu'r canllawiau a roddwyd.

(3) Rhaid i awdurdod perthnasol roi sylw i ganllawiau a roddir o dan is-adran (1).

Gwybodaeth Cychwyn

I165 A. 157 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

I166 A. 157 mewn grym ar 31.8.2011 at ddibenion penodedig gan O.S. 2011/2011, **ergl. 2(p)**

I167 A. 157 mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(k)**

158 Y pŵer i wneud addasiadau i ddarpariaeth ynghylch y Panel

Caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn wneud addasiadau i'r Rhan hon er mwyn—

(a) ychwanegu, amrywio neu hepgor darpariaeth am aelodaeth y Panel, deiliadaeth ei aelodau, neu ei weithdrefnau;

(b) ychwanegu, amrywio neu hepgor darpariaeth sy'n rhoi neu'n gosod swyddogaeth ar y Panel.

Gwybodaeth Cychwyn

I168 A. 158 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

159 Dehongli Rhan 8

(1) Yn y Rhan hon—

mae i "adroddiad blynyddol" (*"annual report"*) yr ystyr a roddir yn adran 145;

mae i "aelod" ("*member*"), mewn perthynas ag awdurdod perthnasol, yr ystyr a roddir yn adran 144;

mae i "aelod cyfetholedig" ("*co-opted member*"), mewn perthynas ag awdurdod perthnasol, yr ystyr a roddir yn adran 144;

mae i "awdurdod perthnasol" ("*relevant authority*") yr ystyr a roddir yn adran 144 (ac mae cyfeiriad at ddisgrifiad o awdurdod perthnasol i'w ddarllen yn unol â'r adran honno);

ystyr "blwyddyn ariannol" ("*financial year*") yw cyfnod o ddeuddeng mis sy'n dod i ben ar 31 Mawrth;

mae i "mater perthnasol" ("*relevant matter*") yr ystyr a roddir yn adran 142;

ystyr "y Panel" (*"the Panel"*) yw Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol;

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

mae i "pensiwn perthnasol" (*"relevant pension"*) yr ystyr a roddir yn adran 143.

(2) Mae'r cyfeiriadau yn adrannau 153, 154 a 157 at ofynion a osodir gan adroddiad blynyddol yn cynnwys cyfeiriad at ofynion sy'n cael eu cynnwys mewn adroddiad blynyddol gan adroddiad atodol.

Gwybodaeth Cychwyn

I169 A. 159 mewn grym ar 11.5.2011, gweler **a. 178(1)(a)**

160 Diwygiadau canlyniadol

Mae Atodlen 3 (taliadau a phensiynau: mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol) yn cael effaith.**]**

Gwybodaeth Cychwyn

I170 A. 160 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

RHAN 9

CYDLAFURIO A CHYFUNO

PENNOD 1

CYDLAFURIO

161 Canllawiau ynghylch cydlafurio rhwng awdurdodau gwella Cymreig

Ar ôl adran 12 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 mewnosoder y canlynol—

"12A Canllawiau ynghylch cydlafurio rhwng awdurdodau gwella Cymreig

Wrth benderfynu p'un ai I arfer ei swyddogaethau o dan adrannau 9(1) a 12 a sut I'w harfer, rhaid I awdurdod gwella Cymreig roi sylw I unrhyw ganllawiau a ddyroddir gan Weinidogion Cymru.".

Gwybodaeth Cychwyn

I171 A. 161 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

PENNOD 2

CYFUNO

[F132]162 Pŵer i wneud gorchymyn cyfuno

. . . .

Diwygiadau Testunol
F132 Rhn. 9 Pnd. 2 wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(a)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(d)

[F132]163 Materion etholiadol

. . . .

Diwygiadau Testunol
F132 Rhn. 9 Pnd. 2 wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(a)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(d)

[F132]164 Gofyniad i gynnal refferendwm sy'n cynnwys maer etholedig

. . . .

Diwygiadau Testunol
F132 Rhn. 9 Pnd. 2 wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(a)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(d)

[F132]165 Pŵer i gyfarwyddo refferendwm sy'n cynnwys maer etholedig

. . . .

Diwygiadau Testunol
F132 Rhn. 9 Pnd. 2 wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(a)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(d)

[F132]166 Darpariaeth atodol, gysylltiedig, ganlyniadol, drosiannol a darpariaeth arbed

. . . .

Diwygiadau Testunol
F132 Rhn. 9 Pnd. 2 wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(a)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(d)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

F133 167 Adolygu trefniadau etholiadol

. . . .

Diwygiadau Testunol

F133 A. 167 wedi ei diddymu (30.9.2013) gan Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (anaw 4), a. 75(2)(d), **Atod. 2** Table 1

Gwybodaeth Cychwyn

I172 A. 167 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

F132 168 Diwygiadau i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972

. . . .

Diwygiadau Testunol

F132 Rhn. 9 Pnd. 2 wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(a)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(d)

F132 169 Y weithdrefn sy'n gymwys i orchymyn cyfuno

. . . .

Diwygiadau Testunol

F132 Rhn. 9 Pnd. 2 wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(a)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(d)

F132 170 Cywiro gorchmynion

. . . .

Diwygiadau Testunol

F132 Rhn. 9 Pnd. 2 wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(a)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(d)

F132 171 Dehongli'r Bennod hon

. . . .

Diwygiadau Testunol

F132 Rhn. 9 Pnd. 2 wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(a)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(d)

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

RHAN 10

CYFFREDINOL

172 Gorchmynion a rheoliadau

(1) Mae unrhyw bŵer sydd gan Weinidogion Cymru i wneud gorchymyn neu reoliadau o dan y Mesur hwn yn arferadwy drwy offeryn statudol.

(2) Ni chaniateir i offeryn statudol sy'n cynnwys unrhyw un neu ragor o'r canlynol gael ei wneud onid oes drafft o'r gorchymyn wedi ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru, a'i gymeradwyo ganddo drwy benderfyniad—

(a) rheoliadau o dan adran 9(1)(i) **[**[F134F135]...[F136]... neu Ran 2**]** ;

(b) gorchymyn o dan adran [F137]...**[**[F138]158 **]**[F139]...;

[F140](c) . . . .

(d) gorchymyn o dan adran 177 sy'n cynnwys addasiadau i ddeddfiad (ac eithrio deddfiad a geir mewn is-ddeddfwriaeth).

[F141](3) . . . .

(4) Mae unrhyw offeryn statudol arall sy'n cynnwys gorchymyn neu reoliadau o dan y Mesur hwn, ac eithrio offeryn nad yw ond yn cynnwys gorchymyn o dan adran 178 (cychwyn), yn ddarostyngedig i'w ddiddymu'n unol â phenderfyniad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

(5) Mae unrhyw bŵer sydd gan Weinidogion Cymru o dan y Mesur hwn i gymhwyso deddfiad yn bŵer i'w gymhwyso gydag addasiadau neu hebddynt.

(6) Mae unrhyw bŵer sydd gan Weinidogion Cymru i wneud gorchymyn neu reoliadau o dan y Mesur hwn yn cynnwys pŵer (ond heb fod yn gyfyngedig iddo)—

(a) i wneud darpariaeth wahanol ar gyfer achosion gwahanol, dibenion gwahanol, neu ardaloedd daearyddol gwahanol;

(b) i wneud darpariaeth yn gyffredinol neu mewn perthynas ag achosion penodol;

(c) i wneud unrhyw ddarpariaeth atodol, drosiannol, ddarfodol, ganlyniadol, arbed, gysylltiedig a darpariaeth arall y mae Gweinidogion Cymru o'r farn eu bod yn angenrheidiol neu'n briodol.

Diwygiadau Testunol

F134 Geiriau yn a. 172(2)(a) wedi eu hamnewid (21.1.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(b)(i)**, 175(1)(f)(2)

F135 Geiriau yn a. 172(2)(a) wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 3 para. 13(4)(a)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(r)

F136 Geiriau yn a. 172(2)(a) wedi eu hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(b)(ii)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(d)

F137 Geiriau yn a. 172(2)(b) wedi eu hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 3 para. 13(4)(b)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(r)

F138 Geiriau yn a. 172(2)(b) wedi eu hamnewid (21.1.2021) gan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(b)(iii)**, 175(1)(f)(2)

F139 Geiriau yn a. 172(2)(b) wedi eu hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(b)(iv)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(d)

F140 A. 172(2)(c) wedi ei hepgor (1.4.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(b)(v)**, 175(7); O.S. 2021/297, ergl. 2(d)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

F141 A. 172(3) wedi ei hepgor (21.1.2021) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), **aau. 150(1)(b)(vi)**, 175(1)(f)(2)

Gwybodaeth Cychwyn

I173 A. 172 mewn grym ar 11.5.2011, gweler **a. 178(1)(b)**

[F142] 173 Y weithdrefn sy'n gymwys i orchmynion penodol o dan adran 127

. . . .

Diwygiadau Testunol

F142 A. 173 wedi ei hepgor (5.5.2022) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (asc 1), a. 175(7), **Atod. 3 para. 13(5)**; O.S. 2021/231, ergl. 6(r)

174 Canllawiau a chyfarwyddiadau

(1) Mae unrhyw bŵer sydd gan Weinidogion Cymru i roi canllawiau o dan y Mesur hwn yn cynnwys pŵer i amrywio neu ddirymu'r canllawiau a roddwyd.

(2) Mae unrhyw bŵer sydd gan Weinidogion Cymru i roi cyfarwyddiadau o dan y Mesur hwn yn cynnwys pŵer i amrywio neu ddirymu'r cyfarwyddiadau a roddwyd.

(3) Mae unrhyw bŵer sydd gan Weinidogion Cymru i roi canllawiau neu gyfarwyddiadau o dan y Mesur hwn yn cynnwys pŵer—

(a) i wneud darpariaeth wahanol ar gyfer achosion gwahanol, dibenion gwahanol, neu ardaloedd daearyddol gwahanol;

(b) i wneud darpariaeth yn gyffredinol neu mewn perthynas ag achosion penodol.

(4) Nid yw is-adrannau (1) i (3) yn cyfyngu ar y pwerau o dan y Mesur hwn i roi canllawiau neu gyfarwyddiadau.

Gwybodaeth Cychwyn

I174 A. 174 mewn grym ar 11.5.2011, gweler **a. 178(1)(b)**

175 Dehongli

Yn y Mesur hwn—

mae'r term "addasiadau" ("*modifications*") yn cynnwys diwygiadau, diddymiadau a dirymiadau (ond heb fod yn gyfyngedig iddynt);

ystyr "awdurdod lleol" ("*local authority*") yw cyngor bwrdeistref sirol neu gyngor sir yng Nghymru;

[[F143]ystyr "cyd-bwyllgor corfforedig" ("*corporate joint committee*") yw cyd-bwyllgor corfforedig a sefydlir gan reoliadau o dan Ran 5 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021;**]**

mae "deddfiad" ("*enactment*") yn cynnwys y canlynol—

(a) deddfiad pryd bynnag y bydd wedi ei basio neu wedi ei wneud,

(b) deddfiad a gynhwysir yn y Mesur hwn, a

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(c) darpariaeth a gynhwysir mewn is-ddeddfwriaeth (o fewn ystyr Deddf Dehongli 1978);

ystyr "rhagnodedig" (*"prescribed"*) yw rhagnodedig mewn rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru.

Diwygiadau Testunol

F143 Geiriau yn a. 175 wedi eu mewnosod (3.12.2021) gan Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Rhif 2) (Cymru) 2021 (O.S. 2021/1349), rhlau. 1(2), **41**

Gwybodaeth Cychwyn

I175 A. 175 mewn grym ar 11.5.2011, gweler **a. 178(1)(b)**

176 Diwygiadau canlyniadol a diddymiadau

(1) Yn adran 106 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (Cymru), ar ôl is-adran (4) mewnosoder—

"(5) The power of the Welsh Ministers to make an order under section 21A(13)(b) or section 21G is exercisable by statutory instrument.

(6) A statutory instrument which contains an order made by the Welsh Ministers under section 21A(13)(b) is subject to annulment in pursuance of a resolution of the National Assembly for Wales.

(7) A statutory instrument which contains an order under section 21G may not be made unless a draft of the instrument has been laid before, and approved by a resolution of, the National Assembly for Wales.".

(2) Mae Atodlen 4 (diddymiadau a dirymiadau) yn cael effaith.

(3) Nid yw dirymu Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau) (Cymru) 2007 (O.S. 2007/1086), gan is-adran (2) yn effeithio ar bŵer y Panel i ragnodi materion mewn perthynas â chynllun a wneir o dan Ran 2 o'r Rheoliadau hynny pan fo'r cynllun hwnnw'n weithredol yn ystod unrhyw ran o'r flwyddyn ariannol sy'n dechrau ar 1 Ebrill 2011 (ac at y dibenion hyn, mae i "panel" a "blwyddyn ariannol" yr un ystyr ag sydd iddynt yn Rhan 8 o'r Mesur hwn).

Gwybodaeth Cychwyn

I176 A. 176(2) mewn grym ar 11.5.2011 at ddibenion penodedig, gweler **a. 178(1)(c)**
I177 A. 176(2) mewn grym ar 11.7.2011 at ddibenion penodedig, gweler **a. 178(2)(d)**
I178 A. 176(1) mewn grym ar 30.4.2012 gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(1)(p)**
I179 A. 176(2) mewn grym ar 30.4.2012 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2012/1187, **ergl. 2(2)(l)**

177 Y pŵer i wneud darpariaeth atodol

(1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn, wneud unrhyw ddarpariaeth atodol, gysylltiedig, ganlyniadol, drosiannol, ddarfodol ac arbed y maent o'r farn eu bod yn briodol mewn cysylltiad â'r Mesur hwn.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(2) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud o dan is-adran (1) yn cynnwys addasiadau i unrhyw ddeddfiad (ond heb fod yn gyfyngedig iddynt).

(3) Mae'r addasiadau y caniateir eu gwneud yn rhinwedd is-adran (2) yn ychwanegol at y rhai a wnaed neu y caniateir eu gwneud o dan unrhyw ddarpariaeth arall yn y Mesur hwn.

Gwybodaeth Cychwyn

I180 A. 177 mewn grym ar 11.5.2011, gweler **a. 178(1)(b)**

178 Cychwyn

(1) Daw'r darpariaethau a ganlyn i rym drannoeth y diwrnod y cymeradwyir y Mesur hwn gan Ei Mawrhydi yn y Cyfrin Gyngor—

- (a) adrannau 58, 77, 79, 80 a 159;
- (b) y Rhan hon (ac eithrio adran 176);
- (c) Rhan E o Atodlen 4 (ac adran 176(2) i'r graddau y mae'n ymwneud â Rhan E o Atodlen 4).

(2) Daw'r darpariaethau a ganlyn i rym ar ddiwedd y cyfnod o ddau fis yn dechrau ar y diwrnod y cymeradwyir y Mesur hwn gan Ei Mawrhydi yn y Cyfrin Gyngor—

- (a) Rhannau 3 a 4;
- (b) adran 55 ac adran 76;
- (c) Penodau 2 i 9 o Ran 7;
- (d) Rhannau B ac C o Atodlen 4 (ac adran 176(2) i'r graddau y mae'n ymwneud â Rhannau B ac C o Atodlen 4).

(3) Yn ddarostyngedig i is-adrannau (1) a (2), daw'r Mesur hwn i rym yn unol â darpariaeth a wneir gan Weinidogion Cymru drwy orchymyn.

Gwybodaeth Cychwyn

I181 A. 178 mewn grym ar 11.5.2011, gweler **a. 178(1)(b)**

179 Enw byr

Enw'r Mesur hwn yw Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.

Gwybodaeth Cychwyn

I182 A. 179 mewn grym ar 11.5.2011, gweler **a. 178(1)(b)**

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

PROSPECTIVE

ATODLEN 1

(a gyflwynwyd gan adran 35)

NEWID TREFNIADAU AMGEN YN DREFNIADAU GWEITHREDIAETH

RHAN 1

DARPARIAETHAU CYFFREDINOL

Rhagymadrodd

1 Mae'r Atodlen hon yn gymwys i awdurdod lleol os yw adran 35 yn ei gwneud yn ofynnol iddo newid trefniadau amgen yn drefniadau gweithrediaeth.

Gwybodaeth Cychwyn

I183 Atod. 1 para. 1 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Cynigion ar gyfer symud at weithredu trefniadau gweithrediaeth

2 (1) Rhaid i'r awdurdod lunio cynigion i newid trefniadau amgen yn drefniadau gweithrediaeth, a rhaid iddo eu cymeradwyo drwy benderfyniad.

(2) Wrth lunio'r cynigion, rhaid i'r awdurdod lleol ystyried i ba raddau y bydd y cynigion yn debygol, os rhoddir hwy ar waith, o gynorthwyo i sicrhau gwelliant parhaus yn y ffordd y mae swyddogaethau'r awdurdod yn cael eu harfer, gan roi sylw i gyfuniad o ddarbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd.

(3) Rhaid i'r awdurdod lleol anfon at Weinidogion Cymru—

(a) copi o'r cynigion a gymeradwywyd ganddo, a

(b) (gyda'r copi o'r cynigion) datganiad sy'n disgrifio'r rhesymau pam bod yr awdurdod o'r farn y byddai ei gynigion yn debygol, pe bydden yn cael eu rhoi ar waith, o sicrhau bod penderfyniadau'r awdurdod yn cael eu gwneud mewn ffordd effeithlon, dryloyw ac atebol.

(4) Rhaid i'r awdurdod lleol gydymffurfio ag is-baragraffau (1) a (3) o fewn y cyfnod o chwe mis sy'n dechrau ar y diwrnod y daw adran 35 i rym.

Gwybodaeth Cychwyn

I184 Atod. 1 para. 2 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Cynnwys cynigion

3 Rhaid i gynigion awdurdod lleol gynnwys pob un o'r canlynol—

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda’r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

(a) datganiad ynghylch i ba raddau y mae'r weithrediaeth i fod yn gyfrifol am swyddogaethau a bennir mewn rheoliadau o dan adran 13(3)(b) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 o dan y trefniadau gweithrediaeth arfaethedig,

(b) amserlen mewn cysylltiad â rhoi'r cynigion ar waith, ac

(c) manylion unrhyw drefniadau trosiannol sy'n angenrheidiol ar gyfer rhoi'r cynigion ar waith.

Gwybodaeth Cychwyn

I185 Atod. 1 para. 3 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Refferenda

4 (1) Os gweithrediaeth maer a chabinet yw'r ffurf arfaethedig ar weithrediaeth, rhaid i'r cynigion ddarparu bod y newid i drefniadau gweithrediaeth yn ddarostyngedig i'w gymeradwyo mewn refferendwm.

(2) Os gweithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru) yw'r ffurf arfaethedig ar weithrediaeth, ni chaiff y cynigion ddarparu bod y newid i drefniadau gweithrediaeth yn ddarostyngedig i'w gymeradwyo mewn refferendwm.

(3) Mae adran 45 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (darpariaethau mewn cysylltiad â refferenda) yn cael effaith fel pe bai is-adran (9) yn cynnwys cyfeiriad at refferendwm ar newid trefniadau amgen yn drefniadau gweithrediaeth yn unol ag adran 35.

Gwybodaeth Cychwyn

I186 Atod. 1 para. 4 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Yr amserlen ar gyfer rhoi ar waith newid i weithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru)

5 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i gynigion awdurdod lleol os gweithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru) yw'r ffurf arfaethedig ar weithrediaeth.

(2) Rhaid i'r amserlen mewn cysylltiad â rhoi'r cynigion ar waith fod yn un sy'n sicrhau bod yr awdurdod lleol yn gwneud y newid i drefniadau gweithrediaeth cyn pen y cyfnod o chwe mis sy'n dechrau ar y diwrnod y mae'r awdurdod lleol yn anfon copi o'r cynigion at Weinidogion Cymru, ac heb fod yn hwyrach na hynny.

Gwybodaeth Cychwyn

I187 Atod. 1 para. 5 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Yr amserlen ar gyfer rhoi ar waith newid i weithrediaeth maer a chabinet

6 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i gynigion awdurdod lleol os gweithrediaeth maer a chabinet yw'r ffurf arfaethedig ar weithrediaeth (a'i bod yn unol â hynny'n ddarostyngedig i gymeradwyaeth mewn refferendwm).

(2) Rhaid i'r amserlen mewn cysylltiad â rhoi'r cynigion ar waith gydymffurfio ag is-baragraffau (3) a (4).

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(3) Rhaid i'r amserlen fod yn un sy'n sicrhau y bydd yr awdurdod lleol yn cynnal y refferendwm o fewn y cyfnod—

(a) sy'n dechrau ddeufis, ac

(b) sy'n dod i ben chwe mis,

ar ôl y diwrnod y mae'r awdurdod lleol yn anfon y copi o'r cynigion at Weinidogion Cymru.

(4) Os canlyniad y refferendwm yw cymeradwyo'r newid i drefniadau gweithrediaeth, rhaid i'r amserlen fod yn un sy'n sicrhau y bydd yr awdurdod lleol yn gwneud y newid hwnnw o fewn y cyfnod o chwe mis sy'n dechrau ar y diwrnod y cynhelir y refferendwm.

Gwybodaeth Cychwyn

I188 Atod. 1 para. 6 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Cyhoeddusrwydd i gynigion

7 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i awdurdod lleol sydd wedi cymeradwyo cynigion drwy benderfyniad.

(2) Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau bod copïau o ddogfen sy'n nodi darpariaethau'r trefniadau gweithrediaeth arfaethedig ar gael yn ei brif swyddfa i'w harchwilio gan aelodau o'r cyhoedd ar bob adeg resymol.

(3) Rhaid i'r awdurdod lleol gyhoeddi hysbysiad—

(a) sy'n datgan bod yr awdurdod lleol wedi penderfynu gweithredu'r trefniadau gweithrediaeth arfaethedig,

(b) os gweithrediaeth maer a chabinet yw'r ffurf arfaethedig ar weithrediaeth, sy'n datgan—

(i) ei bod yn ddarostyngedig i gymeradwyaeth mewn refferendwm, a

(ii) dyddiad y refferendwm

(c) sy'n datgan y dyddiad y mae'r awdurdod lleol yn bwriadu dechrau gweithredu'r trefniadau hynny,

(d) sy'n disgrifio prif nodweddion y trefniadau hynny,

(e) sy'n datgan bod copïau o ddogfen sy'n nodi darpariaethau'r trefniadau hynny ar gael ym mhrif swyddfa'r awdurdod lleol i'w harchwilio gan aelodau o'r cyhoedd ar yr adegau a bennir yn yr hysbysiad, ac

(f) sy'n rhoi cyfeiriad prif swyddfa'r awdurdod lleol.

(4) Rhaid i'r awdurdod lleol gydymffurfio ag is-adrannau (2) a (3) cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl iddo basio'r penderfyniad yn cymeradwyo'r cynigion.

Gwybodaeth Cychwyn

I189 Atod. 1 para. 7 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Rhoi cynigion ar waith

8 (1) Rhaid i awdurdod lleol roi ei gynigion ar waith yn unol â'r amserlen sydd wedi ei chynnwys yn y cynigion.

(2) Ond o ran y ffurf arfaethedig ar weithrediaeth—

(a) os gweithrediaeth maer a chabinet yw, a

(b) os nad yw'n cael ei chymeradwyo n y refferendwm ar y newid i'r ffurf honno ar weithrediaeth,

ni chaniateir i'r awdurdod lleol roi'r newid ar waith.

Gwybodaeth Cychwyn

I190 Atod. 1 para. 8 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

RHAN 2

DARPARIAETHAU ERAILL SY'N GYMWYS PAN FO REFFERENDWM YN OFYNNOL

Cynigion amlinellol wrth gefn rhag ofn y gwrthodir newid mewn refferendwm

9 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i awdurdod lleol os gweithrediaeth maer a chabinet yw'r ffurf arfaethedig ar weithrediaeth (a'i bod yn unol â hynny'n ddarostyngedig i gymeradwyaeth mewn refferendwm).

(2) Rhaid i'r awdurdod lleol lunio amlinelliad o'r cynigion wrth gefn ("cynigion amlinellol wrth gefn") y mae'n bwriadu eu rhoi ar waith os gwrthodir y cynigion i newid i weithrediaeth maer a chabinet mewn refferendwm, a rhaid iddo'i gymeradwyo drwy benderfyniad.

(3) Cynigion yw cynigion wrth gefn ar gyfer gwneud newid i drefniadau gweithrediaeth sy'n darparu ar gyfer gweithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru).

(4) Mae paragraff 2(2) yn gymwys i'r cynigion amlinellol wrth gefn fel y mae'n gymwys i gynigion o dan y paragraff hwnnw.

(5) Rhaid i'r cynigion amlinellol wrth gefn gynnwys amserlen mewn cysylltiad â rhoi ar waith (yn unol â pharagraff 11) gynigion manwl wrth gefn os digwydd na chymeradwyir newid i weithrediaeth maer a chabinet yn y refferendwm.

(6) Rhaid i'r awdurdod lleol gydymffurfio ag is-baragraff (2) ar yr adeg y mae'n cydymffurfio â pharagraff 2(1).

(7) Rhaid i'r awdurdod lleol anfon copi o'r cynigion amlinellol wrth gefn y mae wedi eu cymeradwyo at Weinidogion Cymru.

(8) Rhaid i'r awdurdod lleol gydymffurfio ag is-baragraff (7) ar yr adeg y mae'n cydymffurfio â pharagraff 2(3).

Gwybodaeth Cychwyn

I191 Atod. 1 para. 9 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Camau gweithredu os gwrthodir newid mewn refferendwm

10 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i awdurdod lleol—

(a) os gweithrediaeth maer a chabinet yw'r ffurf arfaethedig ar weithrediaeth, a

(b) os nad yw'r ffurf arfaethedig yn cael ei chymeradwyo yn y refferendwm ar newid i'r ffurf honno ar weithrediaeth.

(2) Rhaid i'r awdurdod lleol gyhoeddi hysbysiad—

(a) sy'n crynhoi cynigion yr awdurdod lleol a oedd yn destun y refferendwm,

(b) sy'n datgan bod refferendwm ar gynigion yr awdurdod lleol wedi gwrthod y cynigion hynny,

(c) sy'n nodi cynigion amlinellol wrth gefn yr awdurdod lleol, a

(d) sy'n datgan bod yr awdurdod, o dan y cynigion amlinellol wrth gefn, yn bwriadu gweithredu gweithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru).

(3) Rhaid i'r awdurdod lleol gydymffurfio ag is-baragraff (2) cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl y refferendwm.

(4) Rhaid i'r awdurdod lleol lunio cynigion manwl wrth gefn sy'n seiliedig ar y cynigion amlinellol wrth gefn, a rhaid iddo eu cymeradwyo drwy benderfyniad.

(5) Mae paragraffau 2(2), 3 a 7(2) a (3) yn gymwys i'r cynigion manwl wrth gefn fel y maent yn gymwys i gynigion o dan baragraff 2.

(6) Rhaid i'r awdurdod lleol anfon copi o'r cynigion manwl wrth gefn at Weinidogion Cymru.

(7) Rhaid i'r awdurdod lleol gydymffurfio ag is-baragraff (6) o fewn y cyfnod o dau fis sy'n dechrau ar ddiwrnod y refferendwm.

Gwybodaeth Cychwyn

I192 Atod. 1 para. 10 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Yr amserlen ar gyfer rhoi ar waith gynigion manwl wrth gefn

11 Mae'n rhaid i'r amserlen mewn cysylltiad â rhoi ar waith y cynigion manwl wrth gefn fod yn un sy'n sicrhau bod yr awdurdod lleol yn newid i weithrediaeth arweinydd a chabinet (Cymru) cyn pen y cyfnod o chwe mis sy'n dechrau ar y diwrnod y mae'r awdurdod lleol yn anfon copi o'r cynigion at Weinidogion Cymru, a heb fod yn hwyrach na hynny.

Gwybodaeth Cychwyn

I193 Atod. 1 para. 11 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Rhoi ar waith gynigion manwl wrth gefn

12 Rhaid i'r awdurdod lleol roi ar waith ei gynigion manwl wrth gefn yn unol â'r amserlen sydd wedi ei chynnwys yn y cynigion.

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I194 Atod. 1 para. 12 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

RHAN 3

AMRYWIOL

Methu â rhoi'r gorau i weithredu trefniadau amgen

13 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys os yw'n ymddangos i Weinidogion Cymru y bydd awdurdod lleol yn methu â rhoi'r gorau i weithredu trefniadau amgen a dechrau gweithredu trefniadau gweithrediaeth yn unol ag adran 35.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn, ddarparu bod yr awdurdod lleol—

(a) yn rhoi'r gorau i weithredu trefniadau amgen, a

(b) yn dechrau gweithredu trefniadau gweithrediaeth ar ffurf a bennir gan Weinidogion Cymru ("trefniadau gweithrediaeth gosodedig").

(3) Mae trefniadau gweithrediaeth gosodedig i'w trin fel pe baent wedi eu gwneud gan yr awdurdod lleol ei hun.

(4) Mae paragraffau 7(2) a (3)(c) i (e) yn gymwys i drefniadau gweithrediaeth gosodedig fel y maent yn gymwys i drefniadau gweithrediaeth mewn cynigion o dan baragraff 2.

(5) Rhaid i'r awdurdod lleol gydymffurfio â'r darpariaethau hynny ym mharagraff 7 (fel y maent yn gymwys yn rhinwedd is-baragraff (4)) cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl i Weinidogion Cymru wneud y gorchymyn sy'n darparu ar gyfer y trefniadau gweithrediaeth gosodedig.

Gwybodaeth Cychwyn

I195 Atod. 1 para. 13 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Y trefniadau i'w trin fel pe baent yn cael eu gweithredu ar ôl pasio penderfyniad

14 Mae trefniadau gweithrediaeth sy'n dod yn weithredol yn unol ag adran 35 a'r Atodlen hon i'w trin fel pe baent yn cael eu gweithredu ar ôl i'r awdurdod lleol basio penderfyniad o dan adran 38.

Gwybodaeth Cychwyn

I196 Atod. 1 para. 14 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Dehongli

15 Yn yr Atodlen hon—

ystyr "cynigion" (*"proposals"*) (ac eithrio mewn cysylltiad â chynigion wrth gefn) yw cynigion o dan baragraff 2;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

ystyr "cynigion amlinellol wrth gefn" ("*outline fall-back proposals*") yw cynigion o dan baragraff 9(2);

ystyr "cynigion manwl wrth gefn" ("*detailed fall-back proposals*") yw cynigion o dan baragraff 10(4); mae i'r ymadrodd "cynigion wrth gefn" ("*fall-back proposals*") yr ystyr a roddir ym mharagraff 9(3);

ystyr "ffurf arfaethedig ar weithrediaeth" (*"proposed form of executive"*) yw'r ffurf ar weithrediaeth y mae awdurdod lleol, mewn cynigion o dan baragraff 2, neu mewn cynigion wrth gefn, yn bwriadu dechrau ei gweithredu;

ystyr "newid i drefniadau gweithrediaeth" *("change to executive arrangements")* yw'r newid i drefniadau gweithrediaeth a gynigir mewn cynigion neu mewn cynigion wrth gefn.

Gwybodaeth Cychwyn

I197 Atod. 1 para. 15 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

ATODLEN 2

(a gyflwynwyd gan adran 141(2))

Y PANEL

Aelodaeth

1 (1) [F144 Dim llai na 3, a dim mwy na 7,] aelod sydd i'r Panel ac fe'u penodir gan Weinidogion Cymru.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru benodi un o'r aelodau'n Gadeirydd.

(3) Rhaid i aelodau'r Panel ethol un o'u plith yn Is-gadeirydd.

(4) Mae'r canlynol wedi eu anghymhwyso rhag bod yn aelodau o'r Panel—

(a) aelod o Gynulliad Cenedlaethol Cymru;

(b) aelod o Dŷ'r Cyffredin;

(c) aelod o Dŷ'r Arglwyddi;

F145(d) . . . .

(e) aelod o awdurdod lleol neu o gyngor cymuned;

(f) person sydd wedi ei anghymhwyso rhag bod yn aelod o awdurdod lleol neu gyngor cymuned.

F146(5) . . . .

Diwygiadau Testunol

F144 Geiriau yn Atod. 2 para. 1(1) wedi eu hamnewid (25.1.2016) gan Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 (anaw 6), **aau. 41(2)**, 46(1)

F145 Atod. 2 para. 1(4)(d) wedi ei hepgor (31.1.2020) yn rhinwedd Rheoliadau Etholiadau (Cymru) (Diwygio) (Ymadael â'r UE) 2019 (O.S. 2019/115), rhlau. 1, **2**; O.S. 2020/93, rhl. 2

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

F146 Atod. 2 para. 1(5) wedi ei hepgor (25.1.2016) yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 (anaw 6), **aau. 41(3)**, 46(1)

Gwybodaeth Cychwyn

I198 Atod. 2 para. 1 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Deiliadaeth

2 (1) Mae aelodau'r Panel yn dal eu swyddi, ac yn gadael eu swyddi, yn unol â thelerau eu penodiad, sef y telerau y mae Gweinidogion Cymru yn penderfynu arnynt.

(2) Ni chaniateir penodi person yn aelod o'r Panel am gyfnod hwy na phedair blynedd.

(3) Ond mae gan berson sy'n peidio â bod yn aelod o'r Panel hawl i gael ei ailbenodi.

(4) Mae person a benodir i lenwi sedd wag achlysurol yn aelodaeth y Panel yn gwasanaethu fel aelod hyd at y dyddiad y byddai cyfnod aelodaeth y person y llenwyd ei sedd yn dod i ben.

(5) Mae aelod o'r Panel sy'n dal swydd Cadeirydd neu Is-gadeirydd yn gwneud hynny nes daw cyfnod aelodaeth y person hwnnw i ben.

Gwybodaeth Cychwyn

I199 Atod. 2 para. 2 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Cyfarfodydd

3 (1) Rhaid i'r Panel gyfarfod o leiaf unwaith bob blwyddyn galendr.

(2) Cworwm y Panel yw tri a rhaid iddo gynnwys y Cadeirydd neu'r Is-gadeirydd.

(3) Y Cadeirydd(neu, yn absenoldeb y Cadeirydd, yr Is-gadeirydd) sy'n llywyddu yng nghyfarfodydd y Panel.

(4) Caiff aelodau'r Panel (yn ddarostyngedig i ddarpariaeth a wneir gan y Rhan hon neu yn rhinwedd y Rhan 8) reoleiddio gweithdrefnau'r Panel.

(5) Rhaid i gwestiwn sydd i'w benderfynu gan y Panel gael ei benderfynu mewn cyfarfod o aelodau'r Panel drwy fwyafrif o'r pleidleisiau sy'n cael eu bwrw gan yr aelodau hynny sy'n bresennol yn y cyfarfod.

(6) Os yw nifer y pleidleisiau ar gwestiwn sydd i'w benderfynu yn gyfartal, mae gan y person sy'n llywyddu'r cyfarfod ail bleidlais neu'r bleidlais fwrw.

Gwybodaeth Cychwyn

I200 Atod. 2 para. 3 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Gwybodaeth

4 Caiff y Panel, mewn cysylltiad â chyflawni ei swyddogaethau, geisio gwybodaeth neu gyngor.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Gwybodaeth Cychwyn

I201 Atod. 2 para. 4 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Treuliau, cymorth gweinyddol etc.

5 (1) Rhaid i Weinidogion Cymru dalu treuliau a dynnir gan y Panel (naill ai gan y Panel fel corff neu gan aelodau unigol o'r Panel) wrth iddo gyflawni swyddogaethau'r Panel (neu swyddogaethau aelodau'r Panel yn rhinwedd eu swydd).

(2) Caiff Gweinidogion Cymru dalu lwfansau i aelodau'r Panel.

(3) Rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod cymorth gweinyddol ar gael i'r Panel.

Gwybodaeth Cychwyn

I202 Atod. 2 para. 5 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

ATODLEN 3

(a gyflwynwyd gan adran 160)

TALIADAU A PHENSIYNAU: MÂN DDIWYGIADAU A DIWYGIADAU CANLYNIADOL

Deddf Llywodraeth Leol 1972

1 (1) Diwygir Deddf Llywodraeth Leol 1972 fel a ganlyn.

(2) Yn adran 94(5) (lwfansau llywodraeth leol i beidio â chyfrif fel buddiant ariannol at ddibenion gwahardd pleidleisio pan fo gan aelod fuddiant ariannol), ar ôl "1989" mewnosoder "or under any provision of Part 8 of the Local Government (Wales) Measure 2011".

(3) Mae adrannau 173 i 178 (lwfansau i aelodau) yn peidio â chael effaith.

(4) Yn adran 246(16) (cymhwyso darpariaethau ynghylch lwfansau awdurdodau lleol i ymddiriedolwyr siarter), ar ôl "above" mewnosoder "and (in relation to Wales) Part 8 of the Local Government (Wales) Measure 2011".

(5) Yn adran 249(4)(b) (lwfans nad yw'n daladwy i henaduriaid mygedol am fod yn bresennol mewn seremonïau dinesig), ar y diwedd mewnosoder "or Part 8 of the Local Government (Wales) Measure 2011".

Gwybodaeth Cychwyn

I203 Atod. 3 para. 1 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989

2 (1) Diwygir adran 18 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 (cynlluniau lwfansau i aelodau o awdurdodau lleol) fel a ganlyn.

(2) Hepgorer is-adrannau (1) i (3), (3B), (3D), (3E) a (3G) i (6).

(3) Yn lle is-adran (3A) (pŵer Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau sy'n galluogi awdurdodau lleol i benderfynu ar hawl i arian rhodd), rhodder—

"(3A) Regulations may be made by the Welsh Ministers to make provision for or in connection with—

(a) enabling county councils or county borough councils to determine which members of the council are to be entitled to gratuities,

(b) treating such payments relating to relevant matters (within the meaning of Part 8 of the Local Government (Wales) Measure 2011) as may be specified in the regulations as amounts in respect of which such gratuities are payable.".

Gwybodaeth Cychwyn

I204 Atod. 3 para. 2 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Deddf yr Amgylchedd 1995

3 Ym mharagraff 11 o Atodlen 7 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995 (cymhwyso darpariaethau am lwfansau awdurdodau lleol i awdurdodau Parciau Cenedlaethol), hepgorer is-baragraffau (1) a (2).

Gwybodaeth Cychwyn

I205 Atod. 3 para. 3 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998

4 (1) Diwygir Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 fel a ganlyn.

(2) Yn adran 94(5C) (pŵer i gymhwyso darpariaethau am lwfansau awdurdodau lleol i banelau apelau derbyn), ar ôl "1972" mewnosoder "or (in relation to Wales) Part 8 of the Local Government (Wales) Measure 2011".

(3) Yn adran 95(3B) (pŵer i gymhwyso darpariaethau am lwfansau awdurdodau lleol i banelau apelau derbyn yn achos disgyblion sydd wedi eu gwahardd o ddwy neu ragor o ysgolion), ar ôl "1972" mewnosoder "or (in relation to Wales) Part 8 of the Local Government (Wales) Measure 2011".

Gwybodaeth Cychwyn

I206 Atod. 3 para. 4 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Deddf Llywodraeth Leol 2000

5 (1) Diwygir Deddf Llywodraeth Leol 2000 fel a ganlyn.

(2) Yn adran 99(1) (pŵer i wneud darpariaeth ynghylch lwfansau etc. mewn rheoliadau am bensiynau llywodraeth leol), ar y diwedd mewnosoder "; and for the purposes of

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

the application of this subsection to Wales, the reference to pensions and allowances is to be ignored."

(3) Mae adran 100 (pŵer Gweinidogion Cymru i wneud darpariaeth ynghylch lwfansau awdurdodau lleol) yn peidio â chael effaith.

Gwybodaeth Cychwyn

I207 Atod. 3 para. 5 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Deddf Addysg 2002

6 Yn adran 52(6) o Ddeddf Addysg 2002 (pŵer i gymhwyso darpariaethau ynghylch lwfansau awdurdodau lleol i banelau sy'n ymdrin â gwahardd disgyblion), ar ôl "1972 (c. 70)" mewnosoder "or (in relation to Wales) Part 8 of the Local Government (Wales) Measure 2011".

Gwybodaeth Cychwyn

I208 Atod. 3 para. 6 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Deddf Addysg a Sgiliau 2008

7 Yn adran 48(4) o Ddeddf Addysg a Sgiliau 2008 (pŵer i gymhwyso darpariaethau ynghylch lwfansau awdurdodau lleol i banelau presenoldeb), ar ôl "1972 (c. 70)" mewnosoder "or (in relation to Wales) Part 8 of the Local Government (Wales) Measure 2011".

Gwybodaeth Cychwyn

I209 Atod. 3 para. 7 ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

ATODLEN 4

(a gyflwynwyd gan adran 176(2))

DIDDYMIADAU A DIRYMIADAU

RHAN A:

ATGYFNERTHU DEMOCRATIAETH LEOL (RHAN 1 O'R MESUR)

Gwybodaeth Cychwyn

I210 Atod. 4 Pt. A ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Cyfeirnod	*Graddau'r diddymiad*
Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989	Yn adran 2(1)(f), y gair "and"

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

RHAN B:

TREFNIADAU LLYWODRAETHU SYDD AR GAEL (RHAN 3 O'R MESUR)

Gwybodaeth Cychwyn

I211 Atod. 4 Pt. B mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(d)**

Cyfeirnod	*Graddau'r diddymiad neu'r dirymiad*
Deddf Llywodraeth Leol 1972	Yn adran 21(1A), y geiriau “or a mayor and council manager executive”.
	Yn adran 22(4A), y geiriau “or a mayor and council manager executive”.
	Yn adran 25A(3), y geiriau “or a mayor and council manager executive”.
	Yn adran 70(3), y geiriau “or alternative arrangements”.
	Yn adran 270(1)— (a) y diffiniad o “alternative arrangements”; (b) yn y diffiniad o ““mayor and cabinet executive” and “mayor and council manager executive””, y geiriau “and “mayor and council manager executive””.
	Yn adran 245(1A) a (4A), y geiriau “or a mayor and council manager executive”.
Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989	Yn adran 5(3)(b), y geiriau o “and, in a case where” hyd at ddiwedd paragraff (b).
	Yn adran 5A(5)(b), y geiriau o “and, where” hyd at ddiwedd paragraff (b).
	Yn adran 13— (a) is-adran (5A); (b) yn is-adran (9), y geiriau “and “mayor and council manager executive””.
	Yn adran 21(3), y geiriau ““council manager”” a “and “mayor and council manager executive””.
Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992	Yn adran 106— (a) yn is-adran (1), y geiriau “or a council manager within the meaning of section 11(4)(b) of the Local Government Act 2000”; (b) yn is-adran (2), y geiriau “or a council manager”.
Deddf Llywodraeth Leol 2000	Yn adran 11—

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Cyfeirnod	*Graddau'r diddymiad neu'r dirymiad*
	(a) is-adran (4), a (b) yn is-adran (10), y geiriau "or an officer" a "or (4)(b)".
	Adran 16.
	Adran 26(2)(b).
	Adrannau 29.
	Adran 33.
	Yn adran 48(1), y diffiniad o "council manager".
	Yn Atodlen 1, paragraff 3.
Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cynigion ar gyfer Trefniadau Amgen) (Cymru) 2001 (O.S. 2001/2293)	Y Rheoliadau cyfan.
Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Newid Trefniadau Gweithrediaeth a Threfniadau Amgen) (Cymru) 2004 (O.S.2004/3158)	Y Rheoliadau cyfan.
Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Amgen) (Cymru) 2007 (O.S. 2007/397)	Y Rheoliadau cyfan.
Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011	Adran 87(3).

RHAN C:

NEWIDIADAU I DREFNIADAU GWEITHREDIAETH (RHAN 4 O'R MESUR)

Gwybodaeth Cychwyn
I212 Atod. 4 Pt. C mewn grym ar 10.7.2011, gweler **a. 178(2)(d)**

Cyfeirnod	*Graddau'r diddymiad*
Deddf Llywodraeth Leol 2000	Adran 30.

RHAN D:

TROSOLWG A CHRAFFU (RHAN 6 O'R MESUR)

Gwybodaeth Cychwyn
I213 Atod. 4 Pt. D ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Cyfeirnod	*Graddau'r diddymiad*
Deddf Llywodraeth Leol 2000	Yn adran 21(13)(aa), yr "and" olaf.
	Yn adran 21A(1)(c), y geiriau "in the case of a local authority in England".
	Yn adran 21A(6)(a), y geriau "in England".
	Yn adran 21B(1), y geiriau "in England".
	Yn adran 22, y geriau "in England".

RHAN E:

CYMUNEDAU A CHYNGHORAU CYMUNED (RHAN 7 O'R MESUR)

Gwybodaeth Cychwyn
I214 Atod. 4 Pt. E mewn grym ar 11.5.2011, gweler **a. 178(1)(c)**

Cyfeirnod	*Graddau'r diddymiad*
Deddf Llywodraeth Leol 1972	Adrannau 28 i 29B.

RHAN F:

AELODAU: TALIADAU A PHENSIYNAU (RHAN 8 O'R MESUR)

Gwybodaeth Cychwyn
I215 Atod. 4 Pt. F ddim mewn grym ar Gymeradwyaeth Frenhinol, gweler **a. 178(3)**

Cyfeirnod	*Graddau'r diddymiad neu'r dirymiad*
Deddf Llywodraeth Leol 1972	Adrannau 173 i 178.
Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989	Adran 18(1) i (3), (3B), (3D), (3E) a (3G) i (6).
Deddf yr Amgylchedd 1995	Yn Atodlen 7, paragraff 11(1) a (2).
Deddf Llywodraeth Leol 2000	Adran 100.
Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistrefi Sirol ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol) (Cymru) 2002 (O.S. 2002/1895)	Y Rheoliadau cyfan.
Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Cynghorau Cymuned) (Cymru) 2003 (O.S. 2003/895)	Y Rheoliadau cyfan.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Cyfeirnod	*Graddau'r diddymiad neu'r dirymiad*
Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Awdurdodau Tân) (Cymru) 2004 (O.S. 2004/2555)	Y Rheoliadau cyfan.
Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau) (Cymru) 2007 (O.S. 2007/1086)	Y Rheoliadau cyfan.

Statws
Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 13/05/2022. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) Measure yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:
Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau.